

ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์ของนักเรียนชาย
ระดับมัธยมศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ปริญาณิพนธ์

ของ

อภิรดี จันทน์หอม

๑๔ ก.ย. ๒๕๓๕

๗ ๗๘๓๙๐

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

มีนาคม ๒๕๓๕

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๗ ๗๘๓๙๐

180772

คณะกรรมการควบคุมและดูแลการบริหารการสอนได้พิจารณาเห็นว่าสมควรแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ
รับเป็นฝ่ายหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเอกการวิจัยพฤติกรรม
ศาสตร์ประยุกต์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(อ. ดร. นพวรรณ ใจดีมีชัย)

..... กรรมการ

(อ. สุภาพร ธาระสาโนนทร์)

คณะกรรมการสอน

..... ประธาน

(อ. ดร. นพวรรณ ใจดีมีชัย)

..... กรรมการ

(อ. สุภาพร ธาระสาโนนทร์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ยศ. จิตดาวิทย์ เกษมเมตร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร. นพวรรณ ใจดีมีชัย)

วันที่ ... เดือน ... พ.ศ. ๒๕๕๕

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีจากความกรุณาของ อาจารย์ ดร. เนาวรรณ โชติพันธ์ อาจารย์ สุภาพร ธาระชาวัฒน์ ที่ได้รับเป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์และให้คำแนะนำอันมีค่ายิ่ง ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องในการทำปริญญานิพนธ์จนมีคุณภาพมากขึ้น และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่าและให้คำแนะนำต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ทำให้การวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์มากขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน พันธุมนาวิน และอาจารย์ ดร. คุญี โยเหลา ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามและให้คำแนะนำทางสถิติที่เป็นประโยชน์ยิ่ง ตลอดจนขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียนบุญเหลือวิทยานุสรณ์ ที่กรุณาสับสนุนการศึกษาต่อครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณ รจนา สนั่นเมือง ที่กรุณาเสียสละเวลาพิมพ์ต้นฉบับปริญญานิพนธ์นี้

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ โรงเรียนบุญเหลือวิทยานุสรณ์ และเพื่อน ๆ วิจัยพฤกษศาสตร์ทุกท่านที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลือต่าง ๆ ในขณะศึกษาต่อและทำปริญญานิพนธ์นี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณอุษา ศรีจินดารัตน์ คุณวรรณะ บรรจง ที่ช่วยประสานงานและคุณสำราญ วรเศรษฐะคงคา ที่ช่วยวิเคราะห์ข้อมูลศึกษานำร่อง

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับทุนงบประมาณแผ่นดิน และทุน "บุญยิ่ง เจริญยิ่ง" สับสนุนการศึกษาวิจัย จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

สุดท้ายขออ้อมระลึกถึงพระคุณของคุณยาย คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวอันเป็นที่รักทุกคนที่เป็นกำลังใจสำคัญและให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

อภิรดี จันทน์หอม

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	จุดมุ่งหมายของการวิจัย	5
	ความสำคัญของการวิจัย	6
	ขอบเขตของการวิจัย	6
	นิยามปฏิบัติการ	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
	ความหมายและประเภทของการพินัย	12
	ประเภทของการพินัย	15
	พฤติกรรมเบี่ยงเบนกับการพินัย	17
	ความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบนและความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมเบี่ยงเบนกับพฤติกรรมการพินัย	17
	ทฤษฎีการสมาคมกับกลุ่มที่แตกต่างกัน	22
	ทฤษฎีการขาดบรรทัดฐาน	25
	ทฤษฎีวิวัฒธรรมย่อย	29
	การถ่ายทอดทางสังคมกับพฤติกรรมการพินัย	33
3	กรอบทฤษฎีกับการถ่ายทอดพฤติกรรมการพินัย	36
	การอบรมเลี้ยงดูกับการถ่ายทอดพฤติกรรมการพินัย	36
	ลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวกับพฤติกรรมการพินัย	38

โรงเรียนกับการถ่ายทอดพฤติกรรมการพนัน	39
กลุ่มเพื่อนในโรงเรียนกับการถ่ายทอดพฤติกรรมการพนัน	39
สภาพแวดล้อมทางจิตในสถานศึกษากับพฤติกรรมการพนัน	41
การเป็นต้นแบบกับการถ่ายทอดพฤติกรรมการพนัน	45
ลักษณะของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการมีหรือไม่มีพฤติกรรมการพนัน	48
ความเชื่ออำนาจใจ-นอกตนกับพฤติกรรมการพนัน	48
ทัศนคติต่อการพนันกับพฤติกรรมการพนัน	51
การยอมรับอิทธิพลของเพื่อน	53
การใช้เวลาว่าง	55
กรอบความคิดสำหรับงานวิจัย	56
สมมติฐาน	58
3. วิธีดำเนินการวิจัย	59
ประชากร	59
กลุ่มตัวอย่าง	59
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
การหาคุณภาพเครื่องมือ	66
การเก็บรวบรวมข้อมูล	68
การวิเคราะห์ข้อมูล	69
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรต่าง ๆ	70
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการพนันโดย	
พิจารณาตามตัวแปรปัจจัยทางครอบครัว ปัจจัยทางโรงเรียน และ	
ลักษณะของบุคคลที่ต่างกัน	73

พฤติกรรมการณ์ของนักเรียนที่มีปัจจัยทางครอบครัวต่างกัน	74
พฤติกรรมการณ์ของนักเรียนที่มีปัจจัยทางโรงเรียนต่างกัน	82
พฤติกรรมการณ์ของนักเรียนที่มีปัจจัยลักษณะบุคคลต่างกัน	86
ตอนที่ 3 ตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการณ์	95
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	99
บทย่อ	99
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	99
สมมติฐานในการวิจัย	100
วิธีการดำเนินการวิจัย	100
กลุ่มตัวอย่าง	100
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	101
การวิเคราะห์ข้อมูล	102
สรุปผลการวิจัย	102
อภิปรายผล	107
ข้อเสนอแนะ	113
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลวิจัยการไปใช้ประโยชน์	114
ข้อเสนอแนะแนวทางการวิจัยต่อไป	114
บรรณานุกรม	116
ภาคผนวก	125
ภาคผนวก ก แบบวัดและแบบสอบถาม	126
ภาคผนวก ข ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายละเอียด	148
ภาคผนวก ค รายชื่อโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือในการศึกษานักเรียน	
กลุ่มตัวอย่าง	187
ประวัติย่อของผู้วิจัย	189

1	ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค	71
2	การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตามการเลี้ยงดูแบบรักสับสนุน และการอบรมแบบควบคุม ในกลุ่มรวม	75
3	การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ในกลุ่มรวม	78
4	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ในกลุ่มรวม	79
5	การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ในกลุ่มย่อยที่สำคัญ	80
6	การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตามระดับการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษา และจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ในกลุ่มรวม	83
7	การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตามระดับการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษา และจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ในกลุ่มย่อยที่พบผลสำคัญ	84
8	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตามการยอมรับอิทธิพลของเพื่อน การใช้เวลาว่าง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในกลุ่มรวม	87
9	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตามการยอมรับอิทธิพลของเพื่อนและการใช้เวลาว่าง	88

10	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตามระดับการรับรู้สภาพร้ายแรงทางจิตในสถานศึกษา ความเชื่ออำนาจในตน และทัศนคติต่อการพนัน ในกลุ่มรวม	90
11	ค่าเอฟในตารางการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตามระดับการรับรู้สภาพร้ายแรงทางจิตในสถานศึกษา (ก) ความเชื่ออำนาจในตน (ข) และทัศนคติต่อการพนัน ในกลุ่มย่อย 23 กลุ่ม	92
12	ปริมาณการทำนายพฤติกรรมการพนัน โดยมีปัจจัยทางครอบครัว 4 ตัว ปัจจัยทางโรงเรียน 2 ตัว และลักษณะของบุคคล 5 ตัว เป็นตัวทำนาย ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 23 กลุ่ม	96

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	สรุปทฤษฎีการขาดบรรทัดฐานของเมอร์ตัน	27
2	แสดงกรอบความคิดสำหรับงานวิจัย	57

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องอาศัยปัจจัยหลายประการที่จะทำให้การพัฒนาประสบความสำเร็จ นอกเหนือจากการพยายามทุ่มทุนการวิจัยศึกษาค้นคว้าเพื่อหาความรู้ด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ แล้ว ปัจจัยที่นับว่าสำคัญที่สุดก็คือประชากรของประเทศ ถ้าประชากรของประเทศมีคุณภาพ การพัฒนาก็ก่อให้เกิดประสิทธิผลที่รัฐมุ่งหวัง

ตลอดระยะเวลา 20 ปีเศษที่ประเทศไทยมีนโยบายการพัฒนาอย่างจริงจังได้ทำให้เกิดการพัฒนาทางด้านวัตถุและเทคโนโลยีไปอย่างมาก แต่ในส่วนของการพัฒนาคุณภาพประชากรนั้นพบว่า มีบุคคลในสังคมจำนวนหนึ่งไม่ได้พัฒนาไปในแนวทางที่พึงประสงค์ เนื่องจากบุคคลเหล่านี้มีพฤติกรรมการพนันเข้ามาขัดขวางทำลายโอกาสที่พวกเขาควรได้รับการพัฒนาไป ซึ่งปัญหานี้เป็นปัญหาระดับชาติในปัจจุบัน (คณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2530 : 2 ; อุดม ตูจินดาและคนอื่น ๆ . 2527 : 120) ทั้งนี้เพราะผู้ที่ลุ่มหลงอยู่กับการพนันเหมือนกับยาเสพติด มักจะเป็นคนที่ไม่สนใจสิ่งใด ๆ ทั้งสิ้น สุกวันการพนัน การพนันจะดึงความสนใจทุกอย่างของเขาไปจนหมดสิ้น จนไม่สามารถกระทำสิ่งที่พึงกระทำตามความคาดหวังของครอบครัวและสังคมได้ (เสรีน ปุณณะหิตานนท์และคนอื่น ๆ . 2531 : 1) คนที่ติดการพนันจึงเป็นคนที่ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัวและหน้าที่การงาน ตลอดจนขาดระเบียบวินัยในการดำเนินชีวิต อันตรายของการพนันจึงอยู่ที่การขัดขวางไม่ให้คนเราปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบไปตามปกติได้อย่างที่สังคมต้องการ และที่สำคัญก็คือการพนันก่อให้เกิดปัญหาสังคมอื่น ๆ ตามมาอีกด้วย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเศรษฐกิจ เป็นต้น พฤติกรรมการพนันนับว่าเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ควรได้รับการแก้ไขโดยเร็ว ซึ่งผลการวิจัยหลายเรื่องก็ได้ยืนยันว่า ปัญหานี้ได้ทวีความรุนแรงและมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ (สมศักดิ์ ศรีสันติสุขและสุวรรณ บัวทวน. 2528 ; ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์และสมศักดิ์ ศรีสันติสุข. 2529 ; สุวิทย์ อธิศาสตร์และสมศักดิ์ ศรีสันติสุข. 2529 ; สมศักดิ์ ศรีสันติสุขและคนอื่น ๆ . 2530)

รัฐได้ตระหนักในความสำคัญของเรื่องนี้มาโดยตลอด จึงได้มีการกำหนดพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 เพื่อควบคุมการเล่นการพนัน และในอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ซึ่งเป็นเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาของคนไทยทั้งชาติ ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จ.ป.ฐ.) หนึ่งว่า ให้ประชาชนมีจริยธรรม ลดและเลิกพฤติกรรมการเล่น (คณะกรรมการฝ่ายธรรมรงค์และปฏิบัติการส่งเสริมวัฒนธรรมและวินัยแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 8-9) หรืออาจสังเกตได้จากข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์ของคณะรัฐมนตรี หรือบุคคลสำคัญในสังคมถึงประเด็นเรื่องการพนันและการควบคุมพฤติกรรมการเล่น เช่น การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้เปิดบ่อนคาสิโนที่สามเหลี่ยมทองคำ การนำสุนัขเอร์มาสอนเป็นหลักสูตรพลศึกษาในโรงเรียน หรือการสั่งเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์อย่างถูกกฎหมายแต่นำเครื่องคอมพิวเตอร์เหล่านี้มาใช้ในการพนันในบ่อนโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นต้น แต่ในขณะเดียวกัน การพนันบางประเภทก็ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้มีขึ้นอย่างเป็นทางการจากรัฐ มีการจัดระเบียบในรูปแบบของสถาบัน เช่น ลอตเตอรี่ ซึ่งพบว่ามียอดจำหน่ายลอตเตอรี่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนในปัจจุบันแต่ละงวดมีลอตเตอรี่ออกจำหน่ายถึง 24 ล้านฉบับ และพร้อม ๆ กับการออกลอตเตอรี่ของรัฐก็มีสลากกินรวบหรือทวิสต์ดินเกิดขึ้น ซึ่งเป็นธุรกิจใหญ่ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศและนับว่าเป็นการพนันที่แพร่หลายมากที่สุด (วุฒิสัย เขียนประเสริฐ และสุดารา สุจฉายา. 2531:78-93) ประมาณว่าเงินหมุนเวียนในธุรกิจทวิสต์ดิน แต่ละปีนั้นไม่น้อยกว่า 1,000 ล้านบาท นอกเหนือจากการเปิดบ่อนการพนันเถื่อนที่ประมาณว่าเฉพาะในกรุงเทพฯ แห่งเดียวมีบ่อนการพนันถึง 60,000 แห่ง (เดชา ศิริภัทร. 2531:18) นอกจากนี้จากหลักฐานที่ปรากฏทางสื่อมวลชนมักจะพบเสมอว่า มีการขัดผลประโยชน์อันเนื่องมาจากการพนันจนกลายเป็นบ่อเกิดอาชญากรรมในที่สุด (มดิชน. 2532:22) จึงอาจกล่าวได้ว่า การพนันได้เข้ามามีบทบาทและเป็นปัญหาสำคัญต่อวิถีของประชาชนในสังคมไทยมากขึ้นทุกที ทั้งในเมืองและชนบท

เมื่อพิจารณาสภาพการณ์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการห้ามเล่นการพนันโดยกระบวนการทางกฎหมายอย่างเดียวดังที่รัฐได้ดำเนินการอยู่นี้ เป็นการแก้ที่ปลายเหตุซึ่งไม่ได้ผลสมบูรณ์เพียงพอ เพราะยังมีพฤติกรรมการเล่นเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นจึงน่าจะมีการศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างมาเกี่ยวข้องหรือส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการเล่นขึ้นในตัวเด็ก เพื่อจะได้ทราบและหาแนวทางป้องกัน

กันไม่ให้ปัจจัยเหล่านั้นเข้ามามีอิทธิพลต่อตัวเด็กซึ่งจะช่วยป้องกันก่อนจะเกิดพฤติกรรมกาพนันขึ้น

เสริม ปุณณะหิตานนท์และคนอื่น ๆ (2531) ได้สำรวจพฤติกรรมกาพนันของเด็กและเยาวชนไทยจากทั่วประเทศ อายุตั้งแต่ 5 ขวบถึง 20 ปี ในกลุ่มนักเรียนอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา และเยาวชนที่ประกอบอาชีพแล้ว รวมจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 1,600 คน โดยคณะผู้วิจัยใช้วิธีสังเกตพฤติกรรมกาพนัน ในกลุ่มนักเรียนอนุบาล ประถมศึกษา และเด็ก และเยาวชนชุมชนแออัด กลุ่มตัวอย่างที่เหลือให้ตอบแบบสอบถามพฤติกรรมกาพนัน ผลการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 77 มีพฤติกรรมกาพนัน ในจำนวนนี้ร้อยละ 57 จะเล่นกาพนันหลายประเภทไม่ใช่ประเภทใดประเภทหนึ่งเท่านั้นและร้อยละ 7 ของกลุ่มผู้เล่นกาพนันมีพฤติกรรมกาพนันในระดับที่น่าเป็นห่วง โดยเด็กและเยาวชนเหล่านี้จะเล่นกาพนันเป็นประจำ ผลการสำรวจนี้ยังพบอีกว่า เด็กและเยาวชนชายมีพฤติกรรมกาพนันมากกว่าเด็กและเยาวชนหญิงอย่างเด่นชัด และนักเรียนนักศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาเป็นกลุ่มที่เริ่มมีพฤติกรรมกาพนันมากที่สุด นอกจากนั้นการศึกษานำร่อง (pilot study) ของผู้วิจัย เพื่อสำรวจหากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามพฤติกรรมกาพนันไปสอบถามนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยการสุ่มอย่างง่ายจำนวน 150 คน พบว่ามีนักเรียนชายเกือบทั้งหมด(148 คน) รายงานว่าตนเคยเล่นกาพนันตั้งแต่หนึ่งชนิดขึ้นไป และมีนักเรียนชายถึง 5 คนที่เล่นกาพนันเป็นประจำ อนึ่งในการศึกษาภูมิหลังของนักพนันที่ได้รับการบำบัดพฤติกรรมกาพนันอยู่ในโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง จากอบส์ (Jacobs. 1987 :1090) พบว่าการเล่นกาพนันตั้งแต่วัยเด็ก เป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การมีบุคลิกภาพนักพนัน (Pathological gamblers) แอลบานิส (Albancze. 1982:1683 A) ซึ่งได้ศึกษาภูมิหลังของนักพนันเช่นกัน พบผลเพิ่มเติมอีกว่า พฤติกรรมกาพนันนี้จะเพิ่มมากขึ้นตามอายุของผู้เล่น ข้อมูลจากผลการวิจัยเหล่านี้ จึงชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมกาพนันของเด็กและเยาวชนไทยตามสถิติดังที่กล่าวข้างต้น เป็นเรื่องที่น่าวิตกอันเกี่ยวพันกับอนาคตของชาติ กล่าวคือ ถ้าปล่อยไว้ให้เด็กและเยาวชนเป็นเหยื่อของการที่ส่วคัญยิ่งเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมกาพนันเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ ก็ย่อมเป็นไปได้ว่าเด็กและเยาวชนเหล่านี้จะมีพฤติกรรมกาพนันเพิ่มมากขึ้น ทำให้หมกมุ่นอยู่กับการพนัน จนในที่สุดกาพนันจะติดขึ้น

ความสนใจทั้งหลายของเขาไปหมด ส่งผลให้ขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม การพนันจะเข้ามาขัดขวาง หรือทำลายโอกาสที่พวกเขาควรได้รับการพัฒนาไปในแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวม อันจะยังผลกระทบกระเทือนต่อสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความก้าวหน้าทางการศึกษาและการพัฒนากำลังคน ซึ่งจะนำไปสู่ความล้มเหลวในการพัฒนาประเทศชาติได้ในที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า ควรทำการวิจัยเพื่อจะได้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพนัน จะได้หาแนวทางป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับพนันโดยด่วน เพื่อประโยชน์ต่อเยาวชนและประเทศชาติ อีกทั้งการศึกษาพฤติกรรมการพนันของเยาวชนยังสามารถใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนสนับสนุนนโยบายเยาวชนแห่งชาติ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96 ตอนที่ 93 วันที่ 12 มิถุนายน 2522 หน้า 2158) ที่ระบุให้รัฐและเอกชนสนับสนุนให้เยาวชนรู้จักคุ้มครองป้องกันตนเองจากอบาสมุขได้อีกทางหนึ่งด้วย

นอกจากนี้งานวิจัยของเลอซีเยอร์และคนอื่น ๆ (Lesieur and others.1987:1091) พบผลที่น่าสนใจว่า เยาวชนร้อยละ 38 ที่มีบิดามารดาเป็นนักการพนัน จะมีบุคลิกภาพเป็นนักการพนันเช่นเดียวกับบิดามารดา ผลการวิจัยครั้งนี้ได้ชี้ให้เห็นอิทธิพลของบิดามารดาและบุคคลใกล้ชิดของเด็กว่ามีผลต่อพฤติกรรมการพนันของเด็กอย่างมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยพฤติกรรมการพนันของเด็กและเยาวชนไทย (เสริน ปุณณะหิตานนท์และคนอื่น ๆ .2531) ซึ่งพบว่าปัจจัยสำคัญที่กำหนดพฤติกรรมการพนันของเด็กและเยาวชนคือ การคบเพื่อนสนิทที่ชอบเล่นการพนัน และความรู้สึกว่าชีวิตประจำวันอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์และระเบียบแบบแผนอย่างเข้มงวดทั้งที่บ้านและโรงเรียน นอกจากนี้งานวิจัยอีกงานหนึ่งของเลอซีเยอร์และคนอื่น ๆ (Lesieur and others. 1987 : 2160) ซึ่งศึกษาพัฒนาการของพฤติกรรมการพนันของบุคคลที่เป็นนักพนัน พบว่านักพนันเหล่านี้ได้รับการถ่ายทอดทางสังคม (Socialization) ที่แตกต่างจากบุคคลอื่น ๆ อย่างเด่นชัด

งานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นเครื่องแสดงให้เห็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนผลักดันให้บุคคลที่ใกล้ชิดกับผู้มีพฤติกรรมการพนันทั้งในครอบครัวและโรงเรียน เกิดการเรียนรู้เลียนแบบและมีพฤติกรรมการพนันได้ในที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยเห็นความจำเป็นว่าควรจะทำการศึกษาเพื่อค้นหาตัวแปรที่

สำคัญในการจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมการเล่นและไม่มีพฤติกรรมการเล่น เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างภูมิคุ้มกันด้านพฤติกรรมการเล่นในเด็กโดยผ่านกระบวนการทางสังคมและการศึกษา อันนำไปสู่ความสามารถคุ้มครองป้องกันตนเองจากการพนันของเยาวชนไทย นอกเหนือจากการควบคุมการเล่นโดยกระบวนการทางกฎหมายที่รัฐได้ดำเนินการไปแล้ว การเลือกตัวแปรในการศึกษาค้างนี้ได้อาศัยกรอบความคิดและทฤษฎีทางพฤติกรรมศาสตร์เพื่อให้ได้ตัวแปรที่ครอบคลุมพฤติกรรมการเล่นในหลายด้าน ที่สำคัญคือตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางสังคมและทางจิตของบุคคล ซึ่งคาดว่าจะมีส่วนผลักดันให้เยาวชนมีพฤติกรรมการเล่น ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ คือ แบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล และแบบควบคุม จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน การรับรู้สภาพร้านค้าทางจิตในสถานศึกษา การยอมรับอิทธิพลของเพื่อนทัศนคติต่อการพนัน ความเชื่ออำนาจในตน การใช้เวลาว่าง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนระดับการศึกษาของนักเรียนและลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของบิดามารดาจะเป็นตัวแปรที่ใช้จำแนกในการวิเคราะห์ข้อมูลรายละเอียดกลุ่มย่อย คาดว่า ผลการศึกษาที่ได้รับจะเป็นข้อมูลอีกด้านหนึ่ง สำหรับการวางแผนพัฒนาเยาวชนไทยให้มีความรู้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตลอดจนป้องกันพฤติกรรมการเล่นในเยาวชน โดยผ่านสถาบันครอบครัวและโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชนชาย

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเล่นของนักเรียนที่มีปัจจัยทางครอบครัวแตกต่างกัน ซึ่งได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ และจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเล่นของนักเรียนที่มีปัจจัยทางโรงเรียนแตกต่างกัน ซึ่งได้แก่ การรับรู้สภาพร้านค้าทางจิตในสถานศึกษา และจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเล่นของนักเรียนที่มี การยอมรับอิทธิพลของเพื่อนทัศนคติต่อการพนัน ความเชื่ออำนาจในตน การใช้เวลาว่างและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน
4. เพื่อค้นหาตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายพฤติกรรมการเล่นของนักเรียนชาย

ความสำคัญของการวิจัย

1. ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาพฤติกรรมการพนันในกลุ่มนักเรียนชายครั้งนี้ จะช่วยบ่งชี้ถึงปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพนัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่รับผิดชอบในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บิดามารดาหรือผู้ปกครองและครู-อาจารย์ในการหาแนวทางป้องกัน ตลอดจนลดพฤติกรรมการพนันของเยาวชนชาย

2. ผลการวิจัยจะนำไปสู่การชี้แนะและกระตุ้นให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมทั้งที่บ้านและโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการสร้างภูมิคุ้มกันพฤติกรรมการพนันให้เกิดขึ้นในเยาวชนชาย

3. เพิ่มพูนความรู้ในเรื่องพฤติกรรมการพนันในเยาวชนชาย สำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวนทั้งสิ้นประมาณ 4,180 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งนักเรียนชายออกเป็น 2 กลุ่ม ตามระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ในแต่ละกลุ่ม ให้ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ชั้นเรียนละ 72 คน รวม 216 คน และนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ชั้นเรียนละ 72 คน รวม 216 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 432 คน

2. ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกาารพนัน แบ่งเป็น

3 กลุ่ม คือ

1) ปัจจัยทางครอบครัว ได้แก่

- การอบรมเลี้ยงดู 3 แบบคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม
- จำนวนบุคคลใกล้ชิดในครอบครัวที่เล่นการพนัน

2) ปัจจัยทางโรงเรียน ได้แก่

- การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตในสถานศึกษา
- จำนวนบุคคลใกล้ชิดในโรงเรียนที่เล่นการพนัน

3) ปัจจัยลักษณะของบุคคล ได้แก่

- การยอมรับอิทธิพลของเพื่อน
- ทศนคติต่อการพนัน
- ความเชื่ออำนาจในตน
- การใช้เวลาว่าง
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมกาารพนันของนักเรียนชาย

นิยามปฏิบัติการ

1. ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ หมายถึง ตัวแปรทางจิตวิทยา สังคมวิทยาและการศึกษา ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ การรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษา ทักษะคิดต่อการพนัน ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสั่น แบบใช้เหตุผลและแบบควบคุม การยอมรับอิทธิพลของเพื่อน การใช้เวลาว่าง จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการศึกษาของนักเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา และลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของบิดามารดา

2. พฤติกรรมการพนัน หมายถึง ความถี่ของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพนันแบบใดแบบหนึ่งหรือหลายแบบ ดังต่อไปนี้ คือ (เสรีน ปุณณะหิตานนท์ และคนอื่น ๆ. 2531)

ก. การเล่นพนันเอาเงินหรือสิ่งของมีค่า(สำหรับผู้เล่น) ในการเล่นระหว่างเด็ก ๆ และเยาวชน (เช่น ลูกหิน ร่อนรูป เป่ากบ โยนเหรียญ เล่นว่าว ฯลฯ) ในเกมกีฬาระหว่างบุคคล (เช่น ฟุตบอล วิ่งผลัด ตะกร้อ ฯลฯ) และในการนำสัตว์มาต่อสู้กัน (เช่น กัดปลา กัดจิ้งหรีด ชนกวาง ฯลฯ)

ข. การเล่นเกมพนันขึ้นต่อหรือวางเดิมพัน โดยอาศัยกิจกรรมหรือเครื่องมือที่ผู้อื่นจัดให้มีขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้าหรือหารายได้ เช่น ในเกมกีฬาฟุตบอล มวย แข่งม้า ฯลฯ

ค. การเสี่ยงโชคในรูปของการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล สลากกินรวบ หวยปิงปอง หวยซอง ฯลฯ การเสี่ยงโชคในรูปของการซื้อของเพื่อจับรางวัล การเสี่ยงโชคโดยการวางเงินแทงภาพ ไพ่ 3 ใบ ฯลฯ การเล่นเกมตู้ไฟฟ้า ฟุตบอล สล็อตมาชีน ฯลฯ และ

ง. การพนันแบบที่เล่นกันในบ้าน โดยใช้ไพ่สำหรับ ลูกเต๋า เงินเหรียญ ขึ้นส่วนบางชนิด ฯลฯ เป็นอุปกรณ์ในการเล่น

พฤติกรรมการพนันนี้วัดโดยแบบวัดพฤติกรรมการพนันของเสรีน ปุณณะหิตานนท์และคนอื่น ๆ (2531) โดยให้ผู้ตอบรายงานว่า ภายใน 2 เดือนก่อนตอบแบบวัดนี้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพนัน 4 ประเภทดังกล่าวกี่ครั้งในการเล่นการพนันแต่ละแบบ แบบวัดนี้มีจำนวน 19 ข้อ ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราส่วนประเมินค่าจาก ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง เล่น 3 ครั้ง เล่น 4

ครึ่ง และเล่นเป็นประจำ พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 0-95 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนต่ำถือว่ามีพฤติกรรมการเล่นน้อย ส่วนผู้ที่ได้คะแนนสูงถือว่ามีพฤติกรรมการเล่นมาก

3. จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน หมายถึง จำนวนผู้ที่เล่นการพนันที่ผู้ตอบพบปะสัมพันธ์เป็นประจำทุกวัน แบ่งออกเป็นที่บ้านและที่โรงเรียน

4. การรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษา หมายถึง การรับรู้ของผู้ตอบเกี่ยวกับความสับสนคลั่ง และสับสนระหว่างความพยายามกับผลตอบแทนที่ตนได้รับทั้งในด้านการเรียนและความประพฤติของตนเองที่อยู่ในสถานศึกษา ซึ่งถ้าผลที่ได้รับกับความพยายามของนักเรียนสับสนคลั่ง และสับสนกัน ก็แสดงว่ามีสภาพแรงกดดันทางจิตน้อย แต่ถ้าพยายามมากแต่ผลตอบแทนน้อยก็แสดงว่ามีสภาพแรงกดดันทางจิตมาก ตัวแปรนี้วัดโดยแบบวัดของซีวีพีเอ็น นิเจนตร (2526) จำนวน 14 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 6 หน่วย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 14 - 84 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนต่ำถือว่ามีสภาพแรงกดดันทางจิตน้อย ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงถือว่ามีสภาพแรงกดดันทางจิตมาก

5. ทศคติต่อการพนัน หมายถึง ความรู้สึกของผู้ตอบที่รับรู้เกี่ยวกับการพนัน รู้ถึงข้อดีข้อเสียของการพนัน ตลอดจนมีความมุ่งมั่นที่จะกระทำพฤติกรรมการเล่นน้อยเพียงใด ตัวแปรนี้วัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 15 ข้อ ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 หน่วย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 15-90 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนต่ำถือว่ามีทัศนคติที่ดีต่อการพนันน้อย ผู้ที่ได้คะแนนสูงถือว่ามีทัศนคติที่ดีต่อการพนันมาก

6. ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความเชื่อในเรื่องผลของการกระทำของบุคคล ถ้ามีความเชื่อมั่นว่าความสำเร็จหรือล้มเหลวในการกระทำกิจกรรมใด ๆ เกิดจากความสามารถหรือการกระทำของตนเอง ถือว่ามีความเชื่ออำนาจในตน แต่ถ้าเชื่อมั่นว่าผลที่ตนได้รับเกิดจากอำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โชคลาง หรือเคราะห์กรรม ถือว่ามีความเชื่ออำนาจนอกตน ตัวแปรนี้วัดโดยแบบวัดที่ปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างจากแบบวัด Rotter Locus of Control (Rotter, 1966) จำนวน 10 ข้อ ลักษณะของแบบวัดแต่ละข้อประกอบด้วยประโยค 2 ประโยคให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงประโยคเดียว ประโยคหนึ่งเป็นลักษณะความเชื่ออำนาจในตน อีกประโยคเป็นลักษณะความเชื่ออำนาจนอกตน พิสัยคะแนนอยู่ระหว่าง 0-10 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนต่ำถือว่ามีความเชื่ออำนาจนอกตน ผู้ที่ได้คะแนนสูงถือว่ามีความเชื่ออำนาจในตน

7. การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การรายงานของผู้ตอบว่าได้รับการปฏิบัติจากมารดา (หรือผู้เลี้ยงดูตนมา) ในลักษณะต่าง ๆ การวิจัยนี้ได้แบ่งการปฏิบัติดังกล่าวเป็น 3 แบบ ดังนี้

- การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสัน หมายถึง การรายงานของผู้ตอบว่าได้รับการปฏิบัติจากมารดาในลักษณะแสดงความสนิทสนม รักใคร่ ชื่นชม สนใจทุกข้อสงสัยและช่วยแก้ปัญหาให้ลูก
- การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การรายงานของผู้ตอบว่ามารดาของตนได้ให้คำอธิบายเหตุผล เมื่อห้ามปรามหรือสนับสนุนการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของตน
- การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การรายงานของผู้ตอบว่ามารดาของตนได้ออกคำสั่งและควบคุมการกระทำของตนในเรื่องต่าง ๆ อยู่เสมอ โดยไม่ยอมปล่อยให้ลูกเป็นตัวของตัวเอง

ตัวแปรนี้วัดโดยแบบวัดของ ควงเคื่อน ฟินธูนาวินและเพ็ญแข ประจณปัจจนิก (2520) จำนวนแบบวัดละ 10 ข้อ ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 หน่วย พิสัยของคะแนนแต่ละแบบวัดอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนต่ำในแต่ละแบบวัดถือว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสันน้อย หรือใช้เหตุผลน้อย หรือควบคุมน้อย ผู้ที่ได้คะแนนสูงถือว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสันมาก หรือใช้เหตุผลมาก หรือควบคุมมาก

8. การยอมรับอิทธิพลของเพื่อน หมายถึง ความรู้สึกของผู้ตอบที่มีต่อเพื่อนและการคบหาสมาคมกับคนรุ่นเดียวกันในลักษณะการคล้อยตามกลุ่มเพื่อนไปในทางเลื่อมเลื้อย ตัวแปรนี้ปรับปรุงแก้ไขจากแบบวัดของ สุพจน์ จักกุกฤษย์ (2521) จำนวน 15 ข้อ แบบวัดเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 หน่วย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 15-90 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนต่ำถือว่ายอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลื้อยมาก ผู้ที่ได้คะแนนสูงถือว่ายอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลื้อยน้อย

9. การใช้เวลาว่าง หมายถึง ลักษณะการใช้เวลาที่อยู่นอกเหนือจากการศึกษาเล่าเรียนในสถานศึกษาตามปกติ เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ในทางที่เป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว หรือสังคม ในช่วงวันหยุดประจำสัปดาห์หรือหลังจากเลิกเรียนแล้ว วัดโดยแบบวัดของ สุพจน์ จักกุกฤษย์ (2521) จำนวน 10 ข้อ แบบวัดเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 หน่วย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนต่ำถือว่าใช้เวลาว่างในทางที่เหมาะสมน้อย ผู้ที่ได้คะแนนสูงถือว่าใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมมาก

10. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้เฉลี่ยสะสมของผู้ตอบ ผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 ถือว่ามีผลการเรียนระดับต่ำ ผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่า 2.00 ถือว่ามีผลการเรียนระดับสูง

11. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

12. ลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม การวิจัยนี้ได้แบ่งเป็น 3 ตัวแปร คือ

12.1 ระดับการศึกษาของบิดามารดา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดาและมารดา โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

- การศึกษาระดับต่ำ หมายถึง ไม่ได้รับการศึกษาหรือได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา

- การศึกษาระดับปานกลาง หมายถึง ได้รับการศึกษาจนจบในระดับมัธยมศึกษา หรืออาชีวศึกษาระดับ ปวช.

- การศึกษาระดับสูง หมายถึง ได้รับการศึกษาจนจบในระดับอนุปริญญา หรือ ปวส. ขึ้นไป

12.2 อาชีพของบิดาและมารดา หมายถึง การประกอบอาชีพหลักที่เ้ารายได้มาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว แบ่งเป็น 5 ประเภท คือ อาชีพข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ อาชีพค้าขาย อาชีพรับจ้าง อาชีพเกษตรกรกรรม และอาชีพอื่น ๆ

12.3 รายได้ของครอบครัว หมายถึง รายได้ทั้งหมดของสมาชิกในครอบครัวนำมารวมกันโดยคิดเป็นรายได้ต่อเดือน ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยของกลุ่มถือว่ามีรายได้ต่ำ ผู้ที่มีรายได้สูงกว่ารายได้เฉลี่ยของกลุ่มถือว่ามีรายได้สูง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา พฤติกรรมการพนันของนักเรียนชาย ผู้วิจัยได้นำเสนอ โดยแยกเป็นหัวข้อสำคัญ 5 ประการคือ

1. ความหมายและประเภทของการพนัน
2. พฤติกรรมเสี่ยงกับพฤติกรรมการพนัน
3. การถ่ายทอดทางสังคมกับพฤติกรรมการพนัน
4. ลักษณะของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการมี หรือไม่มีพฤติกรรมการพนัน
5. กรอบความคิดสำหรับงานวิจัยครั้งนี้

ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความหมายและประเภทของการพนัน

ความหมายของการพนัน

การพนันได้ชื่อว่า "เป็นมรดกของมนุษยชาติ" (Bergier. 1974 : 1 ; เสรีน ปุณณะหิตานนท์และคนอื่น ๆ . 2531 : 1 ; เฉชา ศิริภัทร. 2531 : 18) เนื่องจาก เป็นกิจกรรมที่มนุษย์รับสืบทอดต่อเนื่องกันมาตั้งแต่ก่อนประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบัน เราสามารถพบ การพนันรูปแบบต่าง ๆ ได้มากมายในทุกสังคม ตั้งแต่ชนกลุ่มที่ล้าสมัยที่สุด ไปจนถึงที่ก้าวหน้าที่สุดในโลกทุกยุคทุกสมัย

แต่อย่างไรก็ดี คำว่า "การพนัน" ก็ยังเป็นที่ถกเถียงกันเสมอ ๆ ว่าอย่างไรจึงจะ เรียกว่าการพนัน และการเล่นบางชนิดถือเป็นการพนันหรือไม่ เช่น การเล่นเกมไพ่ที่มีผู้แพ้ชนะ

และริบไผ่ฝ่ายเข้ามาเป็นของตน ซึ่งมักพบเห็นเสมอ ๆ ในการเล่นของเด็กนักเรียน ประเด็นปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความกว้างขวางของความหมายของการพนัน ทั้งขึ้นอยู่กับผู้ตีความมีทัศนะ และประสบการณ์แตกต่างกันมาอย่างไร เช่นเดียวกับการให้คำจำกัดความของพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ไม่สามารถชี้เฉพาะว่าพฤติกรรมใดบ้าง คือพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน เพราะในขณะที่ยังคงเห็นว่าเป็นเบี่ยงเบน แต่ในพฤติกรรมเดียวกันนี้อีกสังคมหนึ่งเห็นว่าเป็นพฤติกรรมธรรมดา

ดังนั้นเพื่อความเข้าใจของคำจำกัดความการพนัน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอให้ความหมายของการพนันที่กรมอัยการ (ทนายภูธร. 2530 : 58) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพนันคือ "สัญญาที่ก่อให้เกิดการได้หรือเสียซึ่งเงินหรือทรัพย์สิน โดยคู่สัญญาก่อเอาผลแห่งเหตุการณ์ในอนาคตอันไม่แน่นอน ซึ่งคู่สัญญาไม่มีส่วนได้เสีย เป็นเครื่องชี้ขาด"

จากความหมายดังกล่าว สิ่งที่เรียกว่าการพนัน จะต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 5 ลักษณะ คือ (ทนายภูธร. 2530 : 58-64)

ลักษณะที่ 1 ต้องมีการได้หรือเสีย ถ้าไม่มีการได้หรือเสีย หรือได้เสียทางเดียว หรือได้เสียกันด้วยกัน ไม่ถือว่าเป็นการพนัน เช่น นาย ก. และ นาย ข. ตกลงกันว่าถ้า นักมวยฝ่ายแดงชนะฝ่ายน้ำเงิน นาย ก. จะให้เงิน นาย ข. 100 บาท ถ้า นักมวยฝ่ายน้ำเงินชนะฝ่ายแดง นาย ข. ไม่ต้องเสียอะไร กรณีนี้ไม่ถือเป็นการพนัน เพราะ นาย ก. มีแต่เสียทางเดียว ส่วน นาย ข. มีแต่ได้ทางเดียวเช่นกัน หรือถ้า นาย ก. และ นาย ข. ตกลงกันใหม่ว่า ถ้า นักมวยฝ่ายที่ตนวางเดิมพันเป็นฝ่ายชนะ ผู้แพ้นั้นครั้งนี้จะต้องจ่ายค่าอาหารที่รับประทานด้วยกัน 1 มื้อ กรณีเช่นนี้ก็ไม่ถือว่าเป็นการพนันเช่นกัน

ลักษณะที่ 2 สิ่งที่ได้เสียต้องเป็นเงินหรือทรัพย์สิน เช่น นาย ก. ตกลงกับ นาย ข. ว่า ถ้าฟุตบอลไทยชนะมาเลเซีย นาย ก. จะจ่ายเงินให้นาย ข. 100 บาท ถ้ามาเลเซียชนะไทย นาย ข. ต้องจ่ายเงินให้นาย ก. 150 บาท กรณีนี้ถือเป็นการพนันเพราะมีการได้เสียเป็นเงิน แต่ถ้า นาย ก. และ นาย ข. ตกลงพนันกีฬาฟุตบอลครั้งนี้ใหม่ว่า ถ้าฝ่ายที่ตนวางเดิมพันชนะ คนที่แพ้จะต้องชวยทางหญ้าให้กับคนที่ชนะกรณีนี้ถือว่าไม่เป็นการพนัน เพราะสิ่งที่ได้เสียเป็น

แรงงานไม่ใช่เงินหรือทรัพย์สิน

ลักษณะที่ 3 ต้องถือเอาเหตุการณ์ในอนาคตเป็นเครื่องชี้ขาด เช่น นาย ก. ตกลงกับนาย ข. ว่า ถ้านาย ค. มีอายุครบ 30 ปี เมื่อใด นาย ก. จะให้เงิน นาย ข. 100 บาท กรณีเช่นนี้ไม่ใช่การพนัน เพราะผลในอนาคตเป็นสิ่งที่แน่นอน กล่าวคือ ต้องมีวันหนึ่งที่นาย ค. อายุครบ 30 ปีแน่นอน หรือก้านาย ก. ตกลงกับ นาย ข. ว่า ถ้าทีมไทยได้เหรียญทองมากที่สุดในการแข่งขันซีเกมส์ นาย ก. จะจ่ายเงินให้ นาย ข. 100 บาท แต่ถ้าไม่ใช่ นาย ข. จะต้องจ่ายเงินให้ นาย ก. 100 บาท กรณีเช่นนี้เป็นการพนัน เพราะถือเอาผลการได้เหรียญทองเป็นเหตุการณ์ในอนาคตเป็นเครื่องชี้ขาด แต่ถ้ารู้ผลการได้เหรียญทองซีเกมส์ก่อนแล้ว ไม่เป็นการพนัน เพราะไม่ใช่เหตุการณ์ในอนาคต

ลักษณะที่ 4 คู่สัญญาต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในผลที่เสี่ยงภัยนั้น เช่น นาย ก. ตกลงกับนาย ข. ว่า ภายใน 1 ปี ถ้าไฟไหม้บ้าน นาย ก. นาย ก. จะให้เงิน นาย ข. 1,000 บาท ถ้าเกิดไฟไหม้บ้าน นาย ก. นาย ข. จะให้เงิน นาย ก. 100,000 บาท กรณีนี้ไม่เป็นการพนัน เพราะคู่สัญญาคือ นาย ก. มีส่วนได้เสียในผลที่เสี่ยงภัย คือถ้าไฟไหม้บ้าน นาย ก. นาย ก. ย่อมเสียหาย ซึ่งกรณีนี้เป็นการประกันภัย

ลักษณะที่ 5 ต้องมีผู้เล่นตั้งแต่ 2 ฝ่ายขึ้นไป คือมีผู้จัดให้มีการเล่นการพนัน (เจ้ามือ) และมีผู้ร่วมเล่น เช่น นาย ก. เปิดบ่อนเล่นไพ่ มี นาย ข. นาย ค. และ นาย ง. ร่วมเล่นเอาเงินด้วย กรณีถือเป็นการพนัน

จากความหมายการพนันดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการที่สรุปว่าบุคคลใดเล่นการพนันหรือไม่ สามารถพิจารณาได้จากกรณีที่บุคคลทั้ง 2 ฝ่ายหรือมากกว่าตกลงกันว่าจะเอาผลของเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งตนไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นเครื่องตัดสินให้เกิดการได้หรือเสียเงิน หรือทรัพย์สินของมีค่าขึ้น ซึ่งในกรณีนี้แล้วถือว่าบุคคลนั้นเล่นการพนัน แต่ถ้านอกเหนือจากนี้ไม่ถือว่าเป็นการเล่นการพนัน

ประเภทของการพนัน

พระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 ได้แบ่งประเภทของการพนันออกเป็น 3 ประเภท คือ บัญชี ก. บัญชี ข. และบัญชี ค. (ลิขสิทธิ์ ราชบัณฑิตยสถาน 2516 : 1 - 24 ; สมพร พรหมพิลาธร. ม.ป.ป. : 3 - 83)

บัญชี ก. มี 28 ชนิด คือ 1) หอย ก.ข. 2) โปป๋น 3) โปดำ 4) ถั่ว 5) แปดเก๋า 6) จับยี่กี 7) ต่อแต้ม 8) เปี้ยโปกหรือคู้หรืออั้ง 9) ไฟสามใบ 10) ไม้สามอัน 11) ข้างงาหรือบ็อก 12) ไม้ดำไม้แดงหรือปลาดำปลาแดง หรืออิดำอิดแดง 13) อีโปงครอบ 14) กำตัด 15) ไม้หมุนหรือล้อหมุนทุก ๆ อย่าง 16) หัวโตหรือทาสภาพ 17) การเล่นซึ่งมีการทรมานสัตว์ 18) บิลเลียดรู คีฬ 19) โยนจีม 20) สี่เหลงลัก 21) ซลุกซลัก 22) น้ำเต้าทุก ๆ อย่าง 23) โยโร่ว 24) อี้ก้อฮ 25) ปั้นแปะ 26) อีโปงวัด 27) บารากา 28) สลอลตแมฮัน

การพนันตามบัญชี ก. นี้ เป็นการพนันในบ่อนคาลิโนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งพระราชบัญญัติการพนันให้อำนาจที่จะอนุญาตให้เปิดบ่อนคาลิโนได้ โดยออกเป็นพระราชกฤษฎีกา แต่ปัจจุบันยังไม่มี จะเห็นการพนันบัญชี ก. ผู้ใดเล่นมีความผิดตามกฎหมาย

บัญชี ข. มี 28 ชนิด คือ 1) การเล่นต่าง ๆ ซึ่งให้สัตว์ต่อสู้หรือแข่งขัน 2) วึ่งวัวคน 3) ชกมวย มวยปล้ำ 4) แข่งเรือพุง แข่งเรือล้อ 5) ที่รูป 6) โยนห่วง 7) โยนสแตงค์หรือวัตถุใด ๆ ลงในภาชนะต่าง ๆ 8) ตกเบ็ด 9) จับสลากโดยวิธีใด ๆ 10) ยิงเป้า 11) ปาหน้าคน ปาสัตว์ หรือสิ่งใด ๆ 12) เต้าข้ามค่าน 13) หมากรอก 14) หมากรุกแดง 15) บิงโก 16) สลากกินแบ่ง สลากกินรวบ หรือการเล่นใด ๆ ที่เสี่ยงโชคให้เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้เล่นคนใดคนหนึ่ง 17) โตเตโลเซเตอร์สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง 18) สวิปสำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง 19) บิ๊กเมกิงสำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง 20) ขายสลากกินแบ่งสลากกินรวบหรือสวิป ซึ่งไม่ใช่ข้อยกเว้นในประเทศไทย แต่จัดให้มีขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายของประเทศที่จัดขึ้น 21) ไฟนกระจอก ไฟต่อแต้ม ไฟต่าง ๆ 22) ควด 23) บิลเลียด 24) ซ้องฮ้อฮ 25) สะบักทอย

26) สะบ้าชุด 27) ฟุตบอลโต๊ะ 28) เครื่องเล่นซึ่งเล่นไฟฟ้า จักรกล หรือสปริงติด ยิง หรือโยนวัตถุใด ๆ ในภาชนะ โดยมีการนับแต้ม หรือเครื่องหมายใด ๆ

การพนันตามบัญชี ข. บางประการของอนุญาตเล่นได้ ได้แก่

ก. ขออนุญาตเล่นได้ทุกวันโดยไม่จำกัด คือ แข่งม้า วิ่งวัวคน ไพ่ต่าง ๆ ควด ซ้องฮ้อส สะบ้าทอย และสะบ้าชุด

ข. ขออนุญาตเล่นได้เฉพาะในงานรื่นเริงสาธารณะ งานนักขัตฤกษ์ หรือในโอกาส พิเศษอื่น ๆ เท่านั้น คือ ซี่รูป โยนห่วง โยนสแตงค์ หรือวัตถุใด ๆ ลงในภาชนะต่าง ๆ ตกเบ็ด จับสลากโดยวิธีใด ๆ ยิงเป้า ปาหน้าคน ปาหน้าสัตว์หรือสิ่งใด ๆ เต้าข้ามด่าน หมากแกว หมากหัวแดง และบิงโก

บัญชี ค. คือการพนันประเภทอื่น นอกจากประเภท ก. หรือ ข. เป็นการพนัน ซึ่งไม่ได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการพนัน เช่น พนันแบกข้าวสาร ใครแบกได้หนักกว่าคนนั้นเป็นผู้ชนะ หรือพนันกินถ้วยเดียว ใครกินได้มากกว่าคนนั้นชนะ เป็นต้น

การพนันบัญชี ค. จะขออนุญาตให้เล่นได้ก็ต่อเมื่อมีกฎกระทรวง ระบุชื่อและเงื่อนไขไว้แล้ว ตราบใดที่ยังไม่มีกฎกระทรวงระบุชื่อและเงื่อนไขก็จะเล่นไม่ได้

จะเห็นได้ว่า ประเภทของการพนันตามพระราชบัญญัติการพนันได้ระบุไว้มากมาย ทั้ง ขออนุญาตให้เล่นได้บางชนิดและไม่อนุญาตให้เล่นเลย ประเภทของการพนันดังกล่าว จึงแบ่งตาม การอนุญาตให้เล่นได้หรือไม่ได้ของรัฐ

นอกจากนี้ยังมีการแบ่งประเภทของการพนันในลักษณะอื่น ๆ อีก เช่น

เบอร์กเลอร์ (Bergler. 1974 : 56) จัดแพทช์นำบัตรการพนันได้แบ่ง ประเภทของการพนันออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) เกมที่ใช้จังหวะอย่างเดียว เช่น รูเลต (roulette) ลูกเต๋า และสกรีน (screeno) เป็นต้น 2) เกมที่ใช้จังหวะร่วมกับทักษะ ความสามารถและเหตุผล เช่น คลาดหิน โป๊กเกอร์ ไพ่บริดจ์ และการแข่งม้า เป็นต้น และ 3) เกมที่ใช้ความสามารถและเหตุผลอย่างเดียว เช่น หมากฮอส เป็นต้น

เสรีน ปุณณะหิตานนท์และคนอื่น ๆ (2531) ได้แบ่งประเภทของการพนันออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) การเล่นการพนันเอาเงินหรือสิ่งของมีค่า (สำหรับผู้เล่น) ในการเล่นระหว่างเด็ก ๆ และเยาวชน เช่น ลูกหิน ร่อนรูป เป่ากบ โยนเหรียญ ฯลฯ 2) เล่นพนันขันต่อหรือวางเดิมพัน โดยอาศัยกิจกรรมหรือเครื่องมือที่ผู้เล่นจัดให้เกิดขึ้นเช่น ในเกมกีฬา ฟุตบอล มวยแข่งม้า ฯลฯ 3) การพนันเสี่ยงโชคในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่ผิดและถูกกฎหมาย เช่น สลากกินแบ่งรัฐบาลสลากกินรวบ การเล่นเกมตู้ไฟฟ้า ฟุตบอลโต๊ะ สล็อตแมชีน ฯลฯ และ 4) การพนันแบบที่เล่นกันในบ้าน โดยใช้ไพ่สำหรับ ลูกเต๋า เงินเหรียญ เป็นอุปกรณ์ในการเล่น เป็นต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบวัดพฤติกรรมการพนันของเสรีน ปุณณะหิตานนท์และคนอื่น ๆ (2531) เพราะเป็นแบบวัดที่มีประเภทของการพนันครอบคลุมพฤติกรรมการพนันที่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทยมากที่สุด

2. พฤติกรรมเบี่ยงเบนกับการพนัน

ความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบน และความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเบี่ยงเบนกับพฤติกรรมการพนัน

แนวทางการมองพฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักสังคมวิทยา มีอยู่ 2 แนวทางใหญ่ ๆ คือ (เสรีน ปุณณะหิตานนท์. 2527 : 149-161)

แนวทางแรก ถือว่าการเบี่ยงเบน คือสิ่งที่เบี่ยงเบนไปเป็นรูปธรรมเป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติตามแนวทฤษฎีนี้ การเบี่ยงเบนเป็นการละเมิดต่อกฎเกณฑ์ที่คงอยู่ตลอดไปชั่วกาลปาวสาน เหมือนการกระทำผิดของมนุษย์ที่ไม่มีวันสิ้นสุด ดังนั้นพฤติกรรมเบี่ยงเบนจึงมีอยู่และสามารถค้นหาได้ในลักษณะเดียวกันกับการค้นหาคำประกอบแร่ธาตุที่นักวิทยาศาสตร์สามารถค้นหา บ่งชี้และบรรยายให้คนอื่นฟัง (Rubington and Weinberg. 1973 : 1-3) แนวคิดในทฤษฎีนี้มีประโยชน์ในการนำไปใช้อธิบายกระบวนการทำลายระเบียบทางสังคม ด้วยความคิดรวบยอด (concept)

ใหม่ที่เราเรียกว่า permissiveness syndrome โดยการมองว่าสังคมมนุษย์มีลักษณะเหมือนกับอินทรี และพฤติกรรมเบี่ยงเบนก็เปรียบเทียบกับเชื้อโรคนั่นเอง โบริส โซคโลฟฟ์ (Boris Sokoloff. 1971 : 18-19) ได้อธิบายว่า " พฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นเหมือนกับเซลล์มะเร็งที่แทรกเข้าไปในเนื้อเยื่อปกติ และทำลายเซลล์เหล่านั้นในที่สุด... กล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าโรคมะเร็งเป็นตัวการ ทำให้เซลล์ที่เป็นโรคก่อการกบฏ ไม่ยอมรับ 'ศูนย์กลางอำนาจการปกครอง' ของอินทรีที่จะพยายามควบคุมมันไว้ให้อยู่มือ เซลล์ที่เป็นกบฏเหล่านั้นจะถูกครอบงำด้วย permissiveness syndrome ซึ่งเป็นตัวการผลักดันให้แสวงหาการหลุดพ้นไปจากการควบคุมดังกล่าว... เปรียบเสมือนการต่อต้านกฎหมายและระเบียบของอินทรี... ตราบไคที่ยังไม่สามารถหยุดยั้งมะเร็งไว้นั้นขึ้นแรกไม่ให้แพร่ขยายต่อไปได้ เซลล์อื่น ๆ ที่ได้รับเชื้อมาก็จะแผ่ซ่านไปจนกระทั่งผู้ป่วยถึงความตาย... กรณีเช่นนี้เปรียบได้กับสังคมที่กำลังได้รับความกระทบกระเทือนจากการมี permissiveness syndrome มากเกินไป ถ้าไม่สามารถหยุดยั้งได้ก็จะมีผลทำลายการดำรงอยู่ของสังคมส่วนรวม " จะเห็นได้ว่าการมองในแนวทฤษฎีนี้ พฤติกรรมเบี่ยงเบนก็คือพฤติกรรมการต่อต้านสังคมนั่นเอง แต่อย่างไรก็ตามนักสังคมวิทยาปัจจุบันได้เลิกสนใจแนวทฤษฎีนี้ไปเกือบหมด ยกเว้นนักวิชาการสาขาอื่นยังยึดถือใช้เป็นหลักในการอธิบายพฤติกรรมเบี่ยงเบนอยู่บ้าง

แนวทางที่สอง หลักสำคัญมีอยู่ว่า การเบี่ยงเบนเป็นผลมาจากข้อวินิจฉัยของสังคม กล่าวคือ คุณสมบัติของการเบี่ยงเบนไม่ได้อยู่ที่ลักษณะภายในหรือเนื้อหาของการกระทำ แต่อยู่ที่ปฏิกริยาของสังคมที่จะแสดงต่อการกระทำนั้น ๆว่าจะกำหนดหรือประทับตราว่าเบี่ยงเบนหรือไม่ (Rubington and Weinberg. 1973 : 2) ดังนั้นในความหมายนี้จึงไม่สามารถตั้งข้อกำหนดได้ว่าพฤติกรรมใด หรือการกระทำแบบใด เป็นการเบี่ยงเบน

นักสังคมวิทยาที่ยึดแนวทฤษฎีทางจิตวิสัยอีกพวกหนึ่งไม่เห็นด้วยกับการที่จะยึดเอาแต่ปฏิกริยาทางสังคมที่พบเห็นการกระทำใดเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นพื้นฐานในการนิยามความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบน เพราะเป็นการมองปัญหาที่แคบเกินไป และได้เสนอให้นำ

หลักความน่าจะเป็น (probabilistic conception) เป็นแนวทางในการพิจารณาว่าอะไรเป็นการเบี่ยงเบนอะไรไม่เป็น (Black and Reiss. 1970 : 63-77) โดยนำความรู้เกี่ยวกับปฏิกิริยาของพวกเขาในอดีต ปัจจุบัน และที่น่าจะเป็นในอนาคต มาช่วยทำนายปฏิกิริยาต่อการกระทำต่าง ๆ ของบุคคลในสังคมนั้น ๆ ว่าจะเบี่ยงเบนหรือไม่ จึงกล่าวได้ว่าถ้าผู้วิจัยสามารถค้นพบว่า พฤติกรรมอะไรบ้างที่บุคคลกระทำแล้วจะทำให้คนจำนวนมาก ๆ โกรธแค้น ไม่พอใจ พร้อมทั้งลงโทษ เขาก็จะลงความเห็นโดยไม่ผิดพลาดว่าพฤติกรรมนั้น ๆ เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน

วิธีการมองพฤติกรรมเบี่ยงเบนโดยใช้หลัก probabilistic นี้ได้รับความสนใจจากนักสังคมวิทยามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักสังคมวิทยาในกลุ่มที่เรียกว่า "นักทฤษฎีติดตรา (labeling theorists)" นักวิชาการกลุ่มนี้ ได้เสนอให้ศึกษาการออกกฎเกณฑ์ทางสังคม ตลอดจนการออกกฎหมาย และการรักษาหรือบังคับใช้กฎเกณฑ์เหล่านั้นกับสมาชิกในสังคม และถ้าสมาชิกคนใดในสังคมนั้น กระทำพฤติกรรมผิดหรือแตกต่างจากกฎเกณฑ์ที่วางไว้ ก็หมายความว่า การกระทำนั้นของบุคคลนั้น คือพฤติกรรมเบี่ยงเบนและผู้เบี่ยงเบนนั่นเอง (Schur. 1971)

อีริกสัน (Erikson. 1966 : 6) ได้กล่าวว่า "คำว่า การเบี่ยงเบน หมายถึง ความประพฤตินั้นในกลุ่มหนึ่งพิจารณาแล้วว่าเป็นอันตราย หรือน่าอาย หรือบาดหู บาดตามากจนต้องจัดการเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ การเบี่ยงเบนไม่ใช่คุณสมบัติที่ฝังติดอยู่กับความประพฤติประเภทใดโดยเฉพาะ แต่เป็นคุณสมบัติที่ผู้รู้เห็นโดยตรงหรือโดยอ้อมได้กำหนดให้ การเรียนรู้ว่าผู้พบเห็นที่มีปฏิกิริยาต่อมันยึดถือมาตรฐานอะไรบ้าง จึงเป็นทางเดียวเท่านั้นที่ผู้สังเกตการณ์จะสามารถบอกได้ว่า พฤติกรรมแบบนั้นแบบนี้เป็นการเบี่ยงเบนหรือไม่

กู๊ด (Goode. 1978 : 24) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบนว่า "พฤติกรรมเบี่ยงเบน คือพฤติกรรมที่คนบางพวกในสังคมหนึ่ง ๆ เห็นว่าเป็นการกระทำที่ผิดน่ารังเกียจ หรือบาดหูบาดตา และเป็นการกระทำที่กระตุ้น เร่งเร้าให้คนอื่นเหล่านั้นแสดงความ

ไม่พอใจ โกรธเกลียด ประนาม หรือต้องการให้ลงโทษผู้กระทำ"

สกอตต์ (Scott. 1972 : 12) ได้เสนอคำคุณศัพท์จำนวนหนึ่งที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับบรรทัดฐานที่ใช้กับคนธรรมดาทั่ว ๆ ไป เช่น บ๊อง (nut) ซอบกล (queer) บ้า (loony) ฯลฯ แล้วให้นิยามไว้ว่า "การเบี่ยงเบนหมายถึงคุณสมบัติที่บอกลักษณะของบุคคล เมื่อใดก็ตามที่มีการใช้ถ้อยคำเหล่านั้น"

✓ เสรีน ปุณณะหิตานนท์ (2527 : 167-168) ได้สรุปว่าการจะตัดสินว่าพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือไม่ จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ ซึ่งถ้ามีไม่ครบทั้ง 5 ประการนี้ก็ไม่ถือว่าเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน องค์ประกอบ 5 ประการนี้ได้แก่

- 1) เป็นปรากฏการณ์ที่มีลักษณะสัมพัทธ์ ซึ่งหมายความว่า เป็นปรากฏการณ์ที่แตกต่างกันไปตามกาลเวลา สถานที่ และแวดวงสังคม
- 2) เป็นเรื่องของการคำนึงและมีปฏิกิริยาต่อพฤติกรรมนั้น ๆ ในทางหนึ่งโดยเฉพาะเท่านั้น ที่จะทำให้พฤติกรรมเบี่ยงเบนมีอยู่ในสังคม ลำพังการละเมิดหรือขัดแย้งกับกฎ หรือบรรทัดฐานทางสังคมที่เป็นนามธรรมเท่านั้นยังไม่พอ
- 3) ลักษณะดังกล่าวในข้อ 2 ไม่ใช่เป็นเรื่องที่ต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างวินิจฉัย และมีปฏิกิริยากันไปตามอำเภอใจ แต่เป็นเรื่องที่ขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานของกลุ่มสังคม หน่วยงาน ชุมชน หรือสังคมส่วนรวม ยึดถืออยู่ในขณะที่มีการวินิจฉัยนั้น
- 4) เป็นเรื่องที่มีขึ้นอยู่กับการประเมินค่าไปในทางลบ และ
- 5) เป็นเรื่องของ "ความน่าจะเป็น" กล่าวคือ จะต้องคำนึงถึงโอกาสที่การกระทำอย่างหนึ่งจะถูกมองหรือถูกเรียกว่าเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนและจะถูกปฏิเสธได้มากเมื่อมีคนพบเห็นมันเข้า

✓ จากความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบนดังกล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนในกรณีของนักสังคมวิทยา คือพฤติกรรมที่ขุ่นมัวแต่ละแห่งหรือคนส่วนใหญ่ของสังคมนั้น ๆ เห็นว่าเป็นอันตรายต่อสังคม หรือต่อบุคคลในสังคม ซึ่งสังคมนั้นยอมให้เกิดขึ้นไม่ได้จึงต้องมีการกำหนดมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อจัดการกับพฤติกรรมนั้น ๆ เช่น การออกกฎหมายเพื่อควบคุมและลงโทษ เป็นต้น

พฤติกรรมเบี่ยงเบนแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ (นพวรรณ โชติบัณฑ์. 2531 : 138) คือ 1) พฤติกรรมเบี่ยงเบนที่มีผู้เสียหาย (เหยื่อ) พฤติกรรมเหล่านี้คือ อาชญากรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นอันตรายต่อตัวบุคคล เช่น การฆ่ากัน ช่มชู้ การทำร้ายร่างกาย การจับตัวเรียกค่าไถ่ หรือเป็นอาชญากรรมด้านทรัพย์สิน เช่น การปล้นจี้ หรือ การลักขโมย 2) พฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ไม่มีผู้เสียหาย ในกรณีนี้ผู้เสียหายจริง ๆ คือผู้ประกอบพฤติกรรมเบี่ยงเบนนั้น ๆ เช่น ผู้มีพฤติกรรมรักร่วมเพศ ผู้ติดยาเสพติด สุรา การพนัน หรือผู้ที่ฆ่าตัวตาย เป็นต้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการพนันก็จัดเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้ที่ประกอบพฤติกรรมการพนันเป็นผู้ได้รับผลเสียจากพฤติกรรมของตนเอง

ถึงแม้พฤติกรรมการพนันจะถูกจัดเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นปัญหาต่อตนเองและประเทศชาติ แต่ก็ยังมีนักวิจัยบางท่านเห็นว่าเราสามารถแบ่งพฤติกรรมการพนันออกเป็นหลายระดับ ในระดับที่ยังไม่ลุ่มหลงหรือติดการพนัน อาจจะเป็นกิจกรรมนันทนาการได้ ซึ่งในกรณีนี้การพนันก็ไม่ใช้สิ่งเลวร้ายในตัวของมันเองเสมอไป เพราะบุคคลทั่วไปโดยธรรมชาติ จะมีลักษณะของนักพนันแอบแฝงอยู่ภายใน ซึ่งอาจจะมีในรูปที่ไม่เป็นอันตรายและเป็นอันตรายในลักษณะที่หลากหลายกันออกไป แต่เมื่อใดก็ตามที่บุคลิกภาพที่แอบแฝงดังกล่าวถูกกระตุ้น ก็อาจจะทำให้นักพนันที่แอบแฝงเหล่านั้นกลายเป็นักพนันที่แท้จริงขึ้นมาได้ (Bergler. 1974 : 1-2) กล่าวคือสำหรับคนปกติทั่วไป การพนันก่อให้เกิดความตื่นเต้นเป็นนันทนาการ และเจ้าตัวสามารถควบคุมระดับการเล่นของตนได้ การเล่นการพนันนี้จึงไม่ใช่เป็นอันตรายแต่อย่างใด แต่ในระดับที่มีการลุ่มหลงหรือติดการพนันเหมือนติดยาเสพติด นักพนันจะหมกมุ่นอยู่กับการพนัน และไม่ปฏิบัติตามวิถีชีวิตประจำวันเช่นคนทั่ว ๆ ไปโดยเริ่มจากทีละเล็กทีละน้อยแล้วค่อย ๆ เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนกลายเป็เรื่องธรรมดาสำหรับคนพวกนี้ที่จะไม่กลับบ้าน และไม่ไปทำงานคราวละนาน ๆ พอมาถึงขั้นนี้นักพนันก็จะกลายเป็คนที่มีพฤติกรรมที่คาดคะเนไม่ได้และเชื่อถือไม่ได้ ละเลยเพิกเฉยต่อหน้าที่ และความรับผิดชอบที่สำคัญ ๆ ต่อครอบครัว การงาน และต่อชุมชนอย่างต่อเนืองและสม่ำเสมอ ในกรณีนี้การติดการพนันไม่ใช่กิจกรรมนันทนาการอีกต่อไปแล้ว แต่เป็นปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบน ในลักษณะที่มีผู้เสียหาย คือตัวนักการ

พินันและครอบครัว ตลอดจนประเทศชาติรองรับลงมาตามลำดับ ดังนั้นปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบน ทางด้านการพัฒนาควรจะได้รับการศึกษาวิจัย เพื่อหาแนวทางแก้ไขและป้องกันต่อไป โดยให้ ทฤษฎีพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่สำคัญมาเป็นหลักเพื่อให้ผลการวิจัยมีความครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ดังนั้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ทฤษฎีการสมาคมกับกลุ่มที่แตกต่างกัน (Differential Association Theory)

ซีทเธอร์แลนด์ (Sutherland. 1972) เป็นผู้ตั้งทฤษฎีขึ้น ตัวทฤษฎีได้ชี้ให้เห็นถึง พัฒนาการของคนที่เป็นอาชญากรว่าใครคนใดคนหนึ่งจะเป็นอาชญากรจะต้องผ่านกระบวนการต่าง ๆ อันอาจกล่าวได้เป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้ (Sutherland and Cressey. 1974 : 75-77)

1. พฤติกรรมอาชญากรเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ พฤติกรรมของการเป็นอาชญากรไม่ได้รับ การถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์มาจากบรรพบุรุษ คนที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมในเรื่องอาชญากรรมก็จะ ไม่มีพฤติกรรมเป็นอาชญากร
2. พฤติกรรมอาชญากรเรียนรู้โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในกระบวนการติดต่อ สัมพันธ์กัน การติดต่อสัมพันธ์กันนั้นในหลายกรณี กระทำโดยการพูดคุยกัน นอกจากนี้ยังกระทำ โดยการศึกษาทำทางและสัญญาณอื่น ๆ อีกด้วย
3. ส่วนสำคัญของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรเกิดขึ้นภายในกลุ่มที่สนิทสนมคุ้นเคยกัน ดังนั้นในการติดต่อสื่อสารกับตัวการที่ไม่มีความสัมพันธ์เป็นส่วนตัว เช่น โจรที่สนิทหรือหนังสือพิมพ์ สิ่งเหล่านี้ เป็นส่วนที่ไม่สำคัญต่อการเกิดพฤติกรรมอาชญากร ไม่อาจจะเทียบกันได้กับกลุ่มที่ คุ้นเคยกัน
4. การเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรนั้น นอกจากจะเรียนรู้เทคนิคในการประกอบ อาชญากรรมแล้ว ยังเรียนรู้ทิศทางของแรงจูงใจ คัดหา วิเคราะห์เหตุผลเข้าข้างตนเอง และทัศนคติต่าง ๆ อีกด้วย

5. การที่จะมีแรงจูงใจและความต้องการไปทางไหน อย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับข้อกำหนด
ว่าประมวลกฎหมายใดควรจะปฏิบัติตามหรือไม่ควรปฏิบัติตาม ในบางสังคมคนเราอยู่ท่ามกลางผู้อื่นซึ่ง
 เห็นว่ากฎหมายเป็นสิ่งที่ควรเคารพ แต่ในสังคมอื่น ๆ คนอาจจะอยู่ท่ามกลางผู้ที่เห็นว่าการละเมิด
 กฎหมายเป็นสิ่งถูกต้อง ควรกระทำ การกำหนดว่าควรจะปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่ จึงเกิดขึ้นใน
 หมู่คนนั้นเอง

6. คนกระทำผิดกฎหมายเพราะมีการกำหนดให้ข้อบ่งชี้ที่จะละเมิดกฎหมายมากกว่าที่จะกำหนด
ไม่ให้กระทำอย่างนั้น ข้อนี้เป็นหลักสำคัญของทฤษฎี การเข้าสมาคมกับกลุ่มที่แตกต่างกันบอกให้ทราบ
 ถึงการเข้าสมาคมกับกลุ่มอาชญากร และกลุ่มที่เป็นปฏิปักษ์กับอาชญากร กลุ่มที่แตกต่างกันนี้เป็นพลังที่
 คอยขัดขวางกันและกัน การที่คนเราเป็นอาชญากรก็เพราะว่าเขาได้ติดต่อกับผู้ที่เป็นแบบอย่างในการ
 ประกอบอาชญากรรม และห่างเหินจากผู้ที่เป็นปฏิปักษ์กับอาชญากรรม ทฤษฎีการเข้าสมาคมกับกลุ่มที่
 แตกต่างกันนี้ ชี้ให้เห็นว่ากลุ่มซึ่งไม่ข้องแวะกับอาชญากรมีการก่ออาชญากรรมน้อยมากหรือไม่มีผลเลย

7. การเข้าสมาคมกับกลุ่มที่แตกต่างกันนี้เกิดขึ้นมากน้อยต่างกันในเรื่องความถี่ ระยะ
เวลา การจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง และความรู้สึกถึง หมายความว่า การติดต่อสัมพันธ์กับ
 พฤติกรรมอาชญากรและพฤติกรรมที่เป็นปฏิปักษ์กับอาชญากรนั้น แตกต่างกันไปในเรื่อง ความถี่
 ระยะเวลา การจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง และความรู้สึกถึง ในเรื่องของความถี่และระยะ
 เวลาเป็นสิ่งที่เห็นชัดเจน ส่วนการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญ ในแง่ที่ว่า
 หากความประพฤติที่ถูกต้องตามกฎหมายมีมาตั้งแต่วัยเด็ก ความประพฤติเช่นนั้นก็จะต่อไปจนตลอด
 ชีวิต ในทำนองเดียวกัน หากมีความประพฤติผิดกฎหมายมาแต่เด็ก การกระทำเช่นนั้นก็จะ
 ดำรงอยู่ตลอดชีวิตเหมือนกัน แนวโน้มเช่นนั้นทำให้มองเห็นความสำคัญของอิทธิพลที่เกิดจากการเลือก
 (หมายความว่าหากเลือกทำชั่วก่อนแต่เขาวิวักจะต้องประพฤติชั่วต่อไป แต่ถ้าหากทำดีก่อน ก็จะเป็น
 คนดีต่อไปเหมือนกัน) ส่วนในเรื่องที่เกี่ยวกับความรู้สึกถึงนี้ ชัยเตอร์แลนด์ไม่ได้ให้คำจำกัด
 ัดเจน แต่อธิบายว่ามีนัยความเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียกว่าเกียรติยศในการประพฤติเป็นอาชญากร
 หรือเป็นปฏิปักษ์ต่ออาชญากร และยังเกี่ยวข้องกับอารมณ์ที่มีต่อกลุ่ม หมายความว่าเมื่อกำหนดมา
 กลุ่มให้เกียรติมาก ก็อาจจะหลงติดอยู่กับกลุ่มนั้นได้และประพฤติผิดต่อไป ในทำนองเดียวกันการ
 เป็นปฏิปักษ์ต่ออาชญากร หากกลุ่มให้เกียรติมาก ก็จะไม่เป็นอาชญากร พฤติกรรมที่แสดงออก

จึงขึ้นอยู่กับกลุ่มว่าจะมีปฏิริยาทางอารมณ์ต่อกันลึกซึ้งเพียงใด

8. กระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมอาสาชญากร โดยการเข้าสมาคมกับผู้ที่ เป็นแบบอย่าง ในการเป็นอาสาชญากรหรือผู้เป็นแบบอย่างในการเป็นปฏิบัติต่ออาสาชญากร เกี่ยวข้องกับกลไกต่าง ๆ ในการเรียนรู้ทำงานองเดียวกับการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ การเรียนรู้พฤติกรรมอาสาชญากรไม่ได้จำกัดอยู่ เฉพาะกระบวนการเลียนแบบเท่านั้น แต่วิธีการเรียนรู้ก็เหมือนกับวิธีการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ อาจ เรียนโดยคำพูด การกระทำ เป็นต้น

9. พฤติกรรมอาสาชญากรนั้น เป็นการแสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมโดยทั่ว ๆ ไป แต่จะอธิบายว่าคนทำผิดเพราะมีความต้องการและมีค่านิยมโดยทั่ว ๆ ไปนั้นไม่ได้ เพราะพฤติกรรม ที่ไม่เป็นอาสาชญากรก็แสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมแบบเดียวกัน หมายความว่าพฤติกรรม อาสาชญากร เป็นการแสดงออกให้เห็นถึงความต้องการโดยทั่วไปตลอดจนค่านิยมต่าง ๆ ภายในสังคม คนในสังคมมีความต้องการของสิ่งเดียวกัน เพียงแต่วิธีที่จะได้มาซึ่งสิ่งเหล่านั้นอาจจะแตกต่างกัน เช่น เด็กคนหนึ่งขโมยเพื่อให้ได้เงินมาอย่างง่าย ๆ ในขณะที่เด็กอีกคนหนึ่งวิ่งขายพวงมาลัยหรือ หนังสือพิมพ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินเหมือนกัน

ทฤษฎีของชัทเตอร์แลนด์ อาจจะสรุปสั้น ๆ ได้ว่าคนกระทำผิดเพราะ เรียนรู้ พฤติกรรมอาสาชญากรจากผู้ที่มีทัศนคติในเคยเป็นเวลานาน จนผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่ผิดกฎหมายเป็น สิ่งที่ต้อง การเรียนรู้คือการเรียนรู้ถึงเหตุผล ทัศนคติ ค่านิยม และเทคนิคกลวิธีในการ กระทำผิด

✓ ทฤษฎีการสมาคมกับกลุ่มที่แตกต่างกันนี้ อาจนำมาอธิบายสาเหตุของการเกิดพฤติกรรม การพนันได้ว่า พฤติกรรมการพนันเกิดขึ้นจากการที่บุคคลได้ติดต่อสื่อสารอย่างใกล้ชิดกับผู้เล่นการ พนันเป็นเวลานานและสม่ำเสมอ จนเกิดการเรียนรู้วิธีการเล่นการพนัน ได้รับการถ่ายทอดทัศนคติ ค่านิยมเกี่ยวกับการพนัน ตลอดจนเหตุผลและข้อแก้ตัวต่าง ๆ ให้ตนเองเมื่อถูกจับได้ และในที่สุด บุคคลนี้ก็มีพฤติกรรมการพนันเช่นเดียวกับบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ในกรณีนี้จะเห็นได้ว่าสภาพ

ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการมีพฤติกรรมการเล่นของเด็กได้อย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบิดา มารดา หรือญาติพี่น้องที่เป็นนักพนันจะถ่ายทอดลักษณะการเป็นนักพนันให้เด็กได้ง่ายกว่าบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่มีโอกาสติดต่อสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับตัวเด็ก และก่อให้เกิดผลที่มั่นคงถาวรและติดตัวเด็ก จนกลายเป็นบุคลิกภาพยากที่จะแก้ไขได้ ทั้งนี้เพราะครอบครัวมีอิทธิพลในการสร้างและเสริมบุคลิกภาพในวัยเด็กนั่นเอง มีงานวิจัยที่แสดงผลทางด้านนี้อ่างเด่นชัด คืองานวิจัยของเลซีเยอร์และคนอื่น ๆ (Lesieur and others. 1987 : 1091) พบพบว่า เขาวชนที่มีบิดามารดาเป็นนักพนันมีจำนวนถึงร้อยละ 38 ที่มีบุคลิกภาพเป็นนักพนันเช่นเดียวกับบิดามารดา และงานวิจัยของ โรสเครนซ์ (Rosecrance. 1986 : 357-378) ที่ได้ศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักพนันเล่นการพนันอย่างต่อเนื่องไม่ยอมเลิก ซึ่งเป็นการศึกษาในเชิงสังคมวิทยาจากการสังเกตภาคสนาม (Field Observation) เป็นเวลา 2 ปีร่วมกับประสบการณ์เดิมของการมีส่วนร่วมเล่นการพนันของผู้วิจัยถึง 28 ปี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักพนันสมัครเล่นจำนวนประมาณ 145 คนจาก 3 กลุ่มนักพนัน คือกลุ่มนักพนันม้า กลุ่มนักพนันกีฬา และกลุ่มคนเล่นไพ่โป๊กเกอร์ ผลการวิจัยครั้งนี้ได้ยืนยันว่า การที่นักพนันเล่นการพนันไม่ยอมเลิก ไม่ได้มีสาเหตุอันดับแรกมาจากบุคลิกภาพส่วนตัว หรือเหตุผลทางด้านเศรษฐกิจอย่างที่เข้าใจกัน แต่สาเหตุแรกเกิดขึ้นเนื่องจากการมีความสัมพันธ์ทางโครงสร้างสังคมในกลุ่มผู้เล่นการพนัน ซึ่งความสัมพันธ์นี้เป็นข้อมูลผูกพันระหว่างผู้เล่นกับกลุ่มที่พัฒนาความลึกซึ้งของผู้เล่นกับกลุ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนในที่สุดผู้เล่นไม่สามารถเลิกเล่นการพนันได้

ดังนั้นจึงกล่าวสรุปได้ว่า ทฤษฎีการสมาคมกับกลุ่มที่แตกต่างกันของชัคเตอร์แลนด์นี้ ทำให้คาดคะเนได้ว่าการมีจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนันทั้งในและนอกบ้านจำนวนมาก น่าจะส่งผลต่อการมีพฤติกรรมการเล่นในเด็กและเยาวชน

ทฤษฎีการขาดบรรทัดฐาน (Anomie Theory)

เมอร์ตัน (Merton. 1957) เป็นนักสังคมวิทยาที่มีแนวความคิดอยู่ในกลุ่มทฤษฎีการทำงานร่วมกันของส่วนต่าง ๆ ของสังคม (Functional Theory) เมอร์ตันมีความเชื่อว่า ระบบ

สังคม (Social System) กับระบบวัฒนธรรม (Cultural System) จะต้องมีการทำงานประสานกัน ถ้าเมื่อไรก็ตามที่ขาดความสมดุลระหว่างสองระบบนี้ ก็จะทำให้เกิดปัญหาพฤติกรรมบุคคล กล่าวคือระบบวัฒนธรรมในแต่ละสังคมจะสร้างบรรทัดฐานเกี่ยวกับเป้าหมายหรือค่านิยมต่าง ๆ (ที่เรียกว่า Goals) ซึ่งเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่ในสังคมนั้น ๆ ต้องการ เช่น ความสุข ความสำเร็จ ความร่ำรวย ความมั่นคง ความมีชื่อเสียง และระบบสังคมของสังคมนั้น ๆ ก็จะต้องให้โอกาส หรือ ลู่ทาง หรือวิธีการ (เรียกว่า means) แก่คนในสังคม เพื่อการบรรลุซึ่งเป้าหมายที่ตนต้องการ แต่เมื่อไรที่คนขาดโอกาสนั้น ก็จะทำให้เกิดภาวะขาดบรรทัดฐาน (Anomie) ขึ้น คือ คนจะไม่ยอมรับกฎเกณฑ์หรือจะหาวิธีการอื่นที่จะบรรลุเป้าหมายแทน จึงเกิดเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนขึ้น เช่น การคอร์รัปชันเพื่อให้ได้มาซึ่งความร่ำรวย

เมอร์ตัน ได้อธิบายให้เห็นว่าคนเราแบ่งออกได้เป็นหลายประเภท ซึ่งต่างก็มีการปรับตัวในการสร้างเป้าหมาย และหาวิธีที่จะบรรลุเป้าหมายต่างกันออกไป ดังสรุปเป็นภาพคำอธิบายได้ดังนี้ (นพวรรณ โชติบัณฑ์. 2531 : 142; อ้างอิงมาจาก Merton. 1957 : 140)

<u>แบบการปรับตัว</u>	<u>การยอมรับ</u>	
	<u>เป้าหมายของสังคม</u> (goals)	<u>วิธีการบรรลุเป้าหมายที่สังคมตั้งไว้</u> (means)
1. ปฏิบัติตามเป้าหมาย และวิธีการของสังคม (Conformity)	+	+
2. นวัตกรรม (Innovation)	+	-
3. ยึดวิธีการสู่เป้าหมายอย่างเด็ดขาด (Ritualism)	-	+
4. ถอยหนี (Retreatism)	-	-
5. ก่อการปฏิวัติ (Rebellion)	±	±

ภาพประกอบ 1 สรุปทฤษฎีการขาดบรรทัดฐานของเมอร์ตัน เครื่องหมาย + หมายถึงยอมรับหรือเห็นด้วยกับบรรทัดฐานของสังคม เครื่องหมาย - หมายถึงไม่ยอมรับหรือไม่เห็นด้วยกับบรรทัดฐานของสังคม

เมอร์ตันมีความเห็นว่าในสังคมที่เน้นความสำเร็จ คนจะเห็นความสำคัญของเป้าหมายมากกว่าวิธีการไปสู่เป้าหมายว่าวิธีการนั้นสังคมยอมรับหรือไม่ เป็นพฤติกรรมทางลบหรือเชิงบวกหรือไม่ เพราะในชีวิตจริง คนมีโอกาที่จะประสบความสำเร็จไม่เท่าเทียมกัน อันเนื่องมาจากฐานะเศรษฐกิจ การอบรมเลี้ยงดูและองค์ประกอบอื่น ๆ คนจึงต้องปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสภาพในแบบต่าง ๆ จากภาพประกอบ 1 อธิบายได้ว่า กลุ่มแรก คือ กลุ่มที่ปฏิบัติตามเป้าหมายและวิธีการ คือพวกที่ยอมรับเป้าหมายและวิธีการของสังคม เช่น อยากรรวช ก็เขียนหนังสือสูง ทำงานหนัก อดทนเข้มแข็ง ประหยัดมัธยัสถ์ จนบรรลุเป้าหมาย กลุ่มสอง เป็นพวกที่มีนวัตกรรม พวกนี้ยอมรับเป้าหมายของสังคม แต่ไม่ยอมรับวิธีการไปสู่เป้าหมายที่สังคมตั้งไว้ เช่น ข้าราชการอยากรรวชอาจใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนคอร์รัปชั่น แทนการทำงานหนักอดทนเข้มแข็งและประหยัดเหมือนกับพวกแรก เป็นต้น กลุ่มที่สาม คือ พวกยึดวิธีการสู่เป้าหมายอย่างเด็ดขาด เขาจะล้มไปแล้วว่าจะอะไรคือเป้าหมาย

ที่ตนเองต้องการ ชัดแต่กฎเกณฑ์หรือบรรทัดฐานในการดำรงชีวิต เช่น คนกวาดถนนอาจมีความภูมิใจที่ตนได้กวาดถนน และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ต่ออาชีพของตน โดยเขาไม่มีโอกาสจะร่ำรวยจากการขึ้นทำงานด้วยความซื่อสัตย์นี้เลย กลุ่มที่สี่ คือ พวกกอยหนี พวกนี้ไม่ยอมรับทั้งเป้าหมายและวิธีการของสังคม เช่น พวกชิปป์ที่ไม่สนใจความร่ำรวยและไม่สนใจที่จะทำงานสร้างเนื้อสร้างตัว แต่มีชีวิตไปวันหนึ่ง ๆ ก็พอใจแล้ว หรือพวกคิดยาเสพติด พินสุราเร่ร่อน กลุ่มที่ห้า คือ พวกก่อการปฏิวัติ กลุ่มนี้ทั้งไม่ยอมรับเป้าหมายและวิธีการของสังคมที่มีอยู่ และตั้งพยายามจะสร้างเป้าหมายใหม่ และวิธีการใหม่ขึ้นมา

จากกลุ่มทั้ง 5 กลุ่มนี้ จะเห็นว่า กลุ่มที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน คือ กลุ่มสอง กลุ่มสี่ และกลุ่มห้า เมอร์ตันได้อธิบายว่า สาเหตุที่ทำให้คนบางคนหันเข้าหาพฤติกรรมเบี่ยงเบน และบางคนก็ไม่มีพฤติกรรมการพนัน ก็คือค่านิยมและโอกาส คนที่อยู่ในระดับชั้นทางสังคมต่ำในแง่ของฐานะเศรษฐกิจและสังคม ย่อมมีโอกาสน้อยกว่าในการที่จะประสบความสำเร็จตามวิถีทางที่สังคมตั้งเกณฑ์เอาไว้ ดังนั้นจึงอาจจะหันมาหาพฤติกรรมเบี่ยงเบน แต่อย่างไรก็ตาม เมอร์ตันก็ไม่ได้หมายความว่าคนที่อยู่ในระดับชั้นทางสังคมระดับกลางขึ้นไปจะไม่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ค่านิยม ที่ศรัทธาและความเชื่อต่าง ๆ ที่เด็กได้รับการถ่ายทอดจากตัวแทนของสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดทางสังคม (Socialization) ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

ในการพิจารณาพฤติกรรมการพนัน ทฤษฎีการขาดบรรทัดฐานของเมอร์ตัน สามารถอธิบายได้ว่า พฤติกรรมการพนันเกิดจากความไม่สอดคล้องหรือขาดความสมดุลกันระหว่างความต้องการที่จะบรรลุเป้าหมาย (ความสำเร็จ) กับการมีช่องโอกาส (หรือลูกทางหรือวิถีทาง) ทำให้สมาชิกของสังคม ผู้ซึ่งได้รับการปลูกฝังค่านิยมให้ใฝ่หาความสำเร็จ แต่ไม่ได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกันในการใช้วิถีทางที่ถูกต้อง เพื่อบรรลุความปรารถนาของตน เกิดความคับข้องใจซึ่งเป็นพลังกดดันให้แสวงหาวิถีทางอื่น และการมีพฤติกรรมการพนันเป็นพฤติกรรมแนวใหม่ที่เกิดขึ้นใช้เพื่อให้ประสบความสำเร็จ

แนวคิดของเมอร์ตัน ได้รับการยืนยันจากงานวิจัยของเบรนเนอร์ (Brenner, 1988:1260) ที่ได้ศึกษาบุคลิกภาพของผู้ซื้อลอตเตอรี่ โดยใช้ข้อมูลจากผู้ได้รับรางวัลใหญ่จากการถูกลอตเตอรี่ จำนวน 93 คน จากกลุ่มผู้เล่นลอตเตอรี่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันออกไป ผู้วิจัยพบว่า สาเหตุที่ทำให้ผู้เล่นลอตเตอรี่เหล่านั้นหันมาสนใจซื้อลอตเตอรี่ก็เนื่องจากว่า เขาเกิดความรู้สึกว่าตนขาดช่องโอกาสที่จะประสบความสำเร็จดังกล่าว เป็นความรู้สึกว่าตนไม่มีช่องทางในการกระทำใด ๆ ตามความต้องการของตนได้ รู้สึกว่าตนไร้อำนาจ และการเล่นเกมพนันได้เข้ามาบดบังทวยลดความคับข้องใจเหล่านั้น อีกทั้งมีงานวิจัยอีก 2 เรื่องที่ได้สนับสนุนแนวคิดนี้ โดยผลการวิจัยพบว่าการเล่นลอตเตอรี่ (Kaplan, 1988 : 2397) และการเล่นบิงโก (Dixey, 1988 : 2396) ก่อให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีอำนาจในการตัดสินใจที่จะเลือกเล่นตัวเลข (จากการพนัน) ชุติได้ก็ได้ตามความต้องการของตน และความรู้สึกว่าตนมีอำนาจนี้เอง จึงก่อให้เกิดความผูกพันทางจิตใจกับการพนันที่ตนเล่น

ทฤษฎีและงานวิจัยดังที่ได้กล่าวมาแล้วได้ชี้ให้เห็นว่า การพนันเป็นเครื่องมือหนึ่งของบุคคลที่จะช่วยให้เขาลดความคับข้องใจจากความรู้สึกว่าตนไร้อำนาจ ตลอดจนความรู้สึกไม่มีหนทางหรือช่องทางในการกระทำใด ๆ ตามที่ตนต้องการได้ นั่นก็คือ การพนันจะเปิดช่องโอกาส ทำให้ผู้เล่นที่ประสบความสำเร็จได้ระบายความกดดันในจิตใจ เกิดความรู้สึกว่าตนมีอำนาจในการตัดสินใจ รวมทั้งทำให้เกิดความรู้สึกว่าสามารถควบคุมเหตุการณ์และการกระทำของตนได้

ในการนำเอาทฤษฎีการขาดบรรทัดฐานมาอธิบายพฤติกรรมการเล่นของเด็กรักเรียนนั้น อาจกล่าวได้ว่า เป้าหมายของเด็กรักเรียน คือความสำเร็จทางการเรียน ดังนั้นถ้าเด็กรักเรียนเกิดความรู้สึกว่าตนไม่ประสบความสำเร็จทางการเรียน (ผลการเรียนไม่ดี) ทั้ง ๆ ที่ได้ทุ่มเทความสนใจความตั้งใจในการเรียนอย่างเต็มที่แล้วก็ตาม การที่เด็กไม่สามารถสร้างความสำเร็จทางการเรียนให้กับตนเองได้ ย่อมเกิดความคับข้องใจ และบางตนอาจจะหาทางระบายความคับข้องใจนี้โดยการไปเล่นเกมพนัน เพื่อให้ได้มีโอกาสเป็นผู้ชนะในเกมการพนันบ้าง การศึกษาพฤติกรรมการเล่นของนักเรียนชายครั้งนี้ จึงได้นำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กรักเรียนร่วม

กับการรับรู้สภาพจริงและค่านิยมทางจิตในสถานศึกษา เป็นการศึกษากิจการรับรู้ความสอดคล้องและ
 สัมพันธ์ของความพยายามที่นักเรียนได้กระทำลงไป และผลตอบแทนที่นักเรียนได้รับจากความ
 พยายามนั้น ส่วนความเชื่ออำนาจในตนเองเป็นการศึกษาลักษณะในจิตใจของนักเรียนว่ามีความเชื่อ
 ในเรื่องผลของการกระทำของตนเองมากน้อยเพียงใด (รายละเอียดของทั้งสองตัวแปรนี้ จะได้กล่าว
 ในตอนต่อ ๆ ไป)

ทฤษฎีวิวัฒธรรมย่อย (Subcultures Theory)

โคเฮน (Cohen. 1955 : 49-72) ได้สร้างทฤษฎีวิวัฒธรรมย่อยของแก๊งค์เด็กกระทำผิด
 ขึ้นมาให้เห็นว่า การปฏิบัติตามค่านิยมและมาตรฐานของสังคมส่วนรวมไม่ได้ นั่น เป็นจุดเริ่มต้นของการ
 กระทำผิดแล้วขยายตัวไปสู่การก่อรูปวัฒนธรรมย่อยในกลุ่มของเด็กที่กระทำผิด แต่ลักษณะการกระทำผิด
 ของเด็ก ๆ โคเฮนอธิบายว่าเป็นการกระทำที่ไม่ได้แสวงหาประโยชน์โดยตรง (non-utilitarian)
 ไม่ได้มุ่งหวังจะให้ช่วยนำไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ เหมือนกับผู้ที่กระทำผิดตามทฤษฎีการขาด
 บรรทัดฐานดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

สาระสำคัญของทฤษฎีวิวัฒธรรมย่อยมีอยู่ว่า การกระทำผิดของเด็กวัยรุ่นเป็นการตอบสนอง
 ต่อปัญหาของแต่ละคน เด็กจะหาทางออกโดยการไปพบปะเข้ากลุ่มกับเพื่อนแล้วช่วยกันสร้างแบบ
 แผนพฤติกรรมขึ้นมาใหม่ ในลักษณะที่เป็นพฤติกรรมต่อต้านสังคมเพื่อประท้วงความไม่เสมอภาคที่ตนได้
 รับจากสิ่งแวดล้อมรอบตัววัยรุ่น และแบบแผนของพฤติกรรมนี้จะเป็นวัฒนธรรมย่อยในกลุ่มของตนที่ถ่ายทอด
 สืบต่อไปยังเด็กคนใหม่ที่เข้ามาพร้อมกับกลุ่ม วัฒนธรรมย่อยของพวกเด็กเหล่านี้มิได้มุ่งแสวง
 หาผลประโยชน์จากการกระทำหรือพฤติกรรมของตน แต่มุ่งแสดงให้กลุ่มเพื่อนตัวอื่นเห็นว่า คนนั้นเป็น
 คนเก่งกล้า เป็นคนที่มีความสามารถ เพื่อจะได้รับการยกย่องจากบรรดาเพื่อนในกลุ่มของตน

โคเฮน อธิบายว่า เด็ก ๆ ที่สังกัดชั้นสังคมระดับต่ำ ซึ่งมีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนในระดับ
 ประถมและมัธยมศึกษาได้เท่าเทียมกับเด็ก ๆ ที่สังกัดชั้นสังคมที่สูงกว่า (ทั้งนี้เพราะรัฐจัดการศึกษาให้
 ฟรีและเป็นการศึกษาภาคบังคับ) ไม่สามารถจะปฏิบัติตามค่านิยมและมาตรฐานของชนชั้นกลางที่ใช้กันอยู่

ในสถานศึกษาได้ ซึ่งค่านิยมของชนชั้นกลางที่สำคัญได้แก่ การใช้ภาษาได้คล่องแคล่ว เรียนเก่ง มีความสามารถพัฒนาความต้องการออกไป (อดเปรี้ยวไว้กินหวาน) สามารถใช้ความพยายามได้อย่างสม่ำเสมอเสมอปลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายระยะยาว มีความประพฤติเรียบร้อย แต่งตัวสะอาด หมดจด มีกิริยามารยาทดี เหล่านี้เป็นต้น สาเหตุที่ทำให้เด็กจากชั้นสังคมระดับต่ำไม่สามารถปฏิบัติตามค่านิยมดังกล่าวได้ ก็เนื่องจากว่าแบบแผนในการอบรมเลี้ยงดู การปลูกฝังค่านิยมจากครอบครัวของเด็กเหล่านี้ ไม่ได้เตรียมตัวเด็กไว้ให้พร้อมในเรื่องนี้ ไม่ได้เตรียมคนไว้ให้ประสบความสำเร็จเหมือนครอบครัวของเด็กที่มาจากระดับชั้นที่สูงกว่า ความล้มเหลวในการศึกษาและความคับข้องใจที่ไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานที่โรงเรียนคาดหวัง ทำให้เด็ก ๆ ที่มีปัญหาอย่างเดียวกัน หาทาทางแก้ไขโดยติดต่อคบหาสมาคมกันรวมตัวตั้งเป็นแก๊งมีวัฒนธรรมย่อยที่ต่อต้านหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมส่วนรวม โคเฮนได้อธิบายเพิ่มเติมว่าเด็กที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเหล่านี้ในชั้นแรกทำลงไป เพื่อเป็นการประท้วงความไม่เสมอภาคของสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบตัว มากกว่าที่จะทำลงไปเพื่อจะได้เป็นหนทางไปสู่เป้าหมายความสำเร็จดังทฤษฎีขาดบรรทัดฐานของเมอร์ตัน แต่เมื่อทำไปนาน ๆ เข้า พฤติกรรมเบี่ยงเบนก็เริ่มจะมีแนวไปสู่กิจกรรมที่น่าผลประโยชน์มาให้ เช่น การลักขโมย หรือค้ายาเสพติด ในขณะที่เดียวกัน โคเฮน ก็ยอมรับว่าเด็กที่อยู่ในสังคมระดับชั้นกลางขึ้นไปมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนอันเนื่องมาจากรักสนุกมากกว่าที่จะทำลงไปเพื่อเป็นการประท้วงสังคม เช่น เด็กจากระดับชั้นต่ำกว่า

งานวิจัยที่สนับสนุนแนวคิดของโคเฮน ได้แก่ งานวิจัยของ ไอนอนและเรคเลส (Eynon and Reckless, 1961 : 162-170) ได้ร่วมกันศึกษาอิทธิพลของการคบเพื่อนพบว่า ในบรรดาเด็กชายอายุต่ำกว่า 13 ปี ที่กระทำความผิดและถูกจับได้ปรากฏว่า 77 เปอร์เซ็นต์มีเพื่อนร่วมกระทำความผิดด้วย และเด็กชายอายุเกิน 13 ปี มีเพื่อนร่วมกระทำความผิด 73 เปอร์เซ็นต์ จะเห็นได้ว่าการกระทำความผิดของเด็กส่วนใหญ่มีเพื่อนร่วมกระทำผิดด้วย และเฮอร์วิ (เฮิร์วิน ปุณณะหิตานนท์, 2527 : 431-432 ; อ้างอิงมาจาก Hirschi, 1974) ได้อ้างข้อมูลจากงานวิจัยว่า เด็กเกเรส่วนใหญ่จะมีเพื่อนเป็นเด็กเกเรด้วยกัน โดยประมาณ 3 ใน 4 ของเด็กนักเรียนที่มีเพื่อนสนิทกระทำผิดตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป ตัวเด็กนักเรียนเองก็จะกระทำความผิด ตรงกันข้ามกับเด็กที่ไม่มีเพื่อนกระทำความผิดเลย มีเพียง 1 ใน 4 เท่านั้นที่ตนเองกระทำความผิด นอกจากนี้ยังปรากฏว่า ในเด็กที่กระทำความผิด

ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป 82 เปอร์เซ็นต์จะมีเพื่อนสนิทเคยถูกตำรวจจับ ในขณะที่เด็กดี (ไม่กระทำความผิด) เพียง 34 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่มีเพื่อนเคยถูกตำรวจจับ จึงพอสรุปได้ว่า เด็กที่กระทำความผิดมักจะมีเพื่อนที่กระทำความผิดมากกว่าเด็กที่ไม่เคยกระทำความผิด นอกจากนี้ ฟิลิปส์ (Philips. 1975 : 5545A) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความล้มเหลวในโรงเรียนกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนตามกรอบความคิดของโคเฮน ฟิลิปส์ได้แบ่งตัวแปรออกเป็นสี่ตัวแปร ได้แก่ สถานภาพที่โรงเรียน (ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในโรงเรียน) ความรู้สึกที่มีต่อโรงเรียน (ความชอบหรือไม่ชอบโรงเรียน) การเกี่ยวข้องกับกลุ่มย่อยที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน (การหนีโรงเรียน การถูกไล่ออกนอกห้องเรียน การสูบบุหรี่ การดื่มสุราและการแสดงพฤติกรรมเกเร) ผลการศึกษาปรากฏว่า ทั้งสถานภาพที่โรงเรียน ประกอบกับความรู้สึกที่มีต่อโรงเรียน จะส่งผลถึงการมีความสัมพันธ์กับกลุ่มย่อยที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน และนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนในที่สุด นอกจากนี้ฟิลิปส์ยังพบอีกว่า ระดับชั้นทางสังคมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับพฤติกรรมเบี่ยงเบนอย่างมาก ยิ่งเมื่อพิจารณาสถานภาพทางโรงเรียนประกอบด้วยแล้ว จะพบว่า ระดับชั้นทางสังคมแทบจะไม่มีส่งผลถึงพฤติกรรมเบี่ยงเบนเลย

จากแนวทฤษฎีวิวัฒนาการของโคเฮน และงานวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วอาจนำมาอธิบายการเกิดพฤติกรรมการพนันในเด็กและเยาวชนได้ว่า เป็นเพราะเด็กนักเรียนเหล่านี้มีความรู้สึกที่ไม่ค่อยดีนักทั้งต่อตัวตนเองและต่อโรงเรียน ทำให้เกิดความคับข้องใจจึงหาทางออกโดยการคบกลุ่มเพื่อน ซึ่งกลุ่มเพื่อนเหล่านี้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ต่อต้านกฎระเบียบของโรงเรียนอยู่แล้ว และหนึ่งในพฤติกรรมดังกล่าวก็มีการเล่นการพนันรวมอยู่ด้วย นอกจากนั้นกลุ่มเพื่อนที่นักเรียนคบอาจมีความคิดว่าการพนันเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งของกลุ่มที่แสดงถึงความเก่งกล้าท้าทายกฎระเบียบของโรงเรียน นักเรียนคนใดสามารถเล่นการพนันโดยที่ครู-อาจารย์ไม่สามารถจับมาลงโทษได้ จะเป็นคนที่เก่งกล้าได้รับการยกย่องและยอมรับจากเพื่อน ๆ เมื่อเด็กนักเรียนคนใหม่มาเข้าร่วมกับกลุ่มดังกล่าว จึงต้องมีพฤติกรรมการพนันเช่นเดียวกับกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มยอมรับตนเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม และยกย่องว่าตนเป็นคนไม่กลัวกฎระเบียบของโรงเรียนหรือของสังคมภายนอก เพราะฉะนั้นทฤษฎีวิวัฒนาการของโคเฮนนี้ ได้แสดงให้เห็นความสำคัญของบทบาทของโรงเรียนและกลุ่มเพื่อน ว่ามีส่วนผลักดันให้เด็กและเยาวชนเกิดพฤติกรรมการพนันได้

สรุป ทฤษฎีการสมาคมกับกลุ่มที่แตกต่างกันของชัทเตอร์แลนด์ ทฤษฎีการขาดบรรทัดฐานของเมอร์ตัน และทฤษฎีวัฒนธรรมย่อยของโคเฮน ต่างก็ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนในหลาย ๆ ประเด็นที่แตกต่างกันออกไป แต่อย่างไรก็ตามมีสิ่งหนึ่งที่ทั้งชัทเตอร์แลนด์ เมอร์ตันและโคเฮน มีแนวคิดที่เหมือนกัน นั่นก็คือ เด็กจะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือไม่นั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคม (Socialization) จากตัวแทนของสถาบันทางสังคมที่ใกล้ชิดกับตัวเด็ก คือ ครอบครัว, กลุ่มเพื่อน และโรงเรียน ว่า ตัวแทนเหล่านี้ได้ทำหน้าที่ถ่ายทอดทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อต่าง ๆ ให้แก่เด็กมากน้อยและจริงจังเพียงใด ดังนั้นในตอนต่อไปนี้จะได้อธิบายถึงการถ่ายทอดทางสังคม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3. การถ่ายทอดทางสังคม (Socialization) กับพฤติกรรมการพนัน

การถ่ายทอดทางสังคม (Socialization) เป็นกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ที่ช่วยให้บุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคมและเรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น กล่าวคือบุคคลจะเรียนรู้และซึมซับรับเอาค่านิยม ทัศนคติ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีและรูปแบบพฤติกรรมต่าง ๆ ของพฤติกรรมในสังคมมาเป็นของตน โดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดทางสังคม จนบุคคลสามารถเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้ (เนพวอร์ธ ไซติบัลท์. 2531 : 145) ซึ่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นนี้ เกิดจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และกระบวนการนี้จะเกิดขึ้นและดำเนินไปตลอดชีวิตบุคคลนั้น ๆ ดังนั้นการถ่ายทอดทางสังคมจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพและพฤติกรรมของบุคคล นอกเหนือจากปัจจัยทางพันธุกรรม

การที่บุคคลจะเรียนรู้และซึมซับเอาค่านิยม ทัศนคติ ความเชื่อ ตลอดจนรูปแบบต่าง ๆ ของพฤติกรรมในสังคม จนบุคคลนั้นสามารถประพฤติปฏิบัติตามบรรทัดฐานและระเบียบของสังคมได้นั้น จะต้องผ่านตัวแทนต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดทางสังคม (Socializing agents) อันได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน กลุ่มอาชีพ สื่อมวลชน เป็นต้น (เนพวอร์ธ ไซติบัลท์. 2531 : 145) นอกจากนี้ พาร์สันส์ (ลาตทองโกบ กูอิริมส์. 2531 : 34-35; อ้างอิงมาจาก Parson. 1949) ได้แบ่งการถ่ายทอดออกเป็น 2 ระดับ คือ 1) การถ่ายทอดทางสังคมขั้นปฐมภูมิ

(Primary Socialization) เป็นการถ่ายทอดทางสังคมภายในครอบครัวที่เริ่มต้นตั้งแต่ระยะวัยเด็ก ซึ่งการถ่ายทอดทางสังคมในครอบครัวจะเป็นการสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของคนเราทุกคน

2) การถ่ายทอดทางสังคมขั้นทุติยภูมิ (Secondary Socialization) เป็นการถ่ายทอดบทบาทของบุคคลเพื่อให้มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษเฉพาะอย่าง เช่น การจัดหลักสูตรวิชาชีพต่าง ๆ เป็นต้น

วิธีการถ่ายทอดทางสังคมซึ่งตัวแทนของสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ใช้ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายทอดในระดับใด จะประกอบด้วยวิธีการ 5 วิธีคือ (พรพิมล วารุณพวงศ์. 2528 : 31-34)

วิธีที่ 1 การถ่ายทอดด้วยวิธีการให้รางวัล รางวัลที่บุคคลได้รับจะเป็นตัวกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมตามที่ผู้ให้รางวัลต้องการให้ประพฤติปฏิบัติ ซึ่งรางวัลเหล่านี้อาจเป็นสิ่งของหรือไม่ใช่สิ่งของก็ได้ เช่น คำชมเชย การพิกหน้ารับ การเอาใจใส่ เป็นต้น บุคคลจะปฏิบัติตามความต้องการของผู้ให้รางวัล ก็ต่อเมื่อรางวัลเป็นสิ่งที่ผู้รับได้แล้วเกิดความพึงพอใจ

วิธีที่ 2 การถ่ายทอดด้วยวิธีลงโทษ เป็นวิธีที่ใช้ในการควบคุม บังคับให้บุคคลปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ลงโทษ หรือตามกฎเกณฑ์ของสังคมที่วางไว้

วิธีที่ 3 การถ่ายทอดด้วยการเรียนรู้โดยบังเอิญ วิธีนี้เป็นวิธีการถ่ายทอดทางสังคม ที่ผู้ถ่ายทอดอาจจะไม่ตั้งใจที่จะถ่ายทอด และผู้รับก็อาจจะไม่เต็มใจที่จะรับการถ่ายทอด แต่บังเอิญการกระทำที่เกิดขึ้นนั้นไปสอดคล้องกับความสนใจ ความสบายใจ หรือ ความทุกข์ใจ คับข้องใจ ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับสิ่งตอบแทนที่ได้รับในช่วงเวลานั้นจึงเกิดขึ้น

วิธีที่ 4 การถ่ายทอดด้วยวิธีการเลียนแบบ วิธีการนี้เด็กจะเรียนรู้ด้วยการเลียนแบบจากสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวและสังคม อีกทั้งยังเป็นวิธีการที่เด็กทำตามโดยไม่รู้สึกรู้สึว่าตนเองกำลังถูกชักจูงลักษณะของตัวแบบและผลของตัวแบบจะมีอิทธิพลในการชักจูงให้เด็กเลียนแบบหรือไม่ หากตัวแบบมีลักษณะที่น่าเชื่อถือ น่าไว้วางใจ เด็กก็จะพยายามเลียนแบบลักษณะต่าง ๆ จากตัวแบบนั้นและหากตัวแบบกระทำพฤติกรรมใดแล้ว ทำให้ตัวแบบได้รับรางวัลหรือมีความสบายใจ เด็กก็จะพยายามเลียนแบบในพฤติกรรมนั้น ๆ เพื่อตนเองจะได้รับรางวัลบ้าง ซึ่งหากเด็กได้รับรางวัลเมื่อแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ก็ยิ่งจะทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ อีกจนกลายเป็นนิสัยของเด็กได้ในที่สุด นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแบบกับผู้เลียนแบบก็มีความสำคัญ ซึ่งถ้าตัวแบบกับผู้เลียนแบบมีความ

ค้นเคยสนิทสนมกัน การเลียนแบบก็จะเกิดได้ง่ายขึ้น

วิธีที่ 5 การถ่ายทอดด้วยวิธีการเรียนรู้บทบาทบรรทัดฐานและค่านิยมทางสังคม วิธีการนี้

เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะปฏิบัติ มีความรู้สึก และมองโลกในแง่บวกเช่นเดียวกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งมีบทบาทเช่นเดียวกับตน วิธีการนี้เป็นวิธีการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและการเปลี่ยนทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มที่เป็นบรรทัดฐานและค่านิยมของสังคม

ตามวิธีการถ่ายทอดทางสังคมที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น การถ่ายทอดทางสังคมจากตัวแทนต่าง ๆ จึงมีวิธีการทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยอาจจะแสดงในรูปของการปลูกฝังโดยตรง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ เช่นการสอนเนื้อหาหลักสูตรในโรงเรียน ตลอดจนการกำหนดบทลงโทษต่าง ๆ ถ้านักเรียนฝ่าฝืนระเบียบวินัยที่โรงเรียนวางกฎเอาไว้ หรือการปลูกฝังโดยอ้อม เช่นการเป็นตัวแทนของบิดามารดา เป็นต้น

จุดมุ่งหมายของการถ่ายทอดทางสังคม คือ การปลูกฝังระเบียบวินัย ปลูกฝังความมุ่งมั่นของชีวิต สอนให้บุคคลรับบทบาทและหน้าที่ของตนในสังคม มีทัศนคติที่สนับสนุนบทบาทเหล่านั้น ตลอดจนทักษะต่าง ๆ ให้แก่บุคคล กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมนี้จะสำเร็จได้ก็เพียงไรขึ้นอยู่กับวิธีการและตัวแทนต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ปลูกฝัง ดังนั้นสำหรับคำถามว่าทำไมบางคนจึงล้มเหลวในการพัฒนาตนเองเป็นเอาตาส หรือบางคนเล่นการพนันเพียงแต่เพื่อเป็นนันทนาการ หรือบางคนเกลียดการพนันเป็นชีวิตจิตใจ จึงอาจจะอธิบายได้ด้วยทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคม กล่าวคือสาเหตุที่ทำให้บุคคลต่าง ๆ เหล่านี้มีพฤติกรรมการเล่นแตกต่างกันออกไป เป็นเพราะการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมที่แตกต่างกันนั่นเอง โดยเฉพาะการได้รับการถ่ายทอดในช่วงวัยเด็กและวัยรุ่น ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาบุคลิกภาพต่าง ๆ ของบุคคลตัวแทนที่ทำหน้าที่ในการปลูกฝังค่านิยม ความเชื่อ ตลอดจนบรรทัดฐานของสังคมเหล่านั้นมีความคิดความเชื่อในสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป ดังนั้นการปลูกฝังทั้งโดยตรงและโดยอ้อมก็ให้แก่เด็ก จึงส่งผลให้เด็กมีความคิด ความเชื่อ มีการเรียนรู้ต่อสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป เช่น การที่เด็กเรียนรู้จากการเลียนแบบพฤติกรรมของบิดามารดาหรือเพื่อนสนิท ตัวแบบเหล่านั้นอาจจะปลูกฝังค่านิยมทัศนคติต่อการพนันในทางลบ ในขณะที่ตัวแบบของเด็กอีกคนหนึ่ง ปลูกฝังค่านิยม ทัศนคติต่อการพนันในทางบวก อันก่อให้เกิดพฤติกรรมการเล่นในเด็กขึ้นได้

จึงอาจกล่าวได้ว่า ตัวแทนที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดทางสังคมที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการผลักดันให้เยาวชนเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ก็คือครอบครัวและกลุ่มเพื่อนในโรงเรียนนั่นเอง ดังนั้นการศึกษาพฤติกรรมการณ์ของเยาวชน จึงควรนำเอาบทบาทของบุคคลในครอบครัวและกลุ่มเพื่อนที่โรงเรียนมาเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องด้วย

3.1 ครอบครัวกับการถ่ายทอดพฤติกรรมการณ์

การอบรมเลี้ยงดูกับการถ่ายทอดพฤติกรรมการณ์ ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับเด็กตั้งแต่เกิดจนเติบโต มีความสำคัญต่อการปลูกฝังบุคลิกภาพและนิสัยใจคอของสมาชิกในครอบครัว โดยผ่านทาง การอบรมเลี้ยงดู ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูหมายถึง การที่ผู้ใหญ่ชี้แนะเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็กทั้งทางด้านการพูดและการกระทำ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายต่อเด็กทั้งทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ของผู้กระทำ ตลอดจนเป็นหนทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถจะให้รางวัลและลงโทษได้ นอกจากนี้ยังเป็นโอกาสให้เด็กได้ดูแบบอย่างการกระทำของผู้เลี้ยงดูตนด้วย (ดวงเดือน พัทธนาวัน และคนอื่น ๆ. 2528 : 3)

การอบรมเลี้ยงดูเป็นพื้นฐานสำคัญของการที่บิดามารดาจะสามารถถ่ายทอดลักษณะต่าง ๆ ไปสู่เด็ก คณะกรรมการเฉพาะกิจเรื่องการเลี้ยงดูและอบรม (2526 : 24-25) ได้ประมวลผลการวิจัยที่ศึกษารูปแบบหรือวิธีการอบรมเลี้ยงดู และพบว่า รูปแบบหรือวิธีการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหรือจิตใจของเด็ก เช่น ถ้าเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเด็กจะมีความก้าวร้าวน้อย ส่วนการเลี้ยงดูแบบให้เด็กพึ่งตนเองเร็วก็เกี่ยวข้องกับการมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์สูง การเลี้ยงดูแบบรักมากและควบคุมน้อยจะทำให้เด็กมีลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นเครื่องมือการถ่ายทอดของครอบครัวในการสร้างและเสริมจิตลักษณะ ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นแก่บุคคลแตกต่างกันไปตามความแตกต่างของการได้รับการอบรมเลี้ยงดู

สัพจนี จักรกฤษณ์ (2521) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดกฎระเบียบกระทรวงและถูกจับไปติดคุกของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย จะเป็นผู้ที่ประพฤติดนไม่สมควรแก่สภาพนักเรียน นอกจากนี้งานวิจัยของเสรีน ปุณณะพิธานนท์และคนอื่นๆ (2531) ก็พบว่าเด็กและเยาวชนไทยที่มีพฤติกรรมการพนันจะรายงานว่าตนรู้สึกถูกควบคุมจากพ่อแม่มากเกินไป จากรายงานวิจัยทั้งสองเรื่องนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่ารูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเบี่ยงเบน ก็คือการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยและแบบควบคุมมากเกินไป อย่างไรก็ตามยังมีงานวิจัยที่น่าสนใจอีกเรื่องหนึ่งที่ทำการศึกษาพฤติกรรมการติดยาเสพติด (ลาดทองใบ กุฎิกิรมย์, 2530) เพื่อหารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมในการสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานการติดยาเสพติดของเยาวชนไทย ผลการศึกษาพบว่าเด็กที่มีภูมิคุ้มกันต้านทานการเสพติดเป็นเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและรักสนับสนุนมาก นอกจากนี้ยังพบความสำคัญของครอบครัวอีกว่า ถ้าเด็กที่อาศัยอยู่กับบิดามารดาและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก จะช่วยให้เด็กสามารถต้านต่ออิทธิพลการชักจูงจากเพื่อนได้มาก

สำหรับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมการพนันโดยตรงพบว่า การมีพฤติกรรมการพนันเป็นลักษณะหนึ่งของการดกออกกลับสู่ความเป็นเด็ก และสาเหตุที่ผลักดันให้เด็กเล่นการพนันจนติดเป็นนิสัย เนื่องมาจากการได้รับความรัก ความสะดวกสบาย และการได้รับการปกป้องเกินไปจากโลกที่แท้จริง (Cordery, 1988 : 1217) มีงานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งที่พบผลเช่นเดียวกันนี้ คือ งานวิจัยที่ศึกษาบุคลิกภาพของนักพนัน (Graham and Lowenfeld, 1987 : 1089) จากการใช้แบบทดสอบ Minnesota Multiphasic Personality Inventory (MMPI) ทดสอบนักพนันผิวขาวที่อาสาสมัครเข้ารับการทดสอบ จำนวน 100 คน มีอายุเฉลี่ยประมาณ 40 ปี ผลการศึกษาพบว่า ชายนักพนันเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (Self-centered) เหมือนกับเด็ก ๆ และเมื่อได้ศึกษาประวัติย้อนหลังพบว่า นักพนันเหล่านี้ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะถูกปกป้องจนเกินไปจากมารดา และมักถูกชักชวนไปในทางที่ผิด จากงานวิจัยทั้งสองเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาที่นักพนันได้รับในวัยเด็กก็คือ การถูกเลี้ยงดูแบบรักมากและควบคุมมากเกินไป ซึ่งเป็นความรักในทางที่ผิด มารดา

ของนักพนันเหล่านี้จะปกป้องบุตรตลอดเวลา ไม่เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้ความทุกข์ยาก ความผิดหวัง ที่จะต้องเกิดขึ้นในการดำเนินชีวิต เช่นคนปกติทั่ว ๆ ไป

จากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่า รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กได้รับจากบิดามารดา นั้น มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเบี่ยงเบนและพฤติกรรมการพนัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบคือ แบบรักสับสนุน แบบใช้เหตุผล และแบบควบคุม อาจคาดได้ว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก น่าจะมีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากน่าจะเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมการพนันมากที่สุด

ลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวกับพฤติกรรมการพนัน โดยเหตุที่ยังไม่มีงานวิจัย เกี่ยวกับพฤติกรรมการพนันในเด็กทั้งต่างประเทศและในประเทศไทยเกี่ยวกับตัวแปรทางเศรษฐกิจสังคมของบิดามารดาโดยตรง ทั้งที่ตัวแปรนี้เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญมาก ในอันจะช่วยให้เข้าใจ สาเหตุของพฤติกรรมในวัยเด็กและวัยรุ่นได้นอกจากตัวแปรอื่น ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว อีกทั้งตัวแปรลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของบิดามารดานี้จะเป็นข้อมูลที่สำคัญสำหรับกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการหา มาตรการเพื่อการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมการพนัน ที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนในอนาคตได้อีก ทางหนึ่ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอประมวลผลการวิจัยที่ได้ศึกษาในเยาวชนผู้กระทำผิด ทั้งนี้เพราะการพนัน เป็นประเภทหนึ่งของความผิดดังกล่าว (กองส่งเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น. ม.ป.ป. : 44-45) ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยของ เสาวภา วิสารภี (2521) เรื่องสาเหตุของปัญหาเด็กและเยาวชน กระทำผิด พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดส่วนมากมีบิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพเป็นกรรมกร ครอบครัวมีรายได้น้อย งานวิจัยที่พบผลทำนองเดียวกันนี้ เป็นงานวิจัยของคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลั ยเกษตรศาสตร์ (2521) ที่ได้ศึกษาสาเหตุของปัญหาเด็กและเยาวชนกระทำผิดภายในกรุงเทพมหานคร พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย อาศัยอยู่ในแหล่ง เสื่อมโทรม นอกจากนั้นงานวิจัยของ พรเจริญ เพชรสุคติ (2523) ก็พบผลเช่นเดียวกันว่า เยาวชน

กระทำผิดมีบิดามารดาที่การศึกษาต่ำมีอาชีพในลักษณะการใช้แรงงาน เป็นครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อยควบคุมสูงใช้เหตุผลน้อย และงานวิจัยของ อนันต์ชัย เชื้อนธรรม และคนอื่น ๆ (2527) พบพบว่า เยาวชนที่มีบิดามารดาที่การศึกษาต่ำ (ตั้งแต่ ป. 4 ลงมา) ทำความผิดมากกว่าเยาวชนที่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองมีการศึกษาสูงกว่านั้น

จะเห็นได้ว่า มีความสัมพันธ์กันระหว่างลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวกับพฤติกรรม การกระทำผิด การศึกษาพฤติกรรมการพนันครั้งนี้ จึงนำตัวแปรสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดาและรายได้ของครอบครัว มาเป็นตัวแปรแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อการวิเคราะห์ผลการวิจัยที่จะเอื้อยิ่งขึ้น

3.2 โรงเรียนกับการถ่ายทอดพฤติกรรมการพนัน

โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมแห่งที่สองที่มีความสำคัญอย่างมากต่อเด็กหลังจากเด็กได้ผ่านการถ่ายทอดทางสังคมจากครอบครัวแล้ว เมื่อถึงวัยที่ควรได้รับการศึกษาเด็กทุกคนจะต้องมาโรงเรียนเพื่อเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในโรงเรียน เด็กต้องใช้เวลาอยู่ที่โรงเรียนไม่น้อยกว่าเจ็ดชั่วโมงต่อวัน ต้องติดต่อสัมพันธ์กับครูและเพื่อนนักเรียน ดังนั้นโรงเรียนจึงเป็นสถานที่ที่มีอิทธิพลในการสร้างความเชื่อ ทักษะ ค่านิยม ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ให้แก่เด็ก โดยผ่านทางกระบวนการอบรมสั่งสอน การชักนำ การเป็นตัวแทนของบุคคลรอบข้างของเด็ก ตลอดจนการที่เด็กได้ร่วมกิจกรรมในโรงเรียน ได้อยู่ในบรรยากาศของโรงเรียน อันมีลักษณะที่แตกต่างจากสังคมในครอบครัวอย่างที่เราเคยคุ้นเคยมาก่อน

โรงเรียนจึงเป็นแหล่งที่สำคัญในการปลูกฝังความรู้ ทักษะ ทักษะ ค่านิยม ตลอดจนอุปนิสัย อันจะส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กได้อย่างมาก

กลุ่มเพื่อนในโรงเรียนกับการถ่ายทอดพฤติกรรมการพนัน เมื่อเด็กโตขึ้นจนเข้าสู่วัยรุ่น กลุ่มเพื่อนในโรงเรียนจะมีอิทธิพลต่อเขามาก ทั้งนี้เพราะในวัยนี้เด็กจะมีพัฒนาการต่าง ๆ เป็นไปค่อนข้าง

รวดเร็ว และเป็นพัฒนาการในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อจากความเป็นเด็กเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ทำให้ กระบวนการเพื่อนจิตใจและอารมณ์วัยรุ่นเป็นอันมาก โดยเฉพาะพัฒนาการด้านบทบาทในสังคม จาก บทบาทอย่างง่าย ๆ ของวัยเด็กเป็นบทบาทของผู้ใหญ่ที่สลับซับซ้อน ทำให้วัยรุ่นมีความยุ่งยากใน การปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงนี้อย่างมาก ความยุ่งยากดังกล่าวอาจเกิดขึ้นจาก 2 ด้านด้วยกัน ด้านหนึ่งเกิดขึ้นเพราะสังคมคาดหวังมากเกินไปหรือน้อยเกินไป (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2527 : 370) กล่าวคือ บางสถานการณ์วัยรุ่นจะถูกคาดหวังจากพ่อแม่ญาติและคนทั่วไป ๆ ไปว่า เป็นผู้ใหญ่แล้ว ควรจะปฏิบัติแบบผู้ใหญ่ได้ แต่วัยรุ่นเองรู้สึกว่าเขายังไม่พร้อมที่จะสวมบทบาทนั้นได้ ในอีกบางสถานการณ์เขาคิดว่าตัวเองเป็นผู้ใหญ่แล้ว สามารถจะทำอะไรได้อย่างเป็นอิสระเป็นตัว ของตัวเอง แต่คนอื่น ๆ ก็คิดว่าเขายังเป็นเด็กต้องอยู่ภายใต้คำแนะนำ หรือต้องอยู่ในกฎระเบียบ ของบ้านหรือโรงเรียนอย่างที่เคยเป็นมา ทำให้วัยรุ่นอึดอัดไม่สบายใจ โดยเฉพาะในประเด็นหลัง ซึ่งเขารู้สึกว่าควรเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเองได้แล้ว ต้องการปลดปล่อยตัวเองออกจากการประคับ ประครองของผู้ใหญ่ ยืนบนขาของตัวเองได้เต็มที่ในทุก ๆ ด้าน ตั้งแต่ความคิดความหวังและความ เป็นอิสระที่จะออกไปเผชิญโลกภายนอกด้วยตัวเอง

เพราะบทบาทใหม่ที่ซับซ้อน และเพราะถูกคาดหวังดังกล่าวแล้ว ทำให้วัยรุ่นเกิดความ ตึงเครียด เขาจึงปรารถนาจะได้เพื่อน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิด ความหวัง และรับรู้ (ระบาย) ความอึดอัด ความคับข้องใจและปัญหาต่าง ๆ ของเขา ซึ่งกลุ่มเพื่อนนี้จะช่วยเสริมให้เขาเกิดความ มั่นใจมากขึ้น รู้สึกเป็นอิสระที่จะแสดงความคิด การตัดสินใจด้วยตนเอง

จึงเห็นได้ว่า เพื่อนมีอิทธิพลต่อเขาวิชในวัยรุ่นนี้มาก ซึ่งเรื่องนี้ได้รับการสนับสนุนจากผล การวิจัย เรื่องปัญหาและความต้องการของวัยรุ่นไทย โดย จลองรัฐ อินทรีย์และคนอื่น ๆ (2527) ที่พบว่าวัยรุ่นทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นวัยรุ่นตอนต้น ตอนกลางและตอนปลายต่างมีความต้องการเพื่อน ชอบคบเพื่อนและรวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน และรายงานการวิจัยเรื่องอิทธิพลของสังคมต่อทัศนคติ ของวัยรุ่น โดยดวงเดือน พันธุมนาวินและบุญยิ่ง เจริญยิ่ง (2517) ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า วัยรุ่นจะเลือกคบเพื่อนที่มีความสนใจตรงกับตน นอกจากนั้นอิทธิพลของเพื่อนยังมีบทบาทต่อการ ประพฤติปฏิบัติตนทั้งในแง่การยอมรับจากเพื่อน การยึดถือเป็นแบบฉบับและความวิตกกังวลต่าง ๆ

โคเฮน (Cohen, 1955) ได้นำทฤษฎีวัฒนธรรมย่อย (Subcultures Theory) มาอธิบายการกระทำผิดของเขาเห็นว่า การกระทำผิดของเด็กวัยรุ่นเป็นการตอบสนองต่อปัญหาของแต่ละคน โดยเด็กจะหาทางออกด้วยการไปพบปะเข้ากลุ่มกับเพื่อน แล้วช่วยกันสร้างแบบแผนพฤติกรรมขึ้นมาใหม่ในลักษณะที่เป็นพฤติกรรมต่อต้านสังคม เพื่อประท้วงความไม่เสมอภาคที่ตนได้รับจากสิ่งแวดล้อมรอบตัววัยรุ่น และแบบแผนของพฤติกรรมนี้จะป็นวัฒนธรรมย่อยในกลุ่มของคนที่กำลังทอดสืบทอด ๆ กันไป ยิ่งเด็กคนใหม่เข้ามาพร้อมกับกลุ่ม วัฒนธรรมย่อยของพวกเขาเด็กเหล่านี้มิได้มุ่งแสวงหาผลประโยชน์จากการกระทำหรือพฤติกรรมของตน แต่มุ่งให้กลุ่มเพื่อนด้วยกันเห็นว่าคนนั้นเป็นคนเก่งกล้า เป็นคนที่มีความสามารถ เพื่อจะได้รับการยกย่องจากบรรดาเพื่อนในกลุ่มของตน และแนวทฤษฎีการสมาคมกับกลุ่มที่แตกต่างกัน (Differential Association) ของซัทเธอร์แลนด์ (Sutherland, 1972) อธิบายว่า สำหรับเด็กที่กระทำผิดนั้นก่อนที่จะคบเพื่อนเกเร(กระทำผิด) เด็กเหล่านั้นยังไม่มีแนวโน้มเนื่องในการกระทำผิด แต่หลังจากที่ได้คบเพื่อนไม่ดีแล้ว เด็กจึงได้เรียนรู้ค่านิยมทัศนคติ และทักษะที่โน้มน้าวใจให้กระทำผิด จนกระทั่งกลายเป้นเด็กเกเรไปด้วยในที่สุด

งานวิจัยของ เบ็กเกอร์ (เบวรารณ โชติบัณฑ์, 2531 : 146 ; อ้างอิงมาจาก Becker, 1964) ชี้ให้เห็นว่ากลุ่มเพื่อนสามารถชักจูงวัยรุ่นให้สูบบุหรี่ได้อย่างไร โดยแสดงขั้นตอนของกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมในเชิงเบี่ยงเบนโดยละเอียด นอกจากนี้งานวิจัยของอริญ สุวรรณบุบผา (2516) ได้ยืนยันให้เห็นอิทธิพลของเพื่อน โดยศึกษาภาวะครอบคร้วของผู้ต้องขัง เขาพบว่าการกระทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชนไทย ส่วนใหญ่มีปัจจัยสำคัญมาจากการเสียสัมพันธ์ภาพภายในครอบคร้ว ทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายในสภาพที่เป็นอยู่ จึงหาทางออกโดยการคบเพื่อน คำแนะนำของเพื่อนช่วยให้เด็กเกิดความพอใจ รู้สึกอบอุ่นใจ และเด็กที่กระทำผิดเหล่านั้นก็เลือกคบเพื่อนที่นิสัยไม่ดี โอกาสเช่นนี้ ทำให้เด็กถูกชักนำให้กระทำผิดจนถูกจับเป็นผู้ต้องขังในที่สุด

สรุปว่า กลุ่มเพื่อนที่กระทำผิดหรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนมีอิทธิพลที่จะชักจูงนักเรียนในวัยนี้ให้ผิดหรือกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ได้เช่นเดียวกับกลุ่มเพื่อนได้อย่างมาก ถ้านักเรียนคนนั้นเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มเพื่อนดังกล่าว

สภาพแร้นแค้นทางจิตในสถานการณ์กับพฤติกรรมการพนัน สภาพแร้นแค้น (Scarcity)

เป็นข้อจำกัดที่มีอยู่จริง ๆ หรือข้อจำกัดที่บุคคลคิดขึ้นเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่หลายด้าน ด้านหนึ่งคือ ข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ ด้านอื่น ๆ เช่นความแร้นแค้นของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความแร้นแค้นความรัก การแนะนำทาง ข้อมูลย้อนกลับตลอดจนการขาดแคลนวัสดุสิ่งของ ซึ่งความแร้นแค้นในด้านต่าง ๆ นี้ อาจมีความสัมพันธ์กับความยากจนในทางเศรษฐกิจ แต่กระนั้นก็ได้หมายความว่าคนยากจนจะมีความรู้สึกแร้นแค้นในทุกด้าน และความรู้สึกแร้นแค้นก็อาจเกิดในคนที่ไม่มียากจนได้เช่นกัน (Williams. 1973 : 52)

แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องสภาพแร้นแค้นนี้ เกิดจากการรวมทฤษฎีที่แตกต่างกันของนักมานุษยวิทยา นักจิตวิทยา ในการอธิบายการเกิดและการคงอยู่ของระบบค่านิยมคนจนเข้าสู่จุดเดียวกัน (Williams. 1973 : 53) กล่าวคือ ในทางมานุษยวิทยาได้ศึกษาวัฒนธรรมยากจนแบบต่าง ๆ โดยนำแนวคิดเรื่อง "ของดีมีจำกัด" (limited good) มาใช้อธิบาย ฟอสเตอร์ (Foster. 1965) พบว่าในสภาพแร้นแค้นขาดแคลนทรัพยากรสภาพและขาดความสามารถในการควบคุมทรัพยากรเหล่านี้ทำให้ชาวชนบทมีระบบค่านิยมและความเชื่อคล้ายคลึงกันว่า ในสภาพที่ของดีมีปริมาณจำกัด เมื่อใครได้รับประโยชน์คนอื่น ๆ ที่เหลือก็จะอด ส่งผลให้ชาวชนบทที่มีความเชื่อดังกล่าว มองชีวิตและมีปฏิริยาตอบสนองในลักษณะของการอิจฉาริษยากัน ไม่ไว้วางใจใคร อดไม่ได้ รอไม่ได้ มีสุขภาพจิตเสื่อม เชื่อโชคเคราะห์ ทั้งนี้เพราะการขาดความสามารถในการเข้าใจและควบคุมสภาพแวดล้อมของชาวชนบทนั่นเอง นอกจากนี้ ผลการวิจัยทางจิตวิทยาของสัตว์ในห้องปฏิบัติการ ทำให้ได้แนวคิดที่สำคัญสองประการ คือ ความรู้สึกว่าคุณสามารถทำนายเหตุและผลที่เกิดขึ้น และความรู้สึกว่าคุณสามารถควบคุมสภาพแวดล้อมได้มากขึ้นเพียงใด (Seligman and Maier. 1967) จึงอาจกล่าวได้ว่า การขาดแคลนเงินทองทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นสาเหตุทำให้เกิดสภาพแร้นแค้นได้ แต่สภาพแร้นแค้นนอกจากในแง่เศรษฐกิจแล้ว สภาพแร้นแค้นทางสังคมและจิตก็ยังสามารถเกิดขึ้นได้ในสังคมร่ำรวย และให้ผลเช่นเดียวกับสังคมคนจน ทั้งนี้เนื่องจากผลการวิจัยการอบรมเลี้ยงดูเด็กของสังคมเปรู (Williams. 1973) ที่พบว่า ในสังคมคนรวยของเปรูก็ยังมีสภาพแร้นแค้นทางด้านอื่น ซึ่งส่งผลให้เกิดสภาพจิตและพฤติกรรมเช่นเดียวกับสังคมคนจน กล่าวคือ ใน

ครอบครัวที่ร่ำรวยเหล่านี้ ได้ได้รับการดูแลเอาใจจากคนรับใช้ตลอดเวลา ทำให้เด็กขาดการพัฒนาทักษะต่าง ๆ นอกจากนี้เด็กจะได้รับรางวัลและการลงโทษอย่างไม่สม่ำเสมอ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอารมณ์ของผู้ให้เป็นสำคัญ โดยเด็กได้รับในเวลาและปริมาณที่ไม่เหมาะสมและในบางครั้งก็ได้รับโดยไม่ได้อะไร จึงทำให้เด็กขาดความสามารถในการทำนายและควบคุมผลได้ ขาดความพยายามที่จะทำงานต่าง ๆ ได้เต็มความสามารถของตน ขาดสมาธิที่คงทน มีความบกพร่องในการแยกแยะข้อมูลย้อนกลับและการตีความหมายข้อมูลย้อนกลับผิดจากความเป็นจริง ทำให้เกิดสภาพเร้นแค้นทางจิตขึ้น

สรุปได้ว่า สภาพเร้นแค้นของบุคคล จะปรากฏในรูปของความรู้สึกขาดความสามารถในการควบคุมผลได้ของตน หรือการรับรู้ความไม่มั่นคงกัน และความไม่สมดุลย์ของความพยายามและผลตอบแทนที่เกิดขึ้น ส่งผลให้บุคคลเกิดความรู้สึกที่เรียกว่าเป็น "สภาพเร้นแค้นทางจิต" ซึ่งบุคคลที่อยู่ในสภาพเช่นนี้จะมีความเชื่อว่า ตนไม่สามารถทำนายและควบคุมผลที่จะเกิดกับตนได้ จึงทำให้เป็นคนที่มีความเชื่ออำนาจนอกตน (Rotter. 1966 : 25) กล่าวคือมีความเชื่อหรือรับรู้ว่าเหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นขึ้นอยู่กับอิทธิพลของอำนาจภายนอกที่ตนควบคุมไม่ได้ เช่น โชคชะตา ความบังเอิญ หรืออำนาจของผู้อื่น

เราจะสังเกตสังคมที่เร้นแค้นได้จาก สังคมที่มีการชุบฉิบสั่นกัน สังคมที่มีการสร้างข่าวลือรวมทั้งการแจกรางวัลหรือผลประโยชน์แก่บุคคลก็ได้มีการนำอายุและคุณสมบัติติดตัวอื่น ๆ (ascribed status) เช่น ชาติกำเนิด เพศ เส้นสายพวกพ้องมาร่วมในการพิจารณา มากกว่าจะให้รางวัลหรือลงโทษตามความสามารถและการกระทำที่เฉพาะเจาะจงของบุคคล นอกจากนี้ยังสังเกตได้จากสังคมที่มีการออกรางวัลชิงโชคตลอดแต่มีมากมาย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2527 : 19) รวมไปถึงสังคมที่มีการเชื่อถือโชคกลางสิ่งลึกลับอำนาจศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่สามารถอธิบายได้ (Williams. 1973:53)

การวัดสภาพเร้นแค้นทางจิตเป็นการวัดการรับรู้สภาพแวดล้อม 2 ด้าน คือ ความขึ้นต่อกันระหว่างความพยายามและผลที่ได้รับของบุคคลกับความสมดุลย์ระหว่างปริมาณของความพยายามและผลที่ได้รับ การรับรู้ดังกล่าวแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ (Williams. 1973)

ระดับ 1 ความพยายาม (Effort) และผลตอบแทน (Result) ขึ้นต่อกันและสมดุล

$$1.1 \quad E \quad \text{-----} \rightarrow \quad R$$

$$1.2 \quad e \quad \text{-----} \rightarrow \quad r$$

ในกรณีนี้ ความพยายามและผลได้ขึ้นต่อกันและสมดุลกันในลักษณะพยายามมาก (E) ได้ผลมาก (R) และพยายามน้อย (e) ได้ผลน้อย (r) หมายถึงนักเรียนเกิดการรับรู้ว่าเขาทุ่มเทความพยายามไปในลักษณะใด ก็จะได้รับผลตอบแทนในลักษณะนั้น เช่น ถ้าเขาตั้งใจและมีความมุ่งมั่นเอาใจใส่ต่อการเรียน เขาก็จะสอบได้คะแนนดี แต่ถ้าเขาเกียจคร้านต่อการเรียน เขาก็จะสอบตก การรับรู้เช่นนี้จะทำให้รู้สึกว่าเขาสามารถทำนายและควบคุมสภาพแวดล้อมของตนได้

ระดับ 2 ความพยายามและผลตอบแทนขึ้นต่อกันแต่ไม่สมดุล

$$2.1 \quad E \quad \text{-----} \rightarrow \quad r$$

$$2.2 \quad e \quad \text{-----} \rightarrow \quad R$$

กรณีนี้ ความพยายามและผลที่ได้รับ อยู่ในลักษณะความพยายามมากแต่ได้ผลน้อยหรือความพยายามน้อยแต่ได้ผลมาก หมายถึง เมื่อบุคคลทุ่มความพยายามอย่างมาก เช่น นักเรียนขยันอ่านหนังสือ ทำการบ้านสม่ำเสมอ และให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียนทุกอย่าง แต่ไม่เคยได้รับการชมเชยของครูและได้คะแนนไม่ค่อยดี กับนักเรียนอีกคนหนึ่งที่มาจากครอบครัวร่ำรวย มีเกียรติยศชื่อเสียง มีรูปร่างหน้าตาดี ได้รับการเอาอกเอาใจจากครูเกินกว่านักเรียนอื่น ๆ เพียงเขาทำสิ่งใดนิดหน่อยก็จะได้รับคำชมเชยจากครูเสมอ ๆ ในกรณีทั้ง 2 นี้ บุคคลจะรับรู้ว่าเขาสามารถทำนายผลที่เกิดขึ้นได้แต่ไม่สามารถควบคุมได้

ระดับ 3 ความพยายามและผลตอบแทนไม่ขึ้นต่อกันและไม่สมดุล

3.1 E -----> ?

3.2 e -----> ?

เป็นสภาพที่บุคคลรับรู้สภาพแรงกดดันมากที่สุด เพราะบุคคลมองไม่เห็นความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างการลงทุนลงแรงของตนกับผลที่ได้รับ เช่น นักเรียนพยายามทำความดีแต่ถูกครูลงโทษโดยไม่รู้สาเหตุ หรือหนีเรียนเป็นประจำแต่ได้คะแนนสูง ในบางครั้งไม่ว่าจะทำความดีหรือไม่ดีก็ไม่มีผลย้อนกลับจากการกระทำนั้น บุคคลที่อยู่ในสภาพนี้จะรู้สึกว่าตนไม่สามารถทำนายและควบคุมผลที่เกิดขึ้นกับตนได้เลย

จากที่ยกตัวอย่างข้างต้น เป็นสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูและเพื่อน หรือการประสบความสำเร็จในการเรียนและการประพฤตินักเรียนก็ตาม ต่างก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตของนักเรียนได้เช่นกัน โดยนักเรียนแต่ละคนอาจมีความแตกต่างกันในเรื่องปริมาณและความรุนแรงของความรู้สึกในด้านการทำนายหรือควบคุมสภาพแวดล้อมของตน บางคนจะรู้สึกว่าเรามีความสามารถที่จะควบคุมเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนได้ และเชื่อว่าความสำเร็จหรือล้มเหลวที่เกิดขึ้นกับตน เป็นเพราะการกระทำของตนเอง ส่วนบางคนรู้สึกว่าเราไม่สามารถควบคุมสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้เลย ซึ่งนักเรียนกลุ่มนี้จะเป็นผู้มีความเชื่อโศกกลางสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรืออำนาจของผู้อื่น ๆ อันนำไปสู่การมีพฤติกรรมการณ์ได้ในที่สุด

จึงกล่าวสรุปได้ว่า การรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษานี้เป็นจิตลักษณะหนึ่งของนักเรียนที่มีผลมาจากอิทธิพลของโรงเรียน การรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษานี้จึงมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์ ทั้งนี้เนื่องจากพฤติกรรมการณ์มีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจนอกตนและบุคลิกลักษณะแรงกดดัน ก็เป็นลักษณะหนึ่งของผู้ที่มีความเชื่ออำนาจนอกตน อาจคาดได้ว่า นักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาต่ำจะมีพฤติกรรมการณ์น้อย และในทางตรงกันข้าม ถ้านักเรียนมีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาสูงก็จะมีพฤติกรรมการณ์มาก

3.3 การเป็นตัวแบบกับการถ่ายทอดพฤติกรรมการพนัน

การเป็นตัวแบบของบุคคลใกล้ชิดเป็นวิธีการหนึ่งของการถ่ายทอดทางสังคมที่บุคคลทำตาม โดยไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองกำลังถูกชักจูง ฉะนั้นการที่บุคคลเห็นการกระทำของผู้อื่นยอมเป็นเหตุให้บุคคลนั้นเลียนแบบได้เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตัวแบบที่เป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กมีอิทธิพลต่อการเลียนแบบของเด็กมาก (จรรยา สุวรรณทัตและดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 50) ความเชื่อนี้ได้รับการสนับสนุนจากผลการวิจัยหลายเรื่อง เช่น ในเด็กก่อนวัยเรียน รอสส์ (Ross. 1971 : 262-267) พบว่า เด็กเล็กจะโก่งตามเพื่อนถึง 95% แต่ถ้าเพื่อนไม่โก่งเด็กจะโก่งเพียง 19% เมื่อเทียบกับเด็กเล็กที่ไม่มีตัวแบบซึ่งโก่งเป็นจำนวนเกือบครึ่ง (41%) ส่วนงานวิจัยในห้องปฏิบัติการของ ดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ประจวบจันทึก (2520) ได้ศึกษาพฤติกรรมการโก่งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ก็พบอย่างเด่นชัดว่า โรงเรียนไทยที่มีตัวแบบกระทำดีจะโก่งในการเล่นเกมน้อยกว่าเมื่อไม่มีตัวแบบ (39% และ 53% ตามลำดับ)

ในเรื่องเกี่ยวกับการเป็นตัวแบบ ได้มีงานวิจัยที่พบว่าความสอดคล้องของคำพูด และการกระทำของตัวแบบ มีผลต่อการเลียนแบบของบุคคลอย่างมาก ดังงานวิจัยของ สไตน์ และไบรอัน (Stein and Bryan. 1972 : 268-278) ซึ่งได้ศึกษาอิทธิพลของความสอดคล้องของคำพูด และการกระทำของตัวแบบต่อการทำตามกฎในเด็ก ผลปรากฏว่า ถ้าตัวแบบรักษากฎตามที่ตนเองกล่าวสนับสนุนไว้ เด็กจะเลียนแบบและทำตามกฎมากที่สุด แต่ถ้าตัวแบบพูดและกระทำขัดแย้งกันแล้ว เด็กจะทำตามกฎน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้แบนดูราและวอลเตอร์ (Bandura and Walter. 1963 : 18-25) ได้รายงานว่ามีบิดาที่เป็นนักดื่มสุรา แต่ในขณะที่เขวี้ยงกับสอนบุตรไม่ให้ดื่มสุรา เพราะการดื่มสุราเป็นสิ่งที่ไม่ดี ผลการกระทำดังกล่าวปรากฏว่า เด็กมีความโน้มเอียงไปในทางที่ชอบดื่มสุรา แทนที่จะเกลียดการดื่มสุรา ที่เป็นเช่นนี้เพราะเด็กได้เห็นบิดาดื่มสุราเป็นประจำ การกระทำดังกล่าวของบิดาเป็นตัวแบบที่ชัดเจนและประทับใจมากกว่าการพูดสอนไม่ให้ดื่มสุราของบิดา

สำหรับงานวิจัยที่ได้ศึกษาการเป็นตัวแบบกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้แก่ งานวิจัยของ อัสญา ลิ้มปไฟฟูรย์ (2521) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กและเยาวชนกระทำผิดที่ถูกจับและส่งไปอยู่บ้าน

กรุณา พบว่า เด็กและเยาวชนเหล่านี้มีการติดต่อพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์การกระทำผิดของตนในกลุ่มเพื่อน โดยเล่าถึงวิธีการกระทำผิดนั้นว่าต้องอย่างไรและทำให้ผู้เป็นตัวอย่าง มีเด็กประมาณ 49.5% ที่คิดจะนำเอาวิธีการกระทำผิดเหล่านี้ไปใช้ในสังคมในเวลาข้างหน้า ส่วนเด็กอีก 31.5% ไม่คิดจะเลียนแบบเพราะต้องการกลับตัวเป็นคนดี

จะเห็นได้ว่า ตัวแบบมีความสำคัญมากต่อการเกิดพฤติกรรมตลอดจนการสร้างบุคลิกภาพของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวแบบที่เป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็ก อันได้แก่บิดา มารดา และกลุ่มเพื่อนสนิท ถ้าตัวแบบเหล่านี้ได้แต่พูดสนับสนุนการกระทำเท่านั้นจะไม่เกิดผล ตัวแบบจะต้องกระทำพฤติกรรมที่สอดคล้องกับคำพูดนั้นด้วย จึงจะทำให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าวในผู้เลียนแบบได้มาก และเพียงแต่ตัวแบบแสดงพฤติกรรมบางอย่างบ่อย ๆ เป็นเวลานาน โดยไม่ต้องพูดอธิบาย เด็กก็พร้อมที่จะเลียนแบบได้ทุกเมื่อ จึงอาจกล่าวได้ว่า ถ้าบิดามารดาและเพื่อนสนิทหรือผู้ใกล้ชิดคนอื่น ๆ มีพฤติกรรมการพนัน โอกาสที่เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมการพนันก็มีมากเช่นกัน โดยเริ่มต้นจากการที่บุคคลใกล้ชิดทั้งในและนอกครอบครัวเหล่านี้เล่นการพนันอยู่เสมอ เด็กที่อยู่ใกล้ชิดมีความสัมพันธ์กับผู้เล่นการพนันบ่อย ๆ เข้า จากการได้พูดคุยติดต่อสื่อสาร และเห็นพฤติกรรมการพนันเสมอ ๆ เด็กย่อมมีโอกาสได้เรียนรู้วิธีการเล่นการพนัน ได้รับการถ่ายทอดทัศนคติ ค่านิยม ตลอดจนทักษะและนิสัยติดตัวมาด้วย การเรียนรู้ถึงวิธีการเล่นการพนัน การรับการถ่ายทอดทัศนคติและนิสัยจากผู้เล่นการพนันเป็นการเลียนแบบจากตัวแบบที่มีพฤติกรรมการพนัน ส่งผลให้เกิดเป็นนิสัยของผู้เรียนและกลายเป็นบุคลิกภาพในที่สุด ดังนั้นการที่เด็กใกล้ชิดกับบุคคลที่เล่นการพนันจำนวนมากเท่าไร ก็จะยิ่งเห็นตัวแบบของพฤติกรรมการพนันมากขึ้นเท่านั้น

ดังนั้นจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนันจึงเป็นตัวแปรหนึ่งที่สำคัญมากในการศึกษาพฤติกรรมการเล่นของเด็ก การวิจัยครั้งนี้จึงต้องการจะศึกษาว่าจำนวนบุคคลใกล้ชิดทั้งในครอบครัวและนอกครอบครัว ส่งผลต่อการมีพฤติกรรมการพนันในเด็กนักเรียนชายมากน้อยเพียงใด

สรุป ทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคม ได้อธิบายให้เห็นความสำคัญของปัจจัยที่แวดล้อมบุคคล นั้นว่ามีอิทธิพลอย่างไรในการพัฒนาบุคลิกภาพและพฤติกรรมของบุคคล การที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรม

บางอย่าง ปัจจัยทางสังคมจึงมีส่วนในการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมด้วย ทั้งนี้เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคมโดยธรรมชาติจำเป็นต้องมีชีวิตสังคม (social life) มีการติดต่อสื่อสาร มีความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ดังนั้นการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมของบุคคล จึงควรศึกษาปัจจัยทางสังคมร่วมด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม ปัจจัยส่วนบุคคลก็มีส่วนร่วมในการเกิดพฤติกรรมด้วยเช่นกัน เพื่อให้ผลการวิจัยมีความครบถ้วนสมบูรณ์มากที่สุด ในการศึกษาพฤติกรรมการณ์ของนักเรียนชายครั้งนี้ จึงได้ประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์ ได้แก่ ความเชื่ออำนาจในตน ทศนคติต่อการพนัน การยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเสีย และการใช้เวลาว่าง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4. ลักษณะของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการมีหรือไม่มีพฤติกรรมการณ์

ความเชื่ออำนาจใน-นอกตนกับพฤติกรรมการณ์

ความเชื่ออำนาจใน-นอกตน (Internal - External control) เป็นจิตลักษณะหนึ่งของบุคคล โดยแนวคิดนี้มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมที่ว่า การคาดหวังเหตุการณ์ในอนาคต เกิดจากมีตัวเสริมแรงมาทำให้เชื่อว่า ผลของการกระทำหรือเหตุการณ์ในอนาคต จะเป็นเช่นเดียวกับกระบวนการเกิดขึ้นของเหตุการณ์เช่นนี้ที่เคยเกิดมาแล้ว ซึ่งความคาดหวังที่เกิดขึ้นนี้จะค่อย ๆ ขยายไปครอบคลุมพฤติกรรมหรือเหตุการณ์อื่น ๆ จนกลายเป็นบุคลิกภาพสำคัญในตัวบุคคลนั้น ก่อให้เกิดความเชื่ออำนาจใน-นอกตน นอกจากนี้ผลตอบแทนในแต่ละครั้งยังอาจทำให้คาดหวังครั้งต่อไปสูงขึ้นหรือต่ำลงด้วย (Rotter. 1966 : 1-28) ดังนั้นโรตเตอร์ ผู้บุกเบิกแนวคิดในเรื่องนี้จึงเชื่อว่า เราสามารถแบ่งบุคคลได้ 2 ประเภทตามการรับรู้และการคาดหวังของเขา คือ 1) บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจนอกตน (belief in external locus of control) เป็นบุคคลที่มีความเชื่อหรือรับรู้ว่า เหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนนั้น เกิดจากโชคชะตา ความบังเอิญ หรืออำนาจของผู้อื่น ซึ่งเป็นอิทธิพลของอำนาจภายนอกที่ตนไม่สามารถควบคุมได้ 2) บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตน (belief in

internal locus of control) เป็นบุคคลที่มีความเชื่อหรือรับรู้ ว่า เหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่ตนเกี่ยวข้องเกิดจากทักษะและความสามารถของตนเอง

นอกจากนี้ โซโลมอนและโอเบอร์ลันเดอร์ (Solomon and Oberlander. 1974 : 119-123) ได้ขยายความหมายของความเชื่ออำนาจใน-นอกตน ว่าเป็นความเชื่อและการรับรู้ผลตลอดจนความต้องการควบคุมผลที่จะเกิด โดยพิจารณาว่าผลดังกล่าวนี้เกิดจากทักษะความสามารถและความพยายามของตนเอง หรือเป็นเพราะอำนาจลึกลับ โชคลาง โอกาสหรือการกระทำของคนอื่น ถ้าเป็นเพราะทักษะหรือความพยายามของตนก็จะเรียกว่า ความเชื่ออำนาจในตน แต่ถ้าเชื่อว่าเกิดจากโชคลางหรือบุคคลอื่นจะเรียกว่า ความเชื่ออำนาจนอกตน กล่าวคือ ถ้าบุคคลใดเห็นว่าผลที่ได้รับนั้น มิได้เกิดจากการกระทำของเขา หรือมองไม่เห็นความสอดคล้องกันระหว่างผลตอบแทนกับความพยายามของตนแล้ว บุคคลนั้นจะรับรู้ว่าสถานการณ์ดังกล่าวเกิดจากอำนาจภายนอก แต่ถ้าบุคคลใดเชื่อว่าการกระทำของเขาเป็นสิ่งที่ทำให้เขาได้รับผลตอบแทนตามที่ต้องการ บุคคลนั้นจะรับรู้ว่าสถานการณ์ต่าง ๆ เกิดจากอำนาจของตน

นอกจากนี้ รอตเตอร์ (Rotter. 1966 : 3) ได้ยืนยันว่า ความคิดเรื่องความเชื่ออำนาจใน-นอกตนนี้ ตรงกับความคิดเรื่องความแปลกแยก (Alienation) ในแง่ความไร้อำนาจตามความคิดทางสังคมวิทยา โดยเขาได้กล่าวอ้างถึงนักสังคมวิทยาหลายคนที่เป็ต้นคิดเรื่องความแปลกแยก เช่น มาร์กซ์ (Marx) แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) เดอไคม์ (Durkheim) ซีแมน (Seeman) และคนอื่น ๆ ที่พยายามสร้างเครื่องมือวัดความไร้อำนาจอย่างสอดคล้องกับการวัดความเชื่ออำนาจใน-นอกตน และงานวิจัยเรื่องความแปลกแยกในการทำงานกับพฤติกรรมการดื่มสุรา ซีแมนก็ใช้เครื่องมือวัดความเชื่ออำนาจใน-นอกตนของรอตเตอร์วัดความรู้สึกไร้อำนาจ (ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. 2532 : 22; อ้างอิงมาจาก Seeman and Anderson. 1983) ดังนั้นเราจึงสามารถศึกษาความรู้สึกไร้อำนาจของบุคคล โดยวัดจิตลักษณะความเชื่ออำนาจใน-นอกตนแทนได้ ทั้งนี้เพราะความไร้อำนาจคือความรู้สึกว่าตนเองไม่สามารถกำหนด หรือควบคุมสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตให้เป็นไปตามที่ตนปรารถนาได้ (Seeman. 1959) ซึ่งเป็นความหมายเดียวกับความคิดเรื่องความเชื่ออำนาจนอกตนนั่นเอง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกาพนันกับความเชื่ออำนาจใน-นอกตนได้มีผู้ทำวิจัย คือ ยิง-โย ฮอง และชี-ยู่ ชิว (Ying-Yi Hong and Chi-yue Chiu, 1987 : 667-673) เขาได้สุ่มตัวอย่างชาย 98 คน และหญิง 60 คน จากทุกระดับสังคมในฮ่องกง เพื่อตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับเรื่องความเชื่ออำนาจใน-นอกตน ความหลงผิดว่าควบคุมได้ (Illusion of Control) และพฤติกรรมกาพนันลอตเตอรี่ชนิดหนึ่ง (Mark Six) ผลการวิจัยพบว่า ในเพศชาย มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการเกี่ยวข้องกับการเล่นมาร์ก ซิกซ์ และความเชื่ออำนาจนอกตน ($r = .18$, $P < 0.05$) ความเกี่ยวข้องกับการพนันดังกล่าวสัมพันธ์กับความหลงผิดว่าควบคุมได้ ($r = .18$, $P < 0.05$) ความเชื่ออำนาจนอกตนสัมพันธ์กับความหลงผิดว่าควบคุมได้ ($r = .24$, $P < 0.05$) และหลังจากควบคุมตัวแปรระดับการศึกษาและอายุ พบว่าการพนันสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในนอกตน ($r = .19$, $P < 0.05$) แต่เมื่อควบคุมตัวแปรความหลงผิดว่าควบคุมได้แล้ว ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว ส่วนในเพศหญิง พบว่าความเกี่ยวข้องกับการพนันมีความสัมพันธ์ดังกล่าวกับความหลงผิดว่าควบคุมได้ และเมื่อควบคุมตัวแปรความหลงผิดว่าควบคุมได้แล้ว พบว่าความเกี่ยวข้องกับการพนันมีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจนอกตน ($r = 0.23$, $P < 0.05$)

ส่วนงานวิจัยอีกเรื่องหนึ่ง เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจใน-นอกตน กับพฤติกรรมกาพนัน (Jablonske, 1987 : 122) จากนักศึกษามหาวิทยาลัย (อายุ 17-18 ปี) เป็นนักศึกษาชาย 115 คน นักศึกษาหญิง 25 คน โดยตั้งสมมติฐานว่า นักศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจในตน จะสมัครใจเล่นซอคเกอร์ ลอตเตอรี่ (soccer lottery) ส่วนนักศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจนอกตนสมัครใจเล่นลอตเตอรี่ (loto) มากกว่า ทั้งนี้เพราะซอคเกอร์ ลอตเตอรี่ ผู้เล่นจะสามารถควบคุมผลการเล่นได้มากกว่าการเล่นลอตเตอรี่ แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้อภิปรายผลว่าอาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นอาสาสมัคร ไม่ใช่ให้นักพนันที่เล่นพนันเป็นประจำ แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยยังพบว่า ในกลุ่มนักศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เชื่ออำนาจนอกตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสตีเฟนและเคลลี (Stephens and Delys, 1973) ที่พบว่าความเชื่ออำนาจใน-นอกตนสัมพันธ์กับสติปัญญา

สำหรับงานวิจัยในประเทศที่ศึกษาความเชื่ออำนาจใน-นอกตน คืองานวิจัยของมนตรี อนันต์รักษ์ (2517) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติแบบควบคุมจากภายใน-นอกตน (I-E control) ทัศนคติทางวิทยาศาสตร์ และความเชื่อโชคลางในกลุ่มข้าราชการครู จำนวน 319 คน พบว่า การควบคุมภายใน (หรือความเชื่ออำนาจในตน) มีความสัมพันธ์ทางลบความเชื่อโชคลาง ($r = -.25, P < 0.05$) แสดงให้เห็นว่าถ้าบุคคลมีความเชื่ออำนาจในตนสูง จะมีความเชื่อโชคลางต่ำ และในทำนองกลับกันถ้าบุคคลมีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ (เชื่ออำนาจนอกตนสูง) ก็มีความเชื่อโชคลางสูง นอกจากนี้จากงานวิจัยของเสริน ปุณณะหิตานนท์และคนอื่น ๆ (2531) ได้ศึกษาตัวแปรความเชื่อโชคลางกับพฤติกรรมการพนันก็พบผลเช่นเดียวกันว่า ความเชื่อโชคลางมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการพนัน ($\text{Gamma} = .52, P < 0.00$) ซึ่งความเชื่อโชคลางก็เป็นลักษณะหนึ่งของคนที่มีความเสี่ยงด้านทางจิตนั่นเอง

จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าความเชื่ออำนาจใน-นอกตนมีความสัมพันธ์กับตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ เพศ ความหลงผิดว่าควบคุมได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความเชื่อโชคลางและพฤติกรรมการพนัน ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ จึงคาดว่านักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง และมีสภาพเสี่ยงด้านทางจิตในสถานศึกษาต่ำ จะมีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนกลุ่มอื่น ๆ

ทัศนคติต่อการพนันกับพฤติกรรมการพนัน

ทัศนคติ (Attitude) หมายถึง จิตลักษณะที่เกิดจากการเรียนรู้ในการตอบสนองต่อเหตุการณ์วัตถุ หรือสิ่งต่าง ๆ ทางด้านบวก ลบ หรือกลาง ๆ (Fishbein, 1975 : 5) ซึ่งทัศนคตินี้ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ 1) องค์ประกอบทางการรู้เชิงประเมินค่า (Cognitive Evaluation Component) ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น จะต้องประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นเป็นอันดับแรก และเป็นความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นมีคุณหรือมีโทษมากน้อยเพียงใด เป็นความรู้หรือความเชื่อถือที่ใช้ประเมินค่าสิ่งนั้นได้ ถ้าบุคคลเห็นว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์ ก็จะมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นดี แต่ถ้าบุคคลมีความรู้ว่าสิ่งนั้นไม่มีโทษ ก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น 2) องค์ประกอบทางการรู้สึกรู้สึก (Affective Component) เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงความรู้สึกของบุคคลว่า ชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้น พอใจหรือไม่

พอใจสิ่งนั้น ความรู้สึกนี้จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ เมื่อบุคคลมีความรู้เกี่ยวกับคุณหรือโทษของสิ่งนั้นแล้ว บุคคลจะต้องมีความรู้ว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี ก่อนที่เขาจะมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้น นอกจากนี้องค์ประกอบทางการรู้สึกยังสอดคล้องกับองค์ประกอบทางการรู้ด้วย กล่าวคือถ้าบุคคลมีความรู้ว่าสิ่งนั้นดีมีประโยชน์ก็จะเกิดความรู้สึกชอบ พอใจในสิ่งนั้น แต่ถ้าบุคคลมีความรู้สึกว่สิ่งนั้นไม่ดีมีโทษก็รู้สึกไม่ชอบ ไม่พอใจในสิ่งนั้น และ 3) องค์ประกอบทางการพร้อมกระทำ (Behavioral Intention Component) เมื่อบุคคลมีความรู้เชิงประเมินค่าและมีความรู้สึกชอบสิ่งนั้นแล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาคือ ความพร้อมที่จะกระทำให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตนต่อสิ่งนั้น ดังนั้นองค์ประกอบนี้ จึงเป็นองค์ประกอบที่กำหนดการกระทำพฤติกรรมของบุคคล กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีความรู้ว่าสิ่งนั้นดี มีคุณก็เกิดความรู้สึกชอบ พอใจสิ่งนั้น บุคคลจึงพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งที่ตนเองชอบและพอใจในลักษณะของการให้ความสนับสนุนหรือช่วยเหลือ ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลรู้ว่าสิ่งนั้นไม่ดี มีโทษ เกิดความรู้สึกว่าไม่ชอบ ไม่พอใจในสิ่งนั้น บุคคลก็พร้อมที่จะหลีกเลี่ยงหรือทำลายสิ่งนั้นเสีย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2523 : 5-7) นั่นคือการที่บุคคลจะมีทัศนคติต่อพฤติกรรม การพินิจอย่างใดนั้นเขาจะต้องรู้แล้วว่า การพินิจเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี อันนำไปสู่การเกิดความรู้สึกว่าชอบ พอใจหรือไม่พอใจ ถ้าบุคคลรู้ว่าพฤติกรรมการพินิจเป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ ประเมินในทางบวก มีทัศนคติที่ดีพร้อมจะกระทำก็จะเกิดการกระทำพฤติกรรมการพินิจในที่สุด แต่ถ้าบุคคลมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการพินิจ เขาก็พร้อมที่จะหลีกเลี่ยงหรือยับยั้งการกระทำพฤติกรรมการพินิจ เช่นกัน

จะเห็นได้ว่า ทัศนคติของบุคคลเกิดจากประสบการณ์สังคม ซึ่งทำให้บุคคลสะสมความรู้ ข้อมูล ความรู้สึกประเมินค่าต่อบุคคล สถานการณ์ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเป็นสาเหตุจูงใจให้บุคคลกระทำการใด ๆ ต่อสิ่งที่ทัศนคตินั้น อย่างไรก็ตามสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการศึกษทัศนคติเพื่อการทำนายพฤติกรรม ทั้งยังเป็นองค์ประกอบสุดท้ายที่เกิดขึ้นก่อนการกระทำพฤติกรรม มีความใกล้ชิดกับพฤติกรรมมากที่สุด และสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งก็คือ ในการศึกษาทัศนคติเพื่อทำนายพฤติกรรมจะต้องศึกษาทัศนคติที่แคบเฉพาะเจาะจงหรือตรงกับพฤติกรรมที่ศึกษา (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524)

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติต่อการพินิจ โดยเสรีน ปุณณะหิตานนท์และคนอื่น ๆ (2531)

ผู้วิจัยให้เด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง รายงานทัศนคติหรือท่าทีของตนเองและผู้ปกครองต่อพฤติกรรม

การพนันที่คนกระทำทั้งในอดีตและปัจจุบัน เพื่อดูว่าทัศนคติหรือท่าทีของผู้ปกครองเหล่านี้ จะมีส่วนกำหนด พฤติกรรมการพนันของลูกหลานได้มากน้อยเพียงใด ผลการศึกษาปรากฏว่า เด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง 1,481 คน ประมาณครึ่งหนึ่ง (52.6%) มีทัศนคติในทางลบต่อการพนัน และประมาณกว่า 1 ใน 3 เล็กน้อย (35.1%) ยังไม่มีท่าทีแน่ชัดในเรื่องนี้ ส่วนที่นิยมชมชอบการพนันมีเพียง 15 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ส่วนที่ทัศนคติต่อการพนันมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การพนันไม่มากนัก ยกเว้น ในเรื่องการพนันขั้นต่อ ในกลุ่มนักเรียนมัธยมและนักศึกษา นอกจากนี้พบว่าในกลุ่มเยาวชนที่ประกอบอาชีพ แล้ว ทัศนคติหรือท่าทีของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในพฤติกรรมการพนันของ เยาวชนแต่อย่างใด แต่พบผลอย่างมีนัยสำคัญในเด็กนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5-6 และนักเรียน มัธยมศึกษาและนักศึกษา แต่พลังความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำในทุกกรณี

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ จึงต้องการศึกษาทัศนคติต่อการพนันโดยเน้นทั้ง 3 องค์ประกอบของทัศนคติ คือ องค์ประกอบทางการรู้เชิงประเมินค่า องค์ประกอบทางการรู้สึก และองค์ประกอบทางการพร้อม กระทำของนักเรียนชายว่าเกี่ยวข้องกับกำรมีพฤติกรรมการพนันของเขาหรือไม่ อย่างไร

การยอมรับอิทธิพลของเพื่อน

ดังที่ได้ประมวลเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ มาแล้วในหัวข้อที่เกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนกับการถ่ายทอดทางสังคม ผลของการประมวลเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อ เยาวชนในวัยรุ่นนี้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าเด็กวัยรุ่นคบเพื่อนที่กระทำผิดโอกาสที่เด็กจะกระทำผิดจึง มีมากตามไปด้วย แต่อย่างไรก็ตาม เด็กจะกระทำตามเพื่อนส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับว่าเด็กจะยอมรับอิทธิพลการ ชักจูงของเพื่อนด้วยหรือไม่ ถึงแม้ว่าเด็กคบเพื่อนที่กระทำผิดเสมอ ๆ แต่ถ้าเด็กคนนั้นไม่ยอมรับการชักจูง ไปในทางเสื่อมเสียแล้ว โอกาสที่เด็กจะกระทำผิดตามเพื่อนก็เกิดขึ้นได้ยาก ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็ก ยอมรับการชักจูงของเพื่อนในทางเสื่อมเสีย ก็คาดได้ว่าเด็กก็จะกระทำผิดเช่นเดียวกับเพื่อนแน่นอน ดังนั้นตัวแปรการยอมรับอิทธิพลเพื่อนในทางเสื่อมเสีย จึงมีความสำคัญที่นำศึกษาอีกตัวแปรหนึ่ง

มีงานวิจัยหลายเรื่องที่พบผลสนับสนุนในเรื่องนี้ เช่นงานวิจัยของ สุปจน์ จักขุทัตย์ (2521) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการประพฤติดนที่ไม่สมควรแก่สภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร และหนึ่งของพฤติกรรมที่ไม่สมควรนั้นก็คือ การเล่นการพนัน ผลการวิจัยพบว่า เพราะการคบเพื่อน การยอมรับเพื่อนในทางเลื่อมเสียเป็นพลังผลักดันให้ประพฤติดนไม่เหมาะสมแก่สภาพการเป็นนักเรียน และยังใช้เวลาว่างในทางไม่สมควร ผลการเรียนรู้ในระดับต่ำ และผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการเล่นของเด็กและเยาวชนไทยของ เสวิน ปุณณะหิตานนท์ และคนอื่น ๆ (2531) ก็พบว่าการเล่นการพนันเป็นพลังสำคัญที่สุด ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมการเล่นขึ้น

งานวิจัยในต่างประเทศ ได้ศึกษาอิทธิพลของเพื่อนกับพฤติกรรมการเล่น (Brown. 1988 : 2182) โดยศึกษาเกี่ยวกับการหยุดเล่นการพนันของนักพนัน เป็นการศึกษาแบบจับคู่ระหว่างผู้เล่นพนันกับผู้หยุดเล่นไปแล้วเกินกว่า 1 ปี ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เล่นพนันคนอื่น ๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเล่นหรือการหยุดเล่น ในการดำเนินชีวิตของพวกเขา พฤติกรรมการเล่นจะถูกกระตุ้นเข้าโดยกลุ่มเพื่อนอย่างมาก นอกจากนี้โรสเครนซ์ (Rosecrance. 1986 : 357-378) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเล่น 3 ประเภท คือนักพนันม้า จำนวน 60 คน นักพนันกีฬาที่เดิมพันในกีฬาฟุตบอล เบสบอล และบาสเกตบอล จำนวน 45 คน และนักพนันเล่นไพ่โป๊กเกอร์จำนวน 40 คน ซึ่งนักพนันทุกประเภทนี้เป็นนักพนันที่เล่นการพนันเป็นประจำสม่ำเสมอ โดยส่วนใหญ่เป็นชาย มีเพียงนักเล่นไพ่โป๊กเกอร์เท่านั้นที่มีผู้หญิง 4-5 คนในแต่ละกลุ่มที่เล่นไฟดังกล่าว ผู้วิจัยใช้วิธีเข้าไปสังเกตและมีส่วนร่วมในการเล่นการพนันเป็นเวลา 2 ปี และวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับประสบการณ์เดิมของการมีส่วนร่วมในการเล่นของผู้วิจัยถึง 28 ปี ผลจากการสังเกตและการสอบถามนักพนันเหล่านี้ ผู้วิจัยพบว่าในช่วงของการศึกษาวิจัย 2 ปีนั้น มีจำนวนน้อยมากที่นักพนันเลิกเล่นการพนัน และถ้ากลุ่มใดมีสมาชิกเลิกเล่นก็จะมีสมาชิกใหม่เข้ามาแทนที่เสมอ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า การยอมรับการเล่นจะพัฒนาขึ้นและมีความเข้มของการยอมรับมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากการยอมรับความสัมพันธ์ระหว่างกันในกลุ่มผู้เล่น รวมถึงการได้รับรางวัลทางสังคม (Social reward) จากเพื่อนนักพนัน ปัจจัยเหล่านี้ต่างหากที่เป็นเหตุผลแรกในการสนับสนุนให้มีพฤติกรรมการเล่นตลอดไป ไม่ใช่เหตุผลด้านแรงจูงใจทางเศรษฐกิจอย่างที่เข้าใจกัน

จากงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลที่จะชักจูงบุคคลให้มีพฤติกรรม การพนันได้ แต่ก็ต้องขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาอย่างไรตลอดจนบุคคลนั้นมีลักษณะที่จะ สวมรับอิทธิพลของเพื่อนด้วยหรือไม่ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงต้องการจะศึกษาว่านักเรียนที่มีการยอมรับ อิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลี้ยวแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

การใช้เวลาว่าง

การใช้เวลาว่างเป็นตัวแปรหนึ่งที่สำคัญมาก ผลการศึกษาหลายเรื่องพบว่าถ้านักเรียนใช้ เวลาว่างไม่ถูกต้องจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขึ้น (ดวงเดือน พิศาลบุตร. 2515 : 84-85 ; สุกัญ จักขุทิพย์. 2521)

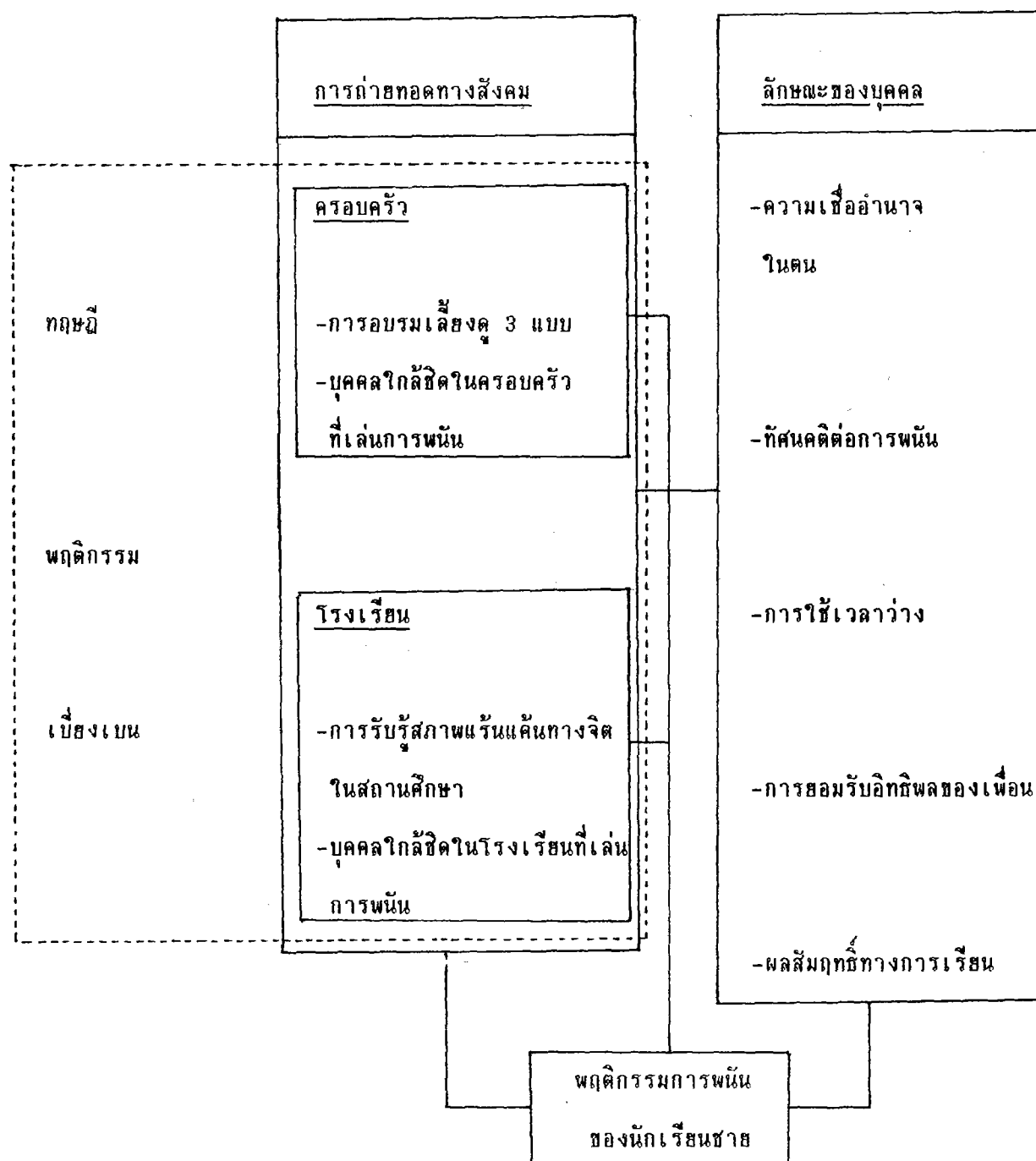
สำหรับงานวิจัยที่ศึกษาการใช้เวลาว่างที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกาพนันโดยตรง เป็นงาน วิจัยของ อะมาตี (Amati. 1958 : 1624) ซึ่งได้ศึกษาการใช้เวลาว่างของเด็กวัยรุ่น 136 คน อายุ 7-16 ปี ในสถานกักกัน พบว่า กิจกรรมส่วนใหญ่ที่วัยรุ่นเหล่านี้กระทำในเวลาว่างก็คือ การ สูบบุหรี่ การเล่นเกมพนันและการดื่มเหล้า ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมกลุ่มที่เกิดขึ้น จนเป็นปรากฏการณ์ ปกติในยามพักผ่อน และงานวิจัยอีกเรื่องหนึ่ง (Albaneze. 1982 : 1683 A) ศึกษาอารยณั ของนักพนัน 6 คน ที่กำลังได้รับการบำบัดอยู่ในโรงพยาบาล ผู้วิจัยได้ให้นักพนันเหล่านั้นตอบแบบ สอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมในเวลาว่างร่วมกับวิธีการสัมภาษณ์และการสังเกตจากผู้เชี่ยวชาญ และ การศึกษารายกรณี ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามดังกล่าวนำมาตรวจสอบความเหมือนและความแตกต่าง ระหว่างกลุ่มตัวอย่างเป็นคู่และคละกัน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างซอบที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนจะมีภูมิหลังด้านการแข่งขันกีฬา รวมไปถึงการเริ่มเล่นการพนันในช่วงวันดัง กล่าวด้วย นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 คน มองว่าการพนันเป็นนันทนาการอย่างหนึ่ง ที่ถูกกระตุ้น และท้าทายด้วยการแข่งขันและการเล่นเกมพนัน แต่เมื่อกลุ่มตัวอย่างเริ่มมีพฤติกรรมกาพนันมากขึ้น

เรื่อย ๆ (เริ่มติดการพนัน) เขากล่าวว่าการมีส่วนร่วมและสนุกสนานในกิจกรรมนั้นหนทางที่นั้น ก่ลด
ลงเป็นลำดับ

ดังนั้นอาจคาดได้ว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมการพนันน้อยจะใช้เวลาว่างในทางที่เหมาะสม
มากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการพนันมาก

5. กรอบความคิดสำหรับงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้บูรณาการแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งทางสังคมวิทยา
จิตวิทยาและการศึกษามาเป็นกรอบความคิดสำหรับงานวิจัย เพื่อหาตัวแปรที่หลากหลายในหลายสาขาวิชา
ดังกล่าวมารวมเป็นตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัยที่ต้องการหา
ตัวแปรที่สำคัญ เพื่อการทำนายพฤติกรรมการพนันของนักเรียนชาย โดยตัวแปรที่นำมาศึกษาครั้งนี้ ได้แก่
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสลับสลับ แบบใช้เหตุผลและแบบควบคุม การยอมรับอิทธิพลของเพื่อน จำนวนบุคคล
ใกล้ชิดที่เล่นการพนัน การใช้เวลาว่าง การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตในสถานศึกษา ทศคติต่อการพนัน
ความเชื่ออำนาจในตน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับตัวแปรระดับการศึกษาของนักเรียนตลอดจน
ลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดาและ
รายได้ของครอบครัว จะเป็นตัวแปรที่ใช้จำแนกในการวิเคราะห์ข้อมูลรายละเอียดกลุ่มย่อย กรอบความคิด
ในงานวิจัยครั้งนี้ สามารถเขียนแสดงแผนภาพประกอบได้ดังนี้

ภาพประกอบ 2 ภาพแสดงกรอบความคิดสำหรับงานวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนับสนุนมากและควบคุมน้อย มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนสนับสนุนน้อยและควบคุมมาก
2. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนน้อย มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยและมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนมาก
3. นักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาต่ำและมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนน้อย มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาสูงและมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนมาก
4. นักเรียนที่ยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลี่ยนน้อย ใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมมาก และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่ยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลี่ยนมาก ใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมน้อย และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
5. นักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตใจในสถานศึกษาต่ำ มีความเชื่ออำนาจในตนสูง และมีทัศนคติที่ต่อการพนันน้อย มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาสูง มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ และมีทัศนคติที่ต่อการพนันมาก
6. ตัวแปรที่เป็นปัจจัยทางครอบครัว โรงเรียน และลักษณะของบุคคลสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการพนันของนักเรียนได้ดีกว่าตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งเพียงตัวเดียว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกาพนันของนักเรียนชาย ระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา" นี้ เป็นการวิจัยภาคสนาม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชายที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวนทั้งสิ้น 6 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาแบบสหศึกษาและแบบชายล้วน จำนวนนักเรียนประมาณ 4,180 คน

กลุ่มตัวอย่าง

จากตารางสำเร็จกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน (ประคอง กรรณสูตร. 2528 : 336-337; อ้างอิงมาจาก Yamane. 1970) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จึงมีจำนวนทั้งสิ้น 432 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งนักเรียนชายที่เป็นประชากร ออกเป็น 2 กลุ่ม ตามระดับชั้นการศึกษา คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6)

ขั้นที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) สุ่มนักเรียนในระดับชั้นเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ชั้นเรียนละ 72 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 216 คน และ สุ่มตัวอย่างในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ชั้นเรียนละ 72 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 216 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวัดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นแบบวัดที่ถามเกี่ยวกับภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง พฤติกรรมการพนัน การอบรมเลี้ยงดู การยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลี้ยว การใช้เวลาว่าง การรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษา ความเชื่ออำนาจในตน และทัศนคติต่อการพนัน โดยแบบวัดในแต่ละฉบับมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับการศึกษาและอาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว และจำนวนผู้ใกล้ชิดที่เล่นการพนัน

2. แบบสอบถามพฤติกรรมการพนัน แบบวัดพฤติกรรมการพนันนี้ผู้วิจัยได้นำมาจากงานวิจัยของเสริน ปุณณะหิตานนท์และคนอื่น ๆ (2531) เป็นแบบวัดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพนันของนักเรียนรวม 19 ข้อ โดยในแต่ละข้อเป็นประเภทของกิจกรรมการพนันประกอบมาตราช่วนประเมินค่า 6 ระดับ คือ ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง และเล่นเป็นประจำ ลักษณะของแบบวัดเป็นดังนี้

(0) นักเรียนเคยเล่นการพนันที่ใช้ลูกเต๋าเป็นเครื่องมือในการเล่นหรือไม่

ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง เล่นเป็นประจำ

เกณฑ์ในการให้คะแนน จะให้คะแนนตั้งแต่ 0, 1, 2, 3, 4, 5 โดยเริ่มจาก ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง และเล่นเป็นประจำ ตามลำดับ

3. แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู แบบวัดนี้วัดข้อความเกี่ยวกับการปฏิบัติของมารดาที่มีต่อผู้ตอบ ผู้วิจัยนำมาจากแบบวัดของการวิจัยเรื่อง "จริยธรรมของเยาวชนไทย" โดย ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉนิกร (2520) รวม 30 ข้อ แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูนี้แบ่งเป็นการอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน 10 ข้อ แบบใช้เหตุผล 10 ข้อ และแบบควบคุม 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .62, .76 และ .55 ตามลำดับ ในแต่ละข้อมีมาตรประกอบการประเมิน 6 หน่วย ให้ เลือกตอบจาก จริงที่สุด จนถึง ไม่จริงเลย

ดังตัวอย่างแบบวัดการอบรมเลี้ยงดู

(0) แม่แสดงให้ฉันรู้ว่าท่านรักฉันมาก

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

(00) แม่คอยสอดส่องดูแลความประพฤติฉันอย่างใกล้ชิด

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

(000) แม่จะอธิบายเหตุผลเมื่อฉันทำผิดก่อนลงโทษฉันเสมอ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูมี 2 ลักษณะคือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ ดังนั้นการให้คะแนนจึงมี 2 กรณี คือ

กรณีข้อความทางบวก การให้คะแนนให้จาก 6,5,4,3,2,1 ตามลำดับจาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

กรณีข้อความทางลบ การให้คะแนนให้จาก 1,2,3,4,5,6 ตามลำดับจาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

4. แบบวัดการยอมรับอิทธิพลของเพื่อน เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขจากแบบวัดการยอมรับของสัพพจน์ จักรกฤษณ์ (2521) เป็นแบบวัดที่ถามความรู้สึกของผู้ตอบที่มีต่อเพื่อนและการรวมกลุ่มกับเพื่อน เพื่อประเมินค่าการยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางดีมีมากขึ้นและมีน้อยเพียงใด แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .69 มีจำนวน 15 ข้อ ลักษณะเป็นประโยคบอกเล่า แต่ละข้อมีมาตรในการประเมิน 6 หน่วย ให้เลือกตอบตามความเป็นจริงจาก จริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ดังตัวอย่างของแบบวัดดังนี้

(0) เมื่อเพื่อนชวนให้ฉันหนีเรียน ฉันไม่กล้าปฏิเสธ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
(00) เมื่อเพื่อนชวนให้ฉันสูบบุหรี่ ฉันมักจะทัดทานพวกเขาเสมอ					

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
<u>เกณฑ์การให้คะแนน</u> ข้อความในแบบวัดการยอมรับอิทธิพลของเพื่อน มี 2 ลักษณะคือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ ดังนั้นการให้คะแนนจึงมี 2 กรณี คือ					

กรณีข้อความทางบวก การให้คะแนนให้จาก 6,5,4,3,2,1 ตามลำดับจาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

กรณีข้อความทางลบ การให้คะแนนให้จาก 1,2,3,4,5,6 ตามลำดับจาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

5. แบบวัดการใช้เวลาว่าง เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยนำมาจากงานวิจัยของ สัพพจน์ จักรกฤษณ์ (2521) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .75 ลักษณะของแบบวัดเป็นการถามถึงลักษณะการใช้เวลาว่างของผู้ตอบในลักษณะต่าง ๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม จำนวน 10 ข้อ ลักษณะของแบบวัดแต่ละข้อมีมาตรในการประเมิน 6 หน่วย ให้เลือกตอบจาก จริงที่สุด จนถึงไม่จริงเลย

ดังตัวอย่างของแบบวัดดังนี้

(0) ฉันใช้เวลาว่างส่วนใหญ่อยู่กับการดูทีวีหลังเลิกเรียนเสมอ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

(00) ฉันมักอยู่กับบ้านในวันหยุดเพื่อช่วยงานทางบ้านเสมอ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดการใช้เวลาว่าง มี 2 ลักษณะคือ ข้อความที่แสดงถึงการใช้เวลาว่างในทางที่เป็นประโยชน์มาก และข้อความที่แสดงถึงการใช้เวลาว่างในทางที่เป็นประโยชน์น้อย ดังนั้นการให้คะแนนจึงมี 2 กรณี คือ

กรณีข้อความแสดงถึงการใช้เวลาว่างในทางที่เป็นประโยชน์มาก การให้คะแนนให้จาก 6,5,4,3,2,1 ตามลำดับจาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และ ไม่จริงเลย

กรณีข้อความแสดงถึงการใช้เวลาว่างในทางที่เป็นประโยชน์น้อย การให้คะแนนให้จาก 1,2,3,4,5,6 ตามลำดับจาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และ ไม่จริงเลย

6. แบบวัดการรับรู้สภาพร้านค้านทางจิตในสถานศึกษา ผู้วิจัยนำมาจากงานวิจัยของ ชีรวิทย์ นิจนเตร (2526) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .66 ลักษณะของแบบวัดเป็นการถามถึงการรับรู้สภาพร้านค้านทางจิตในสถานศึกษา ทั้งในด้านการและนักเรียน จำนวน 14 ข้อ แต่ละข้อมีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 6 หน่วย ให้เลือกตอบจาก จริงที่สุด จนถึงไม่จริงเลย โดยมีลักษณะตัวอย่างดังนี้

(0) บางครั้งครูจะดูค่าฉัน ถึงแม้ว่าฉันจะตั้งใจเรียนก็ตาม

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

(0) ฉันมักจะโดนเพื่อน ๆ ล้อเลียนเสมอ โดยไม่ทราบสาเหตุ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดการรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตในสถานศึกษามี 2

ลักษณะคือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ ดังนั้นการให้คะแนนจึงมี 2 กรณีคือ

กรณีข้อความทางบวก การให้คะแนนให้จาก 1,2,3,4,5,6 ตามลำดับจาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

กรณีข้อความทางลบ การให้คะแนนให้จาก 6,5,4,3,2,1 ตามลำดับจาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

7. แบบวัดความเชื่ออำนาจใน-นอกตน ผู้วิจัยได้ปรับปรุงสำนวนภาษาแบบวัดความเชื่ออำนาจใน-นอกตนให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างของพวชนัย เหล่าอมต (2532) ซึ่งนำมาจากแบบวัด Rotter Locus of Control (Rotter, 1966) จำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำถามในแบบวัดเป็นการถามเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องผลของการกระทำของผู้ตอบ โดยแบบวัดในแต่ละข้อเป็นประโยคบอกเล่า 2 ประโยค ประโยคหนึ่งมีลักษณะเป็นความเชื่ออำนาจในตนและอีกประโยคหนึ่งมีลักษณะเป็นความเชื่ออำนาจนอกตน ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .57 ดังตัวอย่างแบบวัดความเชื่ออำนาจใน-นอกตน ดังนี้

(0) () อะไร ๆ ที่เกิดขึ้นกับฉันนั้น เป็นเพราะการกระทำของฉันเอง

() ฉันรู้สึกว่า ฉันไม่สามารถลิขิตชีวิตของฉันได้

เกณฑ์การให้คะแนน คำตอบที่แสดงว่ามีความเชื่ออำนาจนอกตนจะได้คะแนน 0 คะแนน
คำตอบที่แสดงว่ามีความเชื่ออำนาจในตนจะได้คะแนน 1 คะแนน

8. แบบวัดทัศนคติต่อการพนัน เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยทำการสร้างขึ้นตามนิยามศัพท์เฉพาะ โดยการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะของแบบวัดเป็นการวัดความรู้ ความรู้สึก และความมุ่งมั่นในการพร้อมกระทำพฤติกรรมการพนันของผู้ตอบ จำนวน 15 ข้อ ในแต่ละข้อมีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่ามีมาตราในการประเมิน 6 หน่วย ให้เลือกตอบจากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย แบบวัดมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 ดังตัวอย่างของแบบวัดทัศนคติต่อการพนันดังนี้

(0) ฉันพร้อมจะเล่นการพนัน ถ้ามีเพื่อนมาชวนไปเล่น

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบวัดทัศนคติต่อการพนันมี 2 ลักษณะคือข้อความแสดงความรู้สึกต่อการพนัน และข้อความแสดงถึงความรู้สึกที่ไม่ดีต่อการพนัน ดังนั้นการให้คะแนนจึงมี

2 กรณีคือ

กรณีข้อความแสดงถึงความรู้สึกที่ดีต่อการพนัน การให้คะแนน ให้จาก 6,5,4,3,2,1 ตามลำดับจากจริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

กรณีข้อความแสดงถึงความรู้สึกที่ไม่ดีต่อการพนัน การให้คะแนน ให้จาก 1,2,3,4,5,6 ตามลำดับจากจริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

การสร้างเครื่องมือ

การวิจัยนี้ผู้วิจัยทำการสร้างเครื่องมือในการวัดตัวแปร 1 ฉบับ คือ แบบวัดทัศนคติต่อการพนัน ส่วนแบบวัดตัวแปรอื่น ๆ ได้มีผู้ทำการสร้างไว้แล้ว ผู้วิจัยเพียงแต่นำมาปรับปรุงภาษาของข้อคำถามให้เหมาะสมกับตัวกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ทำการหาคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้วิจัยได้นำแบบวัดไปหาความเที่ยงตรง หาค่าอำนาจจำแนก และหาความเชื่อมั่นของแบบวัดในแต่ละฉบับ ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง โดยมีรายละเอียดของการหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. หาความเที่ยงตรง (Validity) ในการหาความเที่ยงตรงของแบบวัดที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบ Content Validity โดยนำแบบวัดไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านพิจารณาแบบวัดว่ามีเนื้อหาครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะหรือไม่และให้ดูภาษาและสำนวนของข้อความว่าเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างหรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้แบบวัดสมบูรณ์ยิ่งขึ้นก่อนนำไปทดลองใช้
2. หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ในการหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดที่ใช้ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้หาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริง หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อความเป็นรายข้อ (Item analysis) โดยใช้ 27 เปอร์เซนต์ ของกลุ่มที่ได้คะแนนสูงกับกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ แล้วทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายข้อโดยใช้สถิติที (t-test) (ประคอง วรรณสูตร. 2525 : 139-141) ด้วยสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน Distribution ของ t
	S_1^2 S_2^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนรายข้อในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
	$\bar{X}_1$ $\bar{X}_2$	แทน คะแนนเฉลี่ยรายข้อในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
	n_1 n_2	แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

3. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดที่ใช้ในการวิจัยนี้ ใช้วิธีการหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ($\mathcal{L}$ - Coefficient) สำหรับแบบวัดการอบรมเลี้ยงดู การยอมรับอิทธิพลของเพื่อน การใช้เวลาว่าง การรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษา และทัศนคติต่อการพนัน ซึ่งเป็นแบบวัดมาตราประเมินค่า (ประคอง กรรณสูตร. 2525 : 52-54) ด้วยสูตร

$$\mathcal{L} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	$\mathcal{L}$	แทนค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด
	n	แทนจำนวนข้อของแบบวัด
	S_i^2	แทนความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทนความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

และใช้ เค อาร์ 20 (KR 20) ในการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความเชื่ออำนาจในตน (ประคอง กรรณสูตร. 2525 : 46-52) ด้วยสูตร

$$r_{ct} = \frac{n}{n-1} \left[\frac{1 - \sum pq}{S_t^2} \right]$$

n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ

p แทน สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ

q แทน สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อติดต่อขอหนังสืออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากแผนกศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา
2. ผู้วิจัยนำหนังสืออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากแผนกศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา เพื่อติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
3. ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองในทุกสถานศึกษา โดยการนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้เตรียมไว้ไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยนี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^{*} (Statistical Package for the Social version 10) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐาน 1, 2 และ 3 เมื่อพบว่าสมมติฐานมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธี Scheffe'
2. การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three-way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 4 และ 5 เมื่อพบว่าสมมติฐานมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธี Scheffe'
3. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 6

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการวิจัยครั้งนี้ คือ การศึกษาว่าปัจจัยทางครอบครัว ปัจจัยทางโรงเรียน และลักษณะของบุคคล มีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพนันมากน้อยเพียงใด การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอไว้ 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษา

ตอนที่ 2 การเสนอผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการพนัน โดยพิจารณาตามปัจจัยทางครอบครัว ปัจจัยทางโรงเรียน และลักษณะของบุคคลที่ต่างกัน

ตอนที่ 3 เป็นการวิเคราะห์ปริมาณการพนันของคะแนนพฤติกรรมการพนัน โดยใช้ปัจจัยทางครอบครัว ปัจจัยทางโรงเรียน และลักษณะของบุคคลเป็นตัวทำนาย

ในการเสนอผลจะกระทำในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยที่พบผลสำคัญ ส่วนผลการวิเคราะห์กลุ่มย่อยอื่น ๆ แสดงไว้ในภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรต่าง ๆ

ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกตามภูมิภาค พบผลดังนี้ (ดูตาราง 1)

ตาราง 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภูมิหลัง

นักเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 ระดับการศึกษาของนักเรียน		
- มัธยมศึกษาตอนต้น	216	50.0
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	216	50.0
2 คะแนนเฉลี่ยสะสม		
- ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย (2.00)	283	65.5
- เท่ากับหรือสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย (2.00)	149	34.5
3 จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน		
3.1 ที่บ้าน		
- จำนวนน้อย (ไม่มีผู้เล่น)	256	59.3
- จำนวนมาก (> 1 คน)	176	40.7
3.2 ที่โรงเรียน		
- จำนวนน้อย (< 5 คน)	308	71.3
- จำนวนมาก (> 6 คน)	124	28.7
3.3 ทั้งที่บ้านและโรงเรียนรวมกัน		
- จำนวนน้อย (< 6 คน)	304	70.4
- จำนวนมาก (> 6 คน)	128	29.6
4 ระดับการศึกษาของบิดา		
- ไม่ได้ศึกษา หรือ ประถมศึกษา	202	46.8
- มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	134	31.0
- ปวส. หรือปริญญาตรีขึ้นไป	96	22.2

ตาราง 1 (ต่อ)

นักเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5 ระดับการศึกษาของมารดา		
- ไม่ได้ศึกษาหรือประถมศึกษา	218	65.0
- มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	88	20.4
- ปวส. หรือ ปริญญาตรีขึ้นไป	63	14.6
6 อาชีพของบิดา		
- รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	156	36.1
- ค้าขาย	76	17.6
- รับจ้าง	114	26.4
- เกษตรกรรม	65	15.0
- อื่น ๆ	21	4.9
7 อาชีพของมารดา		
- รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	57	13.2
- ค้าขาย	117	27.1
- รับจ้าง	67	15.5
- เกษตรกรรม	65	15.0
- แม่บ้าน	121	28.0
- อื่น ๆ	5	1.2
8 รายได้ของครอบครัว/เดือน		
- รายได้น้อย (< 8,778.44 บาท)	285	66.0
- รายได้สูง (> 8,778.44 บาท)	147	34.0

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีจำนวนเท่ากัน รวมเป็นจำนวนนักเรียนทั้งหมด 432 คนนี้ ส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำ ใกล้เคียงกับผู้เล่นการพนันน้อยทั้งที่บ้านและโรงเรียน บิดามารดามีการศึกษาต่ำและรายได้ต่ำ อาชีพบิดา ส่วนใหญ่รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ รองลงมาคือรับจ้าง อาชีพมารดาส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน รองลงมาคือค้าขาย

ตอน 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการเล่น โดยพิจารณาตามตัวแปรปัจจัยทางครอบครัว ปัจจัยทางโรงเรียน และลักษณะของบุคคลที่ต่างกัน

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ต้องการศึกษาว่า นักเรียนจะมีพฤติกรรมการเล่นแตกต่างกันหรือไม่ ในนักเรียนชายที่มีปัจจัยด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน ซึ่งมีปัจจัยทางครอบครัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ คือแบบรักสับสนุน แบบใช้เหตุผล และแบบควบคุม และจำนวนบุคคลใกล้ชิดในบ้านที่เล่นการพนัน ส่วนปัจจัยทางโรงเรียน ได้แก่ การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตในสถานศึกษา และจำนวนบุคคลใกล้ชิดในโรงเรียนที่เล่นการพนัน และสุดท้ายคือปัจจัยลักษณะของบุคคล ซึ่งได้แก่ ความเชื่ออำนาจในตน ทศคติต่อการพนัน การใช้เวลาว่าง การยอมรับอิทธิพลของเพื่อน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้แล้วยังได้ใช้ตัวแปรลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมและภูมิหลังอื่น ๆ เป็นตัวแบ่งกลุ่มย่อยของกลุ่มตัวอย่างอีกด้วย ซึ่งมีทั้งหมด 23 กลุ่มย่อย ได้แก่ การศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษาของบิดาและมารดา แบ่งเป็นการศึกษาระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง อาชีพของบิดาและมารดา แบ่งเป็น 4 และ 5 กลุ่มอาชีพย่อย ตามลำดับคือ อาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ อาชีพค้าขาย อาชีพรับจ้าง อาชีพเกษตรกรรม และอาชีพแม่บ้าน รายได้ของครอบครัว แบ่งเป็นครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ และครอบครัวที่มีรายได้สูง จำนวนบุคคลใกล้ชิดในบ้านที่เล่นการพนัน แบ่งเป็นจำนวนบุคคลใกล้ชิดในบ้านเล่นการพนันจำนวนน้อย และจำนวนบุคคลใกล้ชิดในบ้านเล่นการพนันจำนวนมาก และ จำนวนบุคคลใกล้ชิดในโรงเรียนที่เล่นการพนัน แบ่งเป็นจำนวนบุคคลใกล้ชิดในโรงเรียนเล่นการพนันจำนวนน้อย และจำนวนบุคคลใกล้ชิดใน

โรงเรียนเล่นการพนันจำนวนมาก การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ กระทำโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพนัน (ตัวแปรตาม) และใช้ตัวแปรอิสระครั้งละ 2 ตัวแปร (Two-way Analysis of Variance) หรือ 3 ตัวแปร (Three-way Analysis of Variance) ตามสมมติฐานที่ต้องการศึกษา การนำเสนอข้อมูลกระทำ โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อตามปัจจัยที่ต้องการศึกษา ดังต่อไปนี้

พฤติกรรมการพนันของนักเรียนที่มีปัจจัยทางครอบครัวแตกต่างกัน

1 จากการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า "นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนมากและควบคุมน้อย มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนน้อยและควบคุมมาก" โดยใช้สถิติแบบสองทาง (Two-way Analysis of Variance) วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพนัน มีตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนและการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมเป็นตัวแปรอิสระ ผลการวิเคราะห์พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนและการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ไม่มีผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพนัน จนถึงระดับที่เชื่อมั่นได้ในกลุ่มรวม (ดูตาราง 1 ภาคผนวก ข)

ดังนั้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 จึงไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะสนับสนุนสมมติฐานในข้อนี้ในกลุ่มรวม แต่เพื่อให้ผลการวิจัยมีประโยชน์มากขึ้น จึงได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามตัวแปรภูมิหลังและลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม ออกเป็น 23 กลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวนแบบสองทาง พบผลที่น่าสนใจ ดังแสดงในตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนพฤติกรรมกาฬไนน์ เมื่อพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิบาสนและการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ในกลุ่มย่อยที่สำคัญ

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	एमएस	เอฟ
บิดามีการศึกษา ระดับต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิบาสน (ก)	1	289.75	1.01
	การอบรมแบบควบคุม (ข)	1	177.72	<1
	ก x ข	1	1637.31	5.73 [*]
	ส่วนที่เหลือ	198	285.78	-
	รวม	201	292.02	-
มารดามีการศึกษา ระดับต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิบาสน (ก)	1	5.13	<1
	การอบรมแบบควบคุม (ข)	1	346.73	1.14
	ก x ข	1	1342.81	4.40 [*]
	ส่วนที่เหลือ	277	304.88	-
	รวม	280	307.67	-
บิดาค้าขาย	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิบาสน (ก)	1	310.21	<1
	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	463.49	1.26
	ก x ข	1	5427.43	14.80 ^{***}
	ส่วนที่เหลือ	72	366.63	-
	รวม	75	434.14	-

ตาราง 2 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	एमएस	เอฟ
มารดาค้าขาย	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสัน (ก)	1	36.14	<1
	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	13.44	<1
	ก x ข	1	2946.38	9.17**
	ส่วนที่เหลือ	113	321.33	-
	รวม	116	338.83	-
มัธยมศึกษาตอนต้น	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสัน (ก)	1	400.58	1.69
	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	1095.07	4.62*
	ก x ข	1	182.39	<1
	ส่วนที่เหลือ	211	236.90	-
	รวม	214	241.13	-
มารดาไร้จ้าง	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสัน (ก)	1	272.60	1.06
	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	3154.38	12.24***
	ก x ข	1	15.30	<1
	ส่วนที่เหลือ	63	257.68	-
	รวม	66	299.77	-

ตาราง 2 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	เอ็มเอส	เอฟ
คนในกลัซิดในบ้าน	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสันน (ก)	1	686.18	1.50
เล่นการพนัน	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	2494.60	5.46*
จำนวนมาก	ก x ข	1	889.50	1.95
	ส่วนที่เหลือ	171	456.57	-
	รวม	174	472.00	-

***, **, * มีนัยสำคัญที่ระดับ .001, .01 และ .05 ตามลำดับ

จากตาราง 2 พบผลที่น่าสนใจ คือ

- 1) ในกลุ่มบิดาและมารดาที่การศึกษาระดับต่ำ ประกอบอาชีพค้าขาย พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสันนและแบบควบคุม ส่งผลร่วมกันต่อคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการเล่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับเชื่อมั่นได้ และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการเล่นในกลุ่มต่าง ๆ ดังกล่าวมาแบ่งตามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสันนและแบบควบคุมพร้อมกันเป็นสี่กลุ่มไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (ดูรายละเอียดตาราง 2-5 ภาคผนวก ข) จาก 16 กลุ่มย่อยที่แบ่งตามกลุ่มบิดาและมารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำและประกอบอาชีพค้าขาย พบลักษณะแตกต่างที่สำคัญคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสันนมากและถูกควบคุมมาก มีคะแนนพฤติกรรมการเล่นมากที่สุด
- 2) ในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มมารดามีอาชีพรับจ้าง และกลุ่มนักเรียนที่มีบุคคลในกลัซิดในบ้านเล่นการพนันจำนวนมาก พบผลว่า นักเรียนเหล่านี้ถ้าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก จะมีคะแนนพฤติกรรมการเล่นมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับเชื่อมั่นได้

2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2 ที่กล่าวว่า "นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันน้อย มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยและมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันมาก" จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2 ได้ใช้รูปแบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง และการเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ ผลการวิเคราะห์แสดงได้ด้วยตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ในกลุ่มรวม

แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	एमเอฟ	เอฟ
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	218.71	< 1
จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	43658.45	172.45***
ก x ข	1	986.23	3.90*
ส่วนที่เหลือ	427	253.17	-
รวม	430	355.81	-

***, * มีนัยสำคัญที่ระดับ .001 และ .05 ตามลำดับ

จากตาราง 3 เป็นการศึกษากการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนันที่มีผลต่อคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการพนัน พบผลดังนี้

ก) พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ส่งผลร่วมกันต่อคะแนนพฤติกรรมการพนัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข) พบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการพนัน ระหว่างกลุ่มที่มีจำนวนบุคคลใกล้เคียงในการเล่นการพนันจำนวนน้อยกับกลุ่มที่มีจำนวนบุคคลใกล้เคียงในการเล่นการพนันจำนวนมากคือ นักเรียนที่มีบุคคลใกล้เคียงในการเล่นการพนันจำนวนน้อย จะมีคะแนนพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่มีบุคคลใกล้เคียงในการเล่นการพนันจำนวนมาก ($\bar{X} = 29.99$, S.D. = 12.14 และ $\bar{X} = 52.17$, S.D. = 22.06 ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากการพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับจำนวนบุคคลใกล้เคียงที่เล่นการพนันในกลุ่มรวมนี้ เพื่อให้เห็นความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการพนันระหว่างกลุ่มทั้ง 4 นี้ จึงได้ทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (ดูตาราง 4)

ตาราง 4 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและจำนวนบุคคลใกล้เคียงที่เล่นการพนัน ในกลุ่มรวม

กลุ่มเปรียบเทียบ		ค่าเฉลี่ย				
ใช้เหตุผล	บุคคลใกล้เคียง					
		28.30	31.69	50.55	53.79	
มาก	น้อย	28.30	-	3.39	22.25*	25.49*
น้อย	น้อย	31.69	-	18.86*	22.10	
น้อย	มาก	50.55	-	3.24		
มาก	มาก	53.79	-			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนมาก มีคะแนนพฤติกรรมการเล่นการพนันมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนน้อย และกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยและมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้กลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยและมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนมาก มีคะแนนพฤติกรรมการเล่นการพนันมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนน้อย และกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยและมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และเมื่อทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการเล่นการพนัน ในกลุ่มย่อย 23 กลุ่ม พบผลที่สำคัญ ดังแสดงในตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนพฤติกรรมการเล่นการพนัน เมื่อพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ในกลุ่มย่อยที่สำคัญ

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	เอ็มเอส	เอฟ
บิดามี	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	19.31	<1
การศึกษา	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	16752.11	49.11***
ระดับสูง	ก x ข	1	2500.37	7.33**
	ส่วนที่เหลือ	92	341.11	-
	รวม	95	533.12	-

ตาราง 5 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	एमएस	F
มารดา	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	8.99	<1
การศึกษา	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	10371.20	28.65***
ระดับสูง	ก x ข	1	3249.07	8.98**
	ส่วนที่เหลือ	59	362.01	-
	รวม	62	564.37	-
บิดาประกอบอาชีพรับ	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	42.35	<1
อาชีพรับ	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	20777.06	80.43***
ราชการหรือ	ก x ข	1	4039.31	15.64**
รัฐวิสาหกิจ	ส่วนที่เหลือ	159	258.32	-
	รวม	155	413.46	-
ครอบครัว	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	22.35	<1
มีรายได้สูง	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	21670.10	64.20***
	ก x ข	1	2388.15	7.08**
	ส่วนที่เหลือ	142	337.56	-
	รวม	145	496.52	-

***,** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 ตามลำดับ

จากตาราง 5 เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มย่อยแล้ว พบผลที่สำคัญคือ พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ในกลุ่มนักเรียนที่มีบิดา

มารดาที่มีการศึกษาสูง บิดาประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และครอบครัวมีรายได้สูง และกลุ่มนักเรียนที่มีบุคคลใกล้ชิดในบ้านเล่นการพนันจำนวนมาก และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ตามวิธีการเชฟเฟ (ดูตาราง 6 - 10 ภาคผนวก ข) ในกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้แล้ว พบผลเช่นเดียวกันว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและมีจำนวนบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนน้อย จะมีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนกลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 และ 2 ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางครอบครัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบควบคุมและแบบใช้เหตุผล และจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน สรุปได้ว่า สำหรับการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบควบคุม พบผลที่สำคัญว่า ถ้าบิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูทั้งสองแบบนี้มาก ก็จะทำให้เด็กมีคะแนนพฤติกรรมการพนันมากด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มที่บิดามารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำ และประกอบอาชีพค้าขายหรือรับจ้าง นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากร่วมกับมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนน้อย นักเรียนกลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมการพนันน้อยที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนในกลุ่มที่บิดามารดาที่มีการศึกษาสูงและบิดามีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ครอบครัวมีรายได้สูง และผลที่ปรากฏชัดเจนในทุกกลุ่มก็คือ นักเรียนที่มีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนน้อย จะมีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่มีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนมากอย่างเด่นชัด

พฤติกรรมการพนันของนักเรียนที่มีปัจจัยทางโรงเรียนแตกต่างกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 3 ที่ว่า "นักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาต่ำ และมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันน้อย มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาสูง และมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันมาก" จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3 ได้ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง และการเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ ในกรณีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในระดับเชื่อมั่นได้ ผลการวิเคราะห์ที่แสดงได้ด้วยตาราง 6 ดังนี้

ตาราง 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตามระดับการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษา และจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ในกลุ่มรวม

แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	เอ็มเอส	เอฟ
การรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตฯ (ก)	1	2899.18	11.73***
จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	42127.56	170.51***
ก x ข	1	909.85	3.68
ส่วนที่เหลือ	427	247.07	-
รวม	430	355.81	-

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

จากตาราง 6 เป็นการศึกษาการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษา และจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ที่มีผลต่อคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการพนัน พบผลดังนี้

ก) ในกลุ่มรวม ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษากับจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนันที่จะส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพนัน จนถึงระดับที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ข) พบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการพนัน ระหว่างกลุ่มที่มีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาแตกต่างกัน คือ นักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาสูง จะมีคะแนนพฤติกรรมการพนันมากกว่านักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($\bar{X} = 44.14$, S.D. = 17.63 และ $\bar{X} = 16.3$, S.D. = 16.30 ตามลำดับ)

ค) พบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการพนัน ระหว่างกลุ่มที่มีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันแตกต่างกัน คือ นักเรียนที่มีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนมาก จะมีคะแนนพฤติกรรมการพนันมากกว่านักเรียนที่มีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

และเพื่อเป็นการศึกษาเพิ่มเติม จึงได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางในกลุ่มย่อย 23 กลุ่ม จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบผลที่น่าสนใจ ดังแสดงในตาราง 7 ดังนี้

ตาราง 7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตามระดับการรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตในสถานศึกษา และจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนันในกลุ่มย่อยที่พบผลสำคัญ

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	एमएस	เอฟ
มัธยมศึกษาตอนต้น	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	1541.05	9.24**
	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	12704.42	76.19**
	ก x ข	1	1468.67	8.81**
	ส่วนที่เหลือ	211	166.75	-
	รวม	214	241.13	-

ตาราง 7 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	एमएस	เอฟ
บิดามีการศึกษา	การรับรู้สภาพแรงดันทางจิตฯ (ก)	1	1612.90	4.82 [*]
ระดับสูง	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	13508.93	40.36 ^{***}
	ก x ข	1	1492.13	4.46 [*]
	ส่วนที่เหลือ	92	334.75	-
	รวม	95	533.12	-
ครอบครัว	การรับรู้สภาพแรงดันทางจิตฯ (ก)	1	1391.87	4.23 [*]
มีรายได้สูง	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	18704.49	56.82 ^{***}
	ก x ข	1	2208.56	6.71 [*]
	ส่วนที่เหลือ	142	329.18	-
	รวม	145	496.52	-

***, **, * มีนัยสำคัญที่ระดับ .001, .01 และ .05 ตามลำดับ

จากตาราง 7 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการเล่นในกลุ่มย่อย พบผลที่สำคัญ คือ พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพแรงดันทางจิตในสถานศึกษา กับจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนันส่งผลต่อพฤติกรรมการเล่นที่ระดับเชื่อมั่นได้ ใน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มบิดามีการศึกษาระดับสูง และกลุ่มครอบครัวที่รายได้สูง เพื่อให้เห็นความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการเล่น จึงนำคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการเล่นมาแบ่งตามการรับรู้สภาพแรงดันทางจิตในสถานศึกษาและจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน พร้อมกันเป็นสี่กลุ่ม เปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (ดูตาราง 11-13 ภาคผนวก ข)

ในกลุ่ม 3 กลุ่มดังกล่าว พบผลในลักษณะเดียวกันว่า นักเรียนที่มีสภาพร่างกายแข็งแรงในสถานศึกษาสูงและมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนมาก มีคะแนนพฤติกรรมการพนันมากกว่าอีก 3 กลุ่มในระดับที่เชื่อมั่นได้ และกลุ่มที่มีสภาพร่างกายแข็งแรงในสถานศึกษาต่ำและมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนน้อย มีคะแนนพฤติกรรมการพนันน้อยที่สุด

สรุป ปัจจัยทางโรงเรียน ซึ่งได้แก่ สภาพร่างกายแข็งแรงในสถานศึกษาและบุคคลใกล้ชิดในสถานศึกษาที่เล่นการพนัน ต่างเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพนันอย่างเด่นชัด นักเรียนที่มีสภาพร่างกายแข็งแรงในสถานศึกษาต่ำ มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่มีสภาพร่างกายแข็งแรงในสถานศึกษาสูง เช่นเดียวกันนักเรียนที่มีบุคคลใกล้ชิดในสถานศึกษาเล่นการพนันจำนวนน้อย ก็มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่มีบุคคลใกล้ชิดในสถานศึกษาเล่นการพนันจำนวนมาก นอกจากนี้ในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มนักเรียนที่บิดามีการศึกษาระดับสูง และกลุ่มนักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้สูง พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมการพนันน้อย ในกลุ่มที่มีสภาพร่างกายแข็งแรงในสถานศึกษาต่ำร่วมกับการมีบุคคลใกล้ชิดในสถานศึกษาเล่นการพนันจำนวนน้อย

พฤติกรรมการพนันของนักเรียนที่มีปัจจัยลักษณะบุคคลแตกต่างกัน

1 สมมติฐานที่ 4 ตั้งไว้ว่า "นักเรียนที่ยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเสื่อมเสียน้อย ใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมมาก และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่ยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเสื่อมเสียมาก ใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมน้อย และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ" ในการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานดังกล่าว ได้ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง และการเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงได้ในตาราง 8 ดังนี้

ตาราง 8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตาม
การยอมรับอิทธิพลของเพื่อน การใช้เวลาว่าง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในกลุ่มรวม

แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	เอ็มเอส	เอฟ
การยอมรับอิทธิพลของเพื่อน (ก)	1	2294.72	8.38**
การใช้เวลาว่าง (ข)	1	12247.75	44.73***
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ค)	1	7839.90	28.63***
ก x ข	1	1148.06	4.19*
ก x ค	1	29.70	< 1
ข x ค	1	712.59	2.60
ก x ข x ค	1	19.21	< 1
ส่วนที่เหลือ	423	273.82	-
รวม	430	355.81	-

***, **, * มีนัยสำคัญที่ระดับ .001, .01 และ .05 ตามลำดับ

จากตาราง 8 เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตามการยอมรับอิทธิพลของเพื่อน การใช้เวลาว่าง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบผลที่สำคัญ 5 ประการคือ

ก) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับอิทธิพลของเพื่อน การใช้เวลาว่าง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในกลุ่มรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับที่เชื่อมั่นได้

ข) พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับอิทธิพลของเพื่อนและการใช้เวลาว่างส่งผลร่วมกัน ต่อคะแนนพฤติกรรมการพนันของนักเรียนในกลุ่มรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการพนันที่แบ่งตามการยอมรับอิทธิพลของเพื่อน และการใช้เวลาว่างพร้อมกันเป็นสี่กลุ่มไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการเชฟเฟ พบลักษณะ ที่แตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 9 ดังนี้

ตาราง 9 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตามการยอมรับอิทธิพลของ เพื่อน และ การใช้เวลาว่าง ในกลุ่มรวม

กลุ่มเปรียบเทียบ						
ยอมรับอิทธิพลฯ	การใช้เวลาว่าง	ค่าเฉลี่ย	28.63	30.71	37.96	47.13
น้อย	มาก	28.63	—	2.08	9.33 [*]	18.50 [*]
มาก	มาก	30.71		—	7.25	16.42 [*]
น้อย	น้อย	37.96			—	9.17 [*]
มาก	น้อย	47.13				—

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า กลุ่มที่ยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลียมมากและ ใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมน้อย มีคะแนนพฤติกรรมการพนันมากกว่าอีก 3 กลุ่ม อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทั้ง 3 กลุ่มก็มีคะแนนพฤติกรรมการพนันสูงกว่ากลุ่มอื่น

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตามลำดับดังนี้ กลุ่มที่ยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเสื่อมเสียน้อยและใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมน้อยกว่ากลุ่มที่ยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเสื่อมเสียมากและใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมมาก และกลุ่มที่ยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเสื่อมเสียมากและใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมมากกว่ากลุ่มที่ยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเสื่อมเสียน้อยและใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมมาก

ค) พบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการพนัน ระหว่างกลุ่มที่มีการยอมรับอิทธิพลของเพื่อนแตกต่างกัน คือ นักเรียนที่มีการยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเสื่อมเสียมาก มีคะแนนพฤติกรรมการพนันมากกว่านักเรียนที่ยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเสื่อมเสียน้อย ($\bar{x} = 39.87$, S.D. = 18.07 และ $\bar{x} = 34.59$, S.D. = 13.52 ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ง) พบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการพนัน ระหว่างกลุ่มที่ใช้เวลาว่างแตกต่างกัน คือ นักเรียนที่ใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมน้อย มีคะแนนพฤติกรรมการพนันมากกว่านักเรียนที่ใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 43.61$, S.D. = 18.98 และ $\bar{x} = 30.85$, S.D. = 12.61) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จ) พบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการพนัน ระหว่างกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน คือ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีคะแนนพฤติกรรมการพนันมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{x} = 41.77$, S.D. = 16.94 และ $\bar{x} = 32.68$, S.D. = 14.63 ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 5 ซึ่งกล่าวว่า "นักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาต่ำ มีความเชื่ออำนาจในตนสูง และมีทัศนคติดีต่อการพนันน้อย มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาสูง มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ และมีทัศนคติดีต่อการพนันมาก" ได้ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง และการเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีการเชฟเฟ พบผลดังแสดงในตาราง 10 ดังนี้

ตาราง 10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตาม
ระดับการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษา ความเชื่ออำนาจในตน และทัศนคติต่อการ
พนัน ในกลุ่มรวม

แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	एमएस	เอฟ
การรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตฯ (ก)	1	362.47	1.32
ความเชื่ออำนาจในตน (ข)	1	41.60	< 1
ทัศนคติต่อการพนัน (ค)	1	30867.70	112.42***
ก x ข	1	5.68	< 1
ก x ค	1	988.69	3.60
ข x ค	1	91.42	< 1
ก x ข x ค	1	6.85	< 1
ส่วนที่เหลือ	423	274.58	-
รวม	430	355.81	-

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

ตาราง 10 จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพนัน เมื่อ
พิจารณาตามระดับการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษา ความเชื่ออำนาจในตน และทัศนคติ
ต่อการพนัน ในกลุ่มรวม พบผลดังนี้

ก) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษา ความเชื่ออำนาจในตน และทัศนคติต่อการพนัน ในกลุ่มรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับที่เชื่อมั่นได้

ข) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษากับความเชื่ออำนาจในตน การรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษากับทัศนคติต่อการพนัน และความเชื่ออำนาจในตนกับทัศนคติต่อการพนัน ในกลุ่มรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับที่เชื่อมั่นได้

ค) แต่อย่างไรก็ตาม พบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการพนันระหว่างกลุ่มที่มีทัศนคติต่อการพนันแตกต่างกัน คือ นักเรียนที่มีทัศนคติที่ต่อต้านการพนันมากมีคะแนนพฤติกรรมการพนันมากกว่านักเรียนที่มีทัศนคติที่ต่อต้านการพนันน้อย ($\bar{X} = 47.19$, S.D. = 22.58 และ $\bar{X} = 29.19$, S.D. = 10.04 ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เพื่อให้งานวิจัยนี้มีประโยชน์ยิ่งขึ้น จึงได้ทำการวิเคราะห์ในกลุ่มย่อย 23 กลุ่ม พบผลที่สำคัญดังแสดงในตาราง 11 ดังนี้

ตาราง 11 ค่าเอฟในตารางการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตามระดับการรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตในสถานศึกษา (ก) ความเชื่ออำนาจในตน (ข) และทัศนคติต่อการพนัน ในกลุ่มย่อย 23 กลุ่ม

กลุ่ม	ก	ข	ค	ปฏิสัมพันธ์ 2 ทาง			ปฏิสัมพันธ์ 3 ทาง		
				ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค		
ม. ต้น	2.99	<1	28.46 ^{***}	<1	<1	<1		<1	
ม. ปลาญ	<1	<1	58.15 ^{***}	<1	1.77	<1		<1	
บิดามีการศึกษาต่ำ	<1	<1	56.82 ^{***}	<1	2.69	<1		2.05	
บิดามีการศึกษานานกลาง	<1	<1	35.82 ^{***}	<1	2.96	<1		<1	
บิดามีการศึกษาสูง	1.71	1.91	19.80 ^{***}	<1	<1	1.55		3.31	
มารดาการศึกษาต่ำ	<1	<1	81.54 ^{***}	<1	5.77 [*]	<1		3.76	
มารดาการศึกษานานกลาง	<1	4.69 [*]	21.39 ^{***}	1.04	<1	<1		1.21	
มารดาการศึกษาสูง	<1	2.06	13.38 ^{***}	<1	<1	1.05		4.52	
บิดา-รับราชการฯ	<1	1.80	43.74 ^{***}	<1	1.59	1.25		3.70	
บิดา-ค้าขาย	<1	<1	20.09 ^{***}	<1	<1	<1		<1	
บิดา-รับจ้าง	<1	2.80	34.78 ^{***}	<1	1.42	1.42		3.24	
บิดา-เกษตรกร	<1	<1	13.69 ^{***}	<1	<1	<1		<1	
มารดา-รับราชการฯ	1.06	3.61	19.59 ^{***}	<1	<1	3.66		4.72 [*]	
มารดา-ค้าขาย	<1	<1	35.76 ^{***}	<1	9.95 ^{**}	1.80		<1	
มารดา-รับจ้าง	1.06	4.71 [*]	14.58 ^{***}	<1	<1	1.44		<1	
มารดา-เกษตรกร	<1	<1	10.88 ^{***}	<1	<1	<1		<1	
มารดา-แม่บ้าน	<1	1.06	44.87 ^{***}	<1	1.68	<1		<1	

ตาราง 11 (ต่อ)

กลุ่ม	ก	ข	ค	ปฏิสัมพันธ์ 2 ทาง			ปฏิสัมพันธ์ 3 ทาง	
				ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
ครอบครัวรายได้ต่ำ	<1	<1	62.82***	<1	7.10**	<1	<1	
ครอบครัวรายได้สูง	<1	<1	49.92***	1.05	<1	1.49	<1	
คนในบ้านเล่นการพนันน้อย	<1	<1	44.57***	<1	6.07*	1.60	<1	
คนในบ้านเล่นการพนันมาก	<1	<1	57.64***	<1	<1	<1	<1	
คนในร.ร. เล่นการพนันน้อย	1.45	<1	32.37***	<1	8.64**	<1	<1	
คนในร.ร. เล่นการพนันมาก	1.60	<1	42.64***	<1	<1	<1	<1	

***, **, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, .01 และ .05 ตามลำดับ

จากตาราง 11 จากการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มย่อย พบผลที่สำคัญดังนี้

1) พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพแรงจูงใจทางจิตในสถานศึกษา ความเชื่ออำนาจในตนและทัศนคติต่อการพนัน ในกลุ่มนักเรียนที่มารดามีการศึกษาระดับสูง และรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ เมื่อทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ (ดูตาราง 14-15 ภาคผนวก) พบว่า นักเรียนกลุ่มที่มีสภาพแรงจูงใจทางจิตในสถานศึกษาต่ำ มีความเชื่ออำนาจในตนสูง และมีทัศนคติที่ดีต่อการพนันน้อย มีคะแนนพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแรงจูงใจทางจิตในสถานศึกษาสูง มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ และมีทัศนคติที่ดีต่อการพนันมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพแรงจูงใจทางจิตในสถานศึกษากับทัศนคติต่อการพนันในกลุ่มมารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำ ประกอบอาชีพค้าขาย ครอบครัวมีรายได้ต่ำ และมีบุคลิกนิสัย

ในบ้านและโรงเรียนเล่นการพนันจำนวนน้อย เมื่อทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการเซฟเฟ (ดูตาราง 16-20 ภาคผนวก ๓) พบว่านักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาต่ำ และมีทัศนคติที่ดีต่อการพนันน้อย จะมีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาสูงและมีทัศนคติที่ดีต่อการพนันมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ในทุกกลุ่มย่อย 23 กลุ่มนี้ พบผลเช่นเดียวกันว่า นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อการพนันน้อย จะมีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อการพนันมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

สรุป ตัวแปรลักษณะของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพนันอย่างเด่นชัด คือ การยอมรับอิทธิพลของเพื่อน การใช้เวลาว่าง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติต่อการพนัน ในกลุ่มนักเรียนทั่วไป ถ้านักเรียนยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลือนน้อยและใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมมาก จะมีพฤติกรรมการพนันน้อย นอกจากนี้นักเรียนที่ใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมมาก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และมีทัศนคติที่ดีต่อการพนันน้อย นักเรียนกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ก็มีพฤติกรรมการพนันน้อยเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มย่อย พบผลที่สำคัญว่า สำหรับนักเรียนที่มารดามีการศึกษาระดับสูงและประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ นักเรียนเหล่านี้จะมีพฤติกรรมการพนันน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาต่ำ มีความเชื่ออำนาจในตนสูง และมีทัศนคติที่ดีต่อการพนันน้อย ส่วนนักเรียนที่มารดามีการศึกษาระดับต่ำ ประกอบอาชีพค้าขาย ครอบครัวมีรายได้น้อย นักเรียนเหล่านี้จะมีพฤติกรรมการพนันน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาต่ำ ร่วมกับการมีทัศนคติที่ดีต่อการพนันน้อย

ตอนที่ 3 ตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการเล่น

ในการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 6 ที่ว่า "ตัวแปรที่เป็นปัจจัยทางครอบครัว โรงเรียน และลักษณะของบุคคล สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเล่นของนักเรียนได้ดีกว่าตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งเพียงตัวเดียว" ทำการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณด้วยตัวทำนาย 4 ชุด คือ ชุดที่หนึ่งเป็นปัจจัยทางครอบครัว 4 ตัวทำนาย คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิบาสน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และจำนวนบุคคลใกล้ชิดในบ้านที่เล่นการพนัน ชุดที่สองเป็นปัจจัยทางโรงเรียน 2 ตัวทำนาย คือ การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตในสถานศึกษา และจำนวนบุคคลใกล้ชิดในโรงเรียนที่เล่นการพนัน ชุดที่สามเป็นลักษณะของบุคคล 5 ตัวทำนาย คือ ความเชื่ออำนาจในตน ทศคติต่อการพนัน การใช้เวลาว่าง การยอมรับอิทธิพลของเพื่อน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนชุดที่สี่เป็นการรวมชุดตัวทำนายทั้งสามชุดนี้ทั้งหมด 11 ตัวทำนาย แล้วให้พฤติกรรมการเล่นเป็นตัวเกณฑ์ นอกจากนี้ยังแสดงผลทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทั้ง 23 กลุ่ม ดังแสดงในตาราง 12 ดังนี้

ตาราง 12 ปริมาณการทำนายพฤติกรรมการพนัน โดยมีปัจจัยทางครอบครัว 4 ตัว, ปัจจัยทางโรงเรียน 2 ตัว และลักษณะของบุคคล 5 ตัว เป็นตัวทำนาย ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 23 กลุ่ม

กลุ่ม	ตัวทำนายชุดที่ 1		ตัวทำนายชุดที่ 2		ตัวทำนายชุดที่ 3		ตัวทำนายชุดที่ 1+2+3	
	% ตัวทำนาย		% ตัวทำนาย		% ตัวทำนาย		% ตัวทำนาย	
	ทำนาย สำคัญ		ทำนาย สำคัญ		ทำนาย สำคัญ		ทำนาย สำคัญ	
รวม	13	4,3	36	6,5	39	8,9,11	54	6,8,9,4,11,1
ม.ต้น	15	4,3	24	6,5	30	8,11,9	41	8,6,4,11,1,9
ม.ปลาย	10	4	41	6,5	37	8,9	58	6,8,9,11
บิดาก.ศ.ต่ำ	14	4	34	6,5	34	8,11	50	6,8,11,4,9
บิดาก.ศ.ปานกลาง	10	4	29	6,5	33	8,9	50	6,8,9,4
บิดาก.ศ.สูง	14	4	46	6,5	55	8,9,11	61	8,6,9
มารดา ก.ศ.ต่ำ	16	4,3	38	6,5	34	8,11,9	54	6,8,4,9,11
มารดา ก.ศ.ปานกลาง	5	4	20	6,5	44	8,7,9	53	8,6,7,1
มารดา ก.ศ.สูง	15	4	66	6,5	52	8,9	69	6,8,5
บิดารับราชการ	9	4	40	6,5	49	8,9,11	57	8,6,9,1
บิดาค้าขาย	20	4	34	6,5	46	8,11	53	8,6,4
บิดารับจ้าง	9	4	27	6,5	30	9,8	43	9,6,4
บิดาเกษตรกรรม	28	4,2	42	6,5	28	8,11	58	6,8,4
มารดา รับราชการ	10	4	60	6,5	56	8,11,9	66	6,8,11
มารดา ค้าขาย	10	4	25	6,5	37	8,11,9	43	8,6,9
มารดา รับจ้าง	18	3,4	35	6,5	20	9	50	6,9,3

ตาราง 12 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวทำนายนชุดที่ 1		ตัวทำนายนชุดที่ 2		ตัวทำนายนชุดที่ 3		ตัวทำนายนชุดที่ 1+2+3	
	% ตัวทำนายน		% ตัวทำนายน		% ตัวทำนายน		% ตัวทำนายน	
	ทำนายน สำคัญ		ทำนายน สำคัญ		ทำนายน สำคัญ		ทำนายน สำคัญ	
มารดาเกษตรกรรม	13	4	42	6,5	25	8,11	60	6,4,9,2
มารดาแม่บ้าน	12	4	36	6,5	48	8,9	63	8,6,9,4,5,10
ค.ค. รายได้ต่ำ	13	4,2	35	6,5	30	8,11,9	49	6,8,4,9,11
ค.ค. รายได้สูง	12	4	39	6,5	54	8,9,11	64	8,6,9,2
คนในบ้านเล่นน้อย	-	-	31	6,5	26	8,11,10	42	6,8,11,10
คนในบ้านเล่นมาก	8	4,3	32	6,5	46	8,9	56	8,6,9
คนในร.ร. เล่นน้อย	7	4	14	6,5	24	8,11,9	33	8,6,4,9,11
คนในร.ร. เล่นมาก	6	4	19	6,5	41	8,9	47	8,6,9

หมายเหตุ	1	=	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิบาสน	7	=	ความเชื่ออำนาจในตน
	2	=	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	8	=	ทัศนคติต่อการพนัน
	3	=	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม	9	=	การใช้เวลาว่าง
	4	=	จำนวนบุคคลใกล้ชิดในบ้านที่เล่นการพนัน	10	=	การยอมรับอิทธิพลของเพื่อน
	5	=	การรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษา	11	=	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
	6	=	จำนวนบุคคลใกล้ชิดในโรงเรียนที่เล่นการพนัน			

ตาราง 12 เป็นการวิเคราะห์พฤติกรรมการณ์ด้วยตัวทำนยทั้ง 4 ชุด สำหรับในกลุ่มรวม พบว่าตัวทำนยชุดที่สาม ทำนยพฤติกรรมการณ์ได้ (39 %) มากกว่าตัวทำนยชุดที่สอง (36%) และชุดที่หนึ่ง (13%) ตามลำดับ ซึ่งตัวทำนยทั้ง 11 ตัวนี้มีตัวทำนยที่เข้าสู่สมการทำนย 6 ตัว คือ จำนวนบุคคลใกล้ชิดในโรงเรียนที่เล่นการพนันทัศนคติต่อการพนัน การใช้เวลาว่าง จำนวนบุคคลใกล้ชิดในบ้านที่เล่นการพนัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันน ตามลำดับ ซึ่งร่วมกันทำนยพฤติกรรมการณ์ได้ 54%

เมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยทั้ง 23 กลุ่ม ในกลุ่มย่อยนี้ตัวทำนยทั้ง 3 ชุด ร่วมกันทำนยพฤติกรรมการณ์ได้สูงสุด คือ ในกลุ่มมารดาที่มีการศึกษาระดับสูง (69 %) รองลงมาได้แก่ กลุ่มมารดาข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (66 %) กลุ่มครอบครัวมีรายได้สูง (64 %) กลุ่มมารดาประกอบอาชีพแม่บ้าน (63 %) กลุ่มบิดามีการศึกษาระดับสูง (61 %) และกลุ่มมารดาประกอบอาชีพเกษตรกร (60 %) และกลุ่มนักเรียนที่มีบุคคลใกล้ชิดในโรงเรียนที่เล่นการพนันจำนวนน้อย (33 %)

สำหรับลักษณะของตัวทำนยในแต่ละชุดพบว่า ในชุดที่หนึ่งปัจจัยทางครอบครัว ตัวแปรที่เข้าสู่สมการทำนย คือ จำนวนบุคคลใกล้ชิดในบ้านที่เล่นการพนัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ส่วนชุดที่สองปัจจัยทางโรงเรียนเข้าสู่สมการทำนยทั้งสองตัวแปร คือ จำนวนบุคคลใกล้ชิดในโรงเรียนที่เล่นการพนัน และการรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตในสถานศึกษา ตามลำดับ และชุดที่สามเป็นลักษณะของบุคคล ปรากฏว่าตัวแปรทัศนคติต่อการพนัน การใช้เวลาว่างของนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เข้าสู่สมการทำนยเกือบทุกกลุ่ม

สรุป ได้ว่านักเรียนที่มีบุคคลใกล้ชิดในบ้านและในโรงเรียนที่เล่นการพนันจำนวนน้อย มีการรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตในสถานศึกษาต่ำ มีทัศนคติต่อการพนันน้อย และเป็นนักเรียนที่รู้จักใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมมากมักจะมีพฤติกรรมการณ์น้อยด้วย

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ปัญหาพฤติกรรมการพนันเป็นปัญหาที่สังคมไทยกำลังประสบอยู่และต้องการการแก้ไขเร่งด่วน เพราะถ้าปล่อยไว้ให้ประชาชนในชาติลุ่มหลงการพนันแล้ว การพนันก็จะดึงเอาความสนใจของเขาไปหมด ทำให้ประชาชนเหล่านี้ไม่ได้รับการพัฒนาไปในทางที่เหมาะสมได้ อีกทั้งเป็นการขัดขวางความเจริญก้าวหน้าของชาติด้วย ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าวที่จะต้องศึกษาหาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพนันในเด็กชายไทย โดยแบ่งตัวแปรออกเป็น 3 กลุ่มคือ ปัจจัยทางครอบครัว ปัจจัยทางโรงเรียน และปัจจัยลักษณะของบุคคล ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องอื่นได้แก่ บิดา มารดา ผู้ปกครองและครูอาจารย์ มีแนวทางในการพัฒนาเด็กไทย ไม่ให้มีพฤติกรรมการพนันต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

- 1 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการพนันของนักเรียนที่มีปัจจัยทางครอบครัวแตกต่างกัน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ และจำนวนบุคคลใกล้ชิดในครอบครัวที่เล่นการพนัน
- 2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการพนันของนักเรียนที่มีปัจจัยทางโรงเรียนแตกต่างกัน ซึ่งได้แก่ การรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษา และจำนวนบุคคลใกล้ชิดในโรงเรียนที่เล่นการพนัน
- 3 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการพนันของนักเรียนที่มีปัจจัยลักษณะของบุคคลแตกต่างกัน ได้แก่ การยอมรับอิทธิพลของเพื่อน ทศนคติต่อการพนัน ความเชื่ออำนาจในตน การใช้เวลาว่าง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 4 เพื่อค้นหาตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายพฤติกรรมการพนันของนักเรียนชาย

สมมติฐานในการวิจัย

- 1 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักส้นับสูงมากและควบคุมน้อย มีพฤติกรรม การพบน้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักส้นับสูงน้อยและควบคุมมาก
- 2 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพบน้อย มีพฤติกรรมการพบน้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยและมีบุคคล ใกล้ชิดเล่นการพบน้อยมาก
- 3 นักเรียนที่มีการรับรู้สภาพวันแค้นทางจิตในสถานศึกษาต่ำ และมีบุคคลใกล้ชิดเล่น การพบน้อย มีพฤติกรรมการพบน้อยกว่านักเรียนที่มีการรับรู้สภาพวันแค้นทางจิตในสถานศึกษา สูง และมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพบน้อยมาก
- 4 นักเรียนที่ยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลือน้อย ใช้เวลาว่างในทางเหมาะสม มาก และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีพฤติกรรมการพบน้อยกว่านักเรียนที่ยอมรับอิทธิพลของ เพื่อนในทางเลื่อมเลือน้อย ใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมน้อย และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
- 5 นักเรียนที่มีการรับรู้สภาพวันแค้นทางจิตในสถานศึกษาต่ำ มีความเชื่ออำนาจในตน สูง และมีทัศนคติที่ดีต่อการพบน้อย มีพฤติกรรมการพบน้อยกว่านักเรียนที่มีการรับรู้สภาพวันแค้น ทางจิตในสถานศึกษาสูง มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ และมีทัศนคติที่ดีต่อการพบน้อยมาก
- 6 ตัวแปรที่เป็นปัจจัยทางครอบครัว โรงเรียน และลักษณะของบุคคลสามารถร่วมทำนาย พฤติกรรมการพบน้อยของนักเรียนได้ดีกว่าตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งเพียงตัวเดียว

วิธีดำเนินการวิจัย

- 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 432 คน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้ชั้นเรียนเป็นเกณฑ์ แบ่งเป็นนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้น (ม.1- ม.3) ชั้นเรียนละ 72 คน รวม 216 คน และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) ชั้นเรียนละ 72 คน รวม 216 คน

2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดจำนวน 8 ฉบับด้วยกัน โดยในแต่ละฉบับมีรายละเอียดดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง โดยถามเกี่ยวกับระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการศึกษาและอาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว และจำนวนบุคคลใกล้ชิดทั้งที่บ้านและโรงเรียนที่เล่นการพนัน

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการเล่น เป็นแบบวัดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเล่น ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 19 ข้อ

ฉบับที่ 3 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูจำนวน 30 ข้อ แยกออกเป็น การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนจำนวน 10 ข้อ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมจำนวน 10 ข้อ และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลจำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .62, .55 และ .76 ตามลำดับ

ฉบับที่ 4 แบบวัดการยอมรับอิทธิพลของเพื่อน เป็นแบบวัดที่ประเมินค่าการยอมรับ อิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมใสว่ามีมากน้อยเพียงใด จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .69

ฉบับที่ 5 แบบวัดการใช้เวลาว่าง เป็นแบบวัดการใช้เวลาว่างในลักษณะต่าง ๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมจำนวน 10 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .75

ฉบับที่ 6 แบบวัดการรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตในสถานศึกษา เป็นการวัดการรับรู้ สภาพแวดล้อมทางจิตในสถานศึกษา ทั้งในด้านครูและนักเรียน จำนวน 14 ข้อ แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .66

ฉบับที่ 7 แบบวัดความเชื่ออำนาจในตน เป็นการถามเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องผลของการกระทำของผู้ตอบ จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .57

ฉบับที่ 8 แบบวัดทัศนคติต่อการพนัน เป็นการวัดความรู้ ความรู้สึกและความมุ่งมั่นที่จะกระทำพฤติกรรมการเล่นของผู้ตอบ จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .91

3 การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ได้ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1, 2 และ 3 วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three-way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 และ 5 และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe) เมื่อพบว่าผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนมีนัยสำคัญทางสถิติ และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

จุดมุ่งหมายงานวิจัยข้อ 1

กล่าวว่า "เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเล่นของนักเรียนที่มีปัจจัยทางครอบครัวแตกต่างกัน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ และจำนวนบุคคลใกล้ชิดในการเล่นการพนัน" จากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมการเล่นน้อย จะเป็นนักเรียนที่มีบุคคลใกล้ชิดในการเล่นการพนันจำนวนน้อย และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก ส่วนการเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนและแบบควบคุมนั้น พบว่าในกลุ่มนักเรียนที่มีบิดามารดามีการศึกษาระดับต่ำและประกอบอาชีพค้าขาย ถ้าบิดามารดาให้ความรักแก่บุตรมากอย่างผิดปกติดีพร้อม ๆ กับควบคุมดูแลบุตรอย่างใกล้ชิดจนเกินขอบเขตที่ควรจะเป็น เด็กนักเรียนเหล่านี้จะมีพฤติกรรมการเล่นมาก

ในจุดมุ่งหมายนี้ได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ 2 ข้อ คือ

สมมติฐานที่ 1 "นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสลับสลับมาก และควบคุมน้อย มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสลับสลับน้อยและควบคุมมาก" จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

ในกลุ่มรวม การอบรมเลี้ยงดูทั้ง 2 แบบ คือแบบรักสลับสลับและแบบควบคุม ไม่มีผลต่อความแปรปรวนของพฤติกรรมการพนัน จนถึงระดับที่เชื่อมั่นได้

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มย่อย 23 กลุ่ม พบผลที่สำคัญว่า 1) ในกลุ่มบิดาและมารดา มีการศึกษาระดับต่ำ ประกอบอาชีพค้าขาย พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสลับสลับและแบบควบคุม หลังจากเปรียบเทียบเป็นรายคู่แล้วพบลักษณะสำคัญว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสลับสลับมากและควบคุมมาก มีพฤติกรรมการพนันมากกว่านักเรียนอีก 3 กลุ่มอย่างเด่นชัด 2) ในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และกลุ่มมารดามีอาชีพรับจ้าง นักเรียนเหล่านี้จะมีพฤติกรรมการพนันมากเมื่อได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก

สมมติฐานที่ 2 "นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก และมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนน้อย มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยและมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันมาก" จากผลวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

ในกลุ่มรวม พบว่า ปริมาณพฤติกรรมการพนันในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีปริมาณพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนกลุ่มอื่น ๆ อย่างเด่นชัด

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มย่อยทั้ง 23 กลุ่ม ก็พบผลเช่นเดียวกับกลุ่มรวม โดยพบผลสำคัญว่า นักเรียนที่บิดามารดามีการศึกษาระดับสูง บิดาประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และครอบครัวมีรายได้สูง นักเรียนในกลุ่มเหล่านี้มีพฤติกรรมการพนันน้อย เมื่อได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก และมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนน้อย

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายงานวิจัยข้อ 1 ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อหาปัจจัยทางครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพนัน โดยตั้งสมมติฐานเพื่อศึกษา 2 สมมติฐาน พบว่าสมมติฐานทั้งสองข้อได้รับการสนับสนุนจากข้อมูลเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมมติฐานที่สอง ได้รับการสนับสนุนอย่างชัดเจน

จุดมุ่งหมายงานวิจัยข้อ 2

"เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการพนันของนักเรียนที่มีปัจจัยทางโรงเรียนแตกต่างกัน ซึ่ง ได้แก่ การรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษา และจำนวนบุคคลใกล้ชิดในโรงเรียนที่เล่นการพนัน"

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานที่ 3 เพื่อรองรับจุดมุ่งหมายงานวิจัยข้อ 2 ว่า "นักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาดำและมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันน้อย มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาสูงและมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันมาก" จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

ในกลุ่มรวม ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง แต่เมื่อพิจารณาตัวแปรแต่ละตัว พบว่า 1) นักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาดำ มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่า นักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาสูง และ 2) นักเรียนที่มีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนน้อยมีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่มีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนมาก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มย่อย 23 กลุ่ม พบผลที่สำคัญว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่บิดามีการศึกษาระดับสูง และครอบครัวมีรายได้สูง นักเรียนในกลุ่มนี้ ถ้ามีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาดำร่วมกับมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนน้อยแล้ว จะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการพนันน้อย และในทางตรงข้ามถ้านักเรียนเหล่านี้มีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาสูงร่วมกับมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนมาก นักเรียนก็จะมีพฤติกรรมการพนันมากขึ้น

ดังนั้นการศึกษาเพื่อหาปัจจัยทางโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพนันดังที่จุดมุ่งหมายงานวิจัยข้อ 2 ตั้งไว้พบว่าสมมติฐานได้รับสนับสนุนจากข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนที่บิดามีการศึกษาระดับสูง และกลุ่มนักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้สูง

จุดมุ่งหมายงานวิจัยข้อ 3

กล่าวคือ "เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการพนันของนักเรียนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน ได้แก่ การยอมรับอิทธิพลของเพื่อน ทักษะคิดต่อการพนัน ความเชื่ออำนาจในตน การใช้เวลาว่าง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน" ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อการพนันน้อย มีการยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลือน้อย ใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมมาก และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นักเรียนทั้ง 4 กลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมการพนันน้อย ส่วนตัวแปรความเชื่ออำนาจในตน พบผลในกลุ่มนักเรียนที่มารดามีการศึกษาระดับสูง และรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจว่า นักเรียนเหล่านี้ถ้ามีความเชื่ออำนาจในตนสูงร่วมกับการรับรู้สภาพวันแค้นทางจิตในสถานศึกษาต่ำ และมีทัศนคติที่ดีต่อการพนันน้อยแล้ว จะมีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ มีการรับรู้สภาพวันแค้นทางจิตในสถานศึกษาสูงและมีทัศนคติที่ดีต่อการพนันมาก ในระดับเชื่อมั่นได้

ในจุดมุ่งหมายนี้ ได้ตั้งสมมติฐานเพื่อการศึกษาไว้ 2 สมมติฐาน คือ สมมติฐานที่ 4 และ 5 ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 4 "นักเรียนที่ยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลือน้อย ใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมมาก และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่ยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลือน้อย ใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมน้อย และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ" ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

ในกลุ่มรวม พบว่า นักเรียนที่มีการยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลือน้อยและมีการใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมมาก มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนอีก 3 กลุ่ม นอกจากนี้ยังพบว่า ตัวแปรทั้งสาม คือ การยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลือน้อย การใช้เวลาว่างในทางเหมาะสม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แยกกันอธิบายพฤติกรรมการพนันว่า 1) นักเรียนที่ยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลือน้อย 2) นักเรียนที่มีการใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมมาก และ 3) นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นักเรียน 3 กลุ่มนี้ มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่มีลักษณะของบุคคล

ดังกล่าวในทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญในระดับเชื่อมั่นได้

ในกลุ่มย่อยที่สำคัญ พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจะมีพฤติกรรมการพนันน้อย ถ้านักเรียนเหล่านี้มีการยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเสื่อมเสียน้อยและมีการใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมมาก

สมมติฐาน 5 "นักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตในสถานศึกษาดำ มีความเชื่ออำนาจในตนเอง และมีทัศนคติที่ต่อต้านการพนันน้อย มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตในสถานศึกษาสูง มีความเชื่ออำนาจในตนเองต่ำ และมีทัศนคติที่ต่อต้านการพนันมาก" การวิเคราะห์ พบว่า

ในกลุ่มรวม พบผลที่สำคัญว่าทัศนคติต่อการพนันเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการมีพฤติกรรมการพนัน โดยนักเรียนที่มีทัศนคติที่ต่อต้านการพนันน้อยจะมีพฤติกรรมการพนันน้อย และในทางตรงกันข้าม ถ้านักเรียนมีทัศนคติที่ต่อต้านการพนันมาก ก็จะมีพฤติกรรมการพนันมากเช่นเดียวกัน

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มย่อยทั้ง 23 กลุ่ม พบว่า 1) นักเรียนที่มีมารดาที่มีการศึกษาระดับสูง มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ นักเรียนจะมีพฤติกรรมการพนันน้อย ถ้านักเรียนมีความเชื่ออำนาจในตนเอง ร่วมกับการรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตในสถานศึกษาดำและมีทัศนคติที่ต่อต้านการพนันน้อย 2) นักเรียนที่มีมารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำ ประกอบอาชีพค้าขาย ครอบครัวยากจนได้ต่ำ และมีบุคคลใกล้ชิดทั้งที่บ้านและโรงเรียนเล่นการพนันจำนวนน้อย ถ้านักเรียนเหล่านี้มีการรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตในสถานศึกษาดำ และมีทัศนคติที่ต่อต้านการพนันน้อย ก็จะมีพฤติกรรมการพนันน้อย 3) ในกลุ่มย่อยทั้งหมด พบผลเช่นเดียวกันว่า นักเรียนที่มีทัศนคติที่ต่อต้านการพนันน้อย มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่มีทัศนคติที่ต่อต้านการพนันมาก

จากผลการวิเคราะห์ในจุดมุ่งหมายข้อนี้ สรุปได้ว่าลักษณะของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพนัน ได้แก่ ทัศนคติที่ต่อต้านการพนันน้อย การยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเสื่อมเสียน้อย การใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และความเชื่ออำนาจในตนเอง

จุดมุ่งหมายงานวิจัยข้อ 4

"เพื่อค้นหาตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายพฤติกรรมการพนันของนักเรียน" ในจุดมุ่งหมายนี้ ต้องการหาตัวแปรจากปัจจัยทางครอบครัว ปัจจัยทางโรงเรียน และปัจจัยลักษณะของบุคคล ว่าตัวแปรใดบ้างที่มีอำนาจในการทำนายพฤติกรรมการพนัน จากการวิเคราะห์ผลพบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายพฤติกรรมการพนันมี 6 ตัวแปร เรียงตามลำดับดังนี้ คือ จำนวนบุคคลใกล้ชิดในโรงเรียนที่เล่นการพนัน ทักษะคิดต่อการพนัน การใช้เวลาว่าง จำนวนบุคคลใกล้ชิดในบ้านที่เล่นการพนัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสลับสับสนุน

จุดมุ่งหมายนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานที่ 6 เพื่อทดสอบว่า "ตัวแปรที่เป็นปัจจัยทางครอบครัว โรงเรียนและลักษณะของบุคคลสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการพนันของนักเรียนได้ดีกว่าตัวแปรใดตัวแปรหนึ่ง เพียงตัวเดียว" จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

ปัจจัยทางครอบครัว ปัจจัยทางโรงเรียน และปัจจัยลักษณะของบุคคล ตัวทำนายทั้งสามชุดนี้ ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการพนันได้ (54 %) ดีกว่าตัวทำนายชุดใดชุดหนึ่ง กล่าวคือ ตัวทำนายปัจจัยลักษณะของบุคคลทำนายพฤติกรรมการพนันทำนายได้ 39 % ตัวทำนายปัจจัยทางโรงเรียนทำนายได้ 36 % และตัวทำนายปัจจัยทางครอบครัวทำนายได้ 13 %

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายและสมมติฐานที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการพนันแตกต่างกันในลักษณะต่าง ๆ และเป็นเครื่องสนับสนุนว่าการมีพฤติกรรมการพนันหรือไม่เกี่ยวข้องเนื่องกับการได้รับประสบการณ์สิ่งแวดล้อม และความ เป็นอยู่ในปัจจุบันของนักเรียนที่แตกต่างกันออกไป ปัจจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ปัจจัยทางครอบครัว ปัจจัยทางโรงเรียน และปัจจัยลักษณะของบุคคล พบว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพนันของนักเรียน ในการอภิปรายส่วนนี้จะได้แยกพิจารณาตามหัวข้อย่อยที่พบผลสำคัญ ดังต่อไปนี้ คือ

ผลการเปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ และการมีตัวแบบที่เล่นการพนัน

การศึกษาในเรื่องนี้ ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก สนิบสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย แบบรักสนิบนานมาก และแบบควบคุมมาก จะมี พฤติกรรมการพนันมาก ส่วนการมีตัวแบบแสดงพฤติกรรมการเล่นการพนันในครอบครัวและโรงเรียน ก็เป็น ปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพนันเช่นกัน ผลการวิจัยปรากฏอย่างเด่นชัดว่า ยิ่งถ้าเด็กได้ พบเห็นบุคคลในบ้านและโรงเรียนเล่นการพนันจำนวนมาก เด็กก็มีพฤติกรรมการพนันมากขึ้น และ ถ้าเด็กมีบุคคลใกล้ชิดในการเล่นการพนันจำนวนน้อย เด็กก็มีพฤติกรรมการพนันน้อยด้วย

เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล งานวิจัยนี้พบผลสอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้ศึกษากลุ่ม วัยรุ่นเกี่ยวกับการมีพฤติกรรมการติดยาเสพติดของตลาดทองใบ ภูอภิรมย์ (2530) ซึ่งพบว่า ถ้าเด็ก ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก จะช่วยให้เด็กสามารถต้านต่ออิทธิพลการชักจูงให้เสพติด จากเพื่อนได้มาก และการวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของฮอฟแมน (Hoffman, 1970) สท๊บบ (Staub, 1975) และโฮเวอร์ (Hower, 1980) ก็พบผลเช่นเดียวกันในกลุ่มมารดาที่ใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้ เหตุผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กโตและวัยรุ่นพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลนี้เกี่ยวข้องกับ การที่เด็กจะสามารถต้านทานต่อสิ่งชั่วร้าย เมื่อทำผิดเด็กจะรู้สึกละอายและยอมรับผิด และยังเกี่ยวข้องกับ จริยธรรมของเด็กด้วย ซึ่งพฤติกรรมการพนันก็เช่นเดียวกัน หากบิดามารดาได้ใช้เหตุผลในการชี้แจง ให้บุตรได้ทราบถึงคุณและโทษของการเล่นการพนัน ก็น่าจะช่วยให้เด็กได้มีเหตุผลในการเลือกประพฤติตน ไปในทางที่ถูกต้องได้มากกว่าเด็กที่บิดามารดาไม่ได้ใช้เหตุผลในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

สำหรับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนิบนานและแบบควบคุม ในงานวิจัยนี้พบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมการ พนันมากส่วนใหญ่รายงานว่าตนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักและแบบควบคุมมาก ซึ่งผลนี้สอดคล้องกับ งานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการพนันในต่างประเทศโดยตรงสองเรื่อง คือ งานวิจัยของคอร์เดรี (Corderly, 1988) เป็นการศึกษาพฤติกรรมการพนันในผู้ใหญ่พบว่า การเล่นการพนันเป็นการถลอก

กลับสู่ความเป็นเด็กและสาเหตุที่ผลักดันให้เล่นการพนันจนติดเป็นนิสัย เนื่องจากในวัยเด็กตนได้รับความรัก การตามใจ และได้รับการปกป้องจนเกินขอบเขตที่ควรจะเป็นจากมารดา และงานวิจัยของเกรแฮมและโลเวนเฟลด์ (Graham and Lowenfeld. 1987) ที่ได้ศึกษาบุคลิกภาพของนักพนันจำนวน 100 คน เมื่อศึกษาประวัติย้อนหลังของนักพนันเหล่านี้พบว่า ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะถูกปกป้องและควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดผิดปกติจากที่คนทั่ว ๆ ไปได้รับ นอกจากนี้แล้วการศึกษาพฤติกรรมการเล่นในประเศไทยของเสรีน ปุณณะหิตานนท์และคนอื่น ๆ (2531) ก็พบว่า เด็กและเยาวชนไทยที่มีพฤติกรรมการเล่นมาก จะรู้สึกว่าคุณบิดามารดาควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดจนเกินไป จากการพบผลสำคัญนี้เองจึงกล่าวได้ว่า โดยรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนแล้วเป็นสิ่งที่ดี แต่เมื่อไรก็ตามถ้าเด็กได้รับความรักและตามใจมากจนเกินขอบเขตร่วมกับควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดผิดปกติจากคนทั่วไปแล้วเมื่อนั้นอาจเป็นไปได้ว่าสถาบันครอบครัวได้เริ่มสร้างรูปแบบในการพัฒนาพฤติกรรมการเล่นให้เกิดขึ้นแล้วทั้งนี้อาจอธิบายได้ด้วยทฤษฎีการขาดบรรทัดฐาน (Anomie) ว่าพ่อแม่ที่รักตามใจมากจนเกินขอบเขต ไม่ได้ปลูกฝังวิธีการบรรลุปเป้าหมายที่สังคมตั้งไว้แก่ลูก ลูกจึงอาจหันเข้าหาพฤติกรรมการเล่นได้ ส่วนลูกที่ถูกควบคุมมากเกินไปจนทนไม่ได้ก็ก่อการปฎิวัติไม่ยอมรับเป้าหมายและวิธีการของสังคมที่พ่อแม่ปลูกฝังให้ จึงหันเข้าหาพฤติกรรมการเล่นเช่นกัน

ส่วนการเป็นตัวแบบของบุคคลใกล้ชิดซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งของการถ่ายทอดทางสังคม งานวิจัยนี้พบผลสำคัญว่า การที่ตัวแบบซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน ได้แสดงพฤติกรรมการเล่นให้เด็กเห็นก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการมีพฤติกรรมการเล่นของเด็ก ในงานวิจัยนี้ปรากฏผลอย่างเด่นชัดว่า ยิ่งถ้าเด็กได้พบเห็นบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนยิ่งมากขึ้นเท่าไร เด็กก็ยิ่งมีพฤติกรรมการเล่นมากตามไปด้วย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับทฤษฎีการสมาคมกับกลุ่มที่แตกต่างกันของซีทเตอร์แลนด์ และทฤษฎีวัฒนธรรมย่อยของโคเฮน โดยอธิบายได้ว่า พฤติกรรมการเล่นเกิดจากการที่เด็กได้ติดต่อสื่อสารอย่างใกล้ชิดกับผู้เล่นการพนันทั้งที่บ้านและเพื่อนสนิทในโรงเรียนเป็นเวลานานและสม่ำเสมอ จนเกิดการเรียนรู้วิธีการเล่นการพนัน ได้รับการถ่ายทอดทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับการพนันในด้านดี และเมื่อเล่นการพนันก็ได้รับการสนับสนุนให้เข้าเป็นเพื่อนกลุ่มเดียวกัน จึงทำให้เล่นการพนันบ่อยขึ้นเรื่อย ๆ จนในที่สุดพฤติกรรมการเล่นก็จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของเขา

ลักษณะของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์

ในการศึกษาถึงลักษณะของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์ ได้แบ่งเป็น 5 ตัวแปร ได้แก่ การยอมรับอิทธิพลของเพื่อน การใช้เวลาว่าง ทศนคติต่อการพนัน ความเชื่ออำนาจในตน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวิจัยครั้งนี้พบว่าตัวแปรทั้ง 5 นี้สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการณ์ได้ถึง 39 % เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการณ์ตามตัวแปรลักษณะของบุคคลดังกล่าวพบผลว่า ทศนคติต่อการพนัน การยอมรับอิทธิพลของเพื่อน การใช้เวลาว่าง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แยกกันอธิบายพฤติกรรมการณ์ว่า 1) นักเรียนที่มีทศนคติต่อการพนันน้อย 2) นักเรียนที่ยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลือน้อย 3) นักเรียนที่มีการใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมมาก และ 4) นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นักเรียนทั้ง 4 กลุ่มนี้มีพฤติกรรมการณ์น้อยกว่านักเรียนที่มีลักษณะของบุคคลแต่ละด้านในลักษณะตรงกันข้ามกับที่กล่าวมา

การศึกษาวงการพฤติกรรมการณ์แล้วไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่าง ๆ เหล่านี้ตามสมมติฐานที่ได้ตั้งเอาไว้ อาจเป็นผลจาก 3 ประการคือ ประการแรก การศึกษาวงการพฤติกรรมการณ์โดยตรงมีผู้ศึกษาน้อยมาก ดังนั้นการตั้งสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ได้ตั้งตามผลที่ศึกษาจากพฤติกรรมเบื้องต้นเป็นส่วนใหญ่เพราะความรู้ในเรื่องพฤติกรรมการณ์มีผู้ศึกษาน้อยไม่เพียงพอต่อการนำมาตั้งสมมติฐาน เมื่อนำผลต่าง ๆ เหล่านี้มาศึกษาอย่างเฉพาะเจาะจงในพฤติกรรมการณ์ จึงไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ประการที่สอง อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยจากต่างประเทศและศึกษาในผู้ใหญ่ ดังนั้นความแตกต่างกันของอายุ สิ่งแวดล้อม ภาษา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม ตลอดจนค่านิยมต่าง ๆ ในสังคมไทยและต่างประเทศที่ไม่เหมือนกัน จึงทำให้ผลการวิจัยไม่พบปฏิสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรต่าง ๆ และประการสุดท้าย เนื่องจากพฤติกรรมการณ์เป็นพฤติกรรมด้านลบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้อาจปกปิดข้อมูลบางประการ จึงทำให้ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ตามที่ตั้งไว้ในสมมติฐาน

แต่เมื่อพิจารณาแต่ละตัวแปร พบผลในรายละเอียดดังนี้

ทัศนคติต่อการพนัน พบผลอย่างเด่นชัดในกลุ่มนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อการพนันมากและนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อการพนันน้อยว่าทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันในเรื่องพฤติกรรมการพนัน กล่าวคือ ในกลุ่มนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อการพนันน้อย จะมีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อการพนันมาก การพบผลเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการมีทัศนคติต่อการพนันว่าเกี่ยวข้องกับการมีพฤติกรรมการพนันในเด็ก ถ้าเด็กมีทัศนคติที่ดีต่อการพนันมากก็จะมีพฤติกรรมการพนันมาก แต่ถ้าเด็กมีทัศนคติที่ดีต่อการพนันน้อยก็จะมีพฤติกรรมการพนันน้อยหรือไม่มีพฤติกรรมการพนันได้เช่นกัน มีงานวิจัยในมารดาชาวอเมริกาของคอนเกอร์และคนอื่น ๆ (Conger and others. 1984) พบผลเช่นเดียวกับงานวิจัยนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นความสำคัญของทัศนคติต่อสิ่ง ๆ หนึ่งแล้วจะแสดงพฤติกรรมตามทัศนคติที่ตนมีต่อสิ่งนั้น งานวิจัยของคอนเกอร์และคนอื่น ๆ ได้รายงานผลว่า การที่มารดาของเด็กมีทัศนคติต่อเด็กทางลบมากเท่าไรก็จะพบว่าในมารดาเหล่านั้นมีการตอบสนองต่อเด็กในทางบวกน้อยลง และตอบสนองต่อเด็กในทางลบมากขึ้น

การยอมรับอิทธิพลของเพื่อนและการใช้เวลาว่าง ตัวแปรลักษณะของบุคคลทั้งสองตัวแปรนี้เกี่ยวข้องกับการมีพฤติกรรมการพนันในระดับที่แตกต่างกันของนักเรียนในกลุ่มรวม กล่าวคือ นักเรียนที่มีการยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลือนน้อยและมีการใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมมาก จะมีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนอีก 3 กลุ่ม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของสัพพจน์ จักขุทิพย์ (2521) ที่ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการประพฤติดนไม่สมควรต่อสภาพของนักเรียน ซึ่งเป็นการสนับสนุนว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการพนันมาก เป็นผู้ที่มีการคบเพื่อนที่ไม่ดี ยอมให้เพื่อนชักจูงนำไปในทางที่ไม่เหมาะสม ไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และในทางตรงกันข้ามนักเรียนที่มีพฤติกรรมการพนันน้อย ก็จะเป็นนักเรียนที่คบหาสมาคมกับเพื่อนที่ดี ไม่ยอมให้เพื่อนชักจูงไปในทางเลื่อมเลือน และรู้จักใช้เวลาว่างที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบผลอย่างเด่นชัดว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ การพบผลเช่นนี้เป็นการชี้ให้เห็นว่า

การเอาใจใส่ต่อการเรียนน่าจะเป็นเครื่องช่วยให้นักเรียนมีเวลาทำพฤติกรรมที่ไม่ดีน้อยลง ดังนั้น โอกาสที่นักเรียนจะมีพฤติกรรมการณ์ก็มีน้อยเช่นกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศของคอนเกอร์และมิลเลอร์ (Conger and Miller, 1986) ซึ่งได้วิจัยเปรียบเทียบพฤติกรรมของเด็กที่กระทำผิดกฎหมาย พบว่านักเรียนที่กระทำผิดกฎหมายไม่สนใจศึกษาเล่าเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่านักเรียนที่ไม่ได้ทำผิดกฎหมาย

ความเชื่ออำนาจในตน จากการวิจัยครั้งนี้พบผลสำคัญว่า ตัวแปรความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์ ในแง่ของลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของนักเรียน คือ สำหรับนักเรียนที่บิดามารดามีการศึกษาระดับสูง ประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และครอบครัวมีรายได้สูง ถ้านักเรียนเหล่านี้มีความเชื่ออำนาจในตนสูง จะมีพฤติกรรมการณ์น้อย ผลการวิจัยที่พบนี้สอดคล้องกับที่สตรีกแลนด์ (Strickland, 1977) ได้สรุปผลการวิจัยที่ศึกษาความเชื่ออำนาจในตนในเรื่องต่าง ๆ ผลที่พบแสดงให้เห็นว่า ความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์กับการมีชีวิตที่ดีขึ้น เช่น พวกที่เชื่ออำนาจในตนจะสุขุบน้อยกว่าและสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการสุขุบน้อยได้มากกว่าพวกที่เชื่ออำนาจนอกตน หรือนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจในตนจะใช้เข็มขัดนิรภัยในการขับรถยนต์มากกว่าพวกที่เชื่ออำนาจนอกตนเป็นต้น นอกจากนี้ รอตเตอร์ (Rotter, 1966) ยังพบว่า พวกที่เชื่ออำนาจในตนจะเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นต่อความเป็นไปของสภาพแวดล้อมที่มีประโยชน์ต่อพฤติกรรมในอนาคตของเขา และเขาจะพยายามปรับปรุงสภาพการณ์ต่าง ๆ ให้ดีขึ้น ดังนั้นผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่านักเรียนจากครอบครัวที่มีลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมระดับสูง ถ้านักเรียนมีความเชื่ออำนาจในตนสูงแล้ว จะมีพฤติกรรมการณ์น้อย อาจเป็นเพราะเด็กเหล่านี้มีวิถีชีวิตที่สะดวกสบายไม่ต้องดิ้นรนในการดำเนินชีวิต ตลอดจนมีบิดามารดาดูแลและอบรมสั่งสอนบุตรได้เต็มที่ เด็กจึงเกิดความรู้สึกว่าผลของการกระทำของตนเองเกิดจากการกระทำของตนเอง ไม่ใช่อำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้นความเชื่ออำนาจในตนจะมีมาก และความเชื่ออำนาจในตนนี้เองที่ทำให้เด็กกลุ่มนี้ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการมีพฤติกรรมการณ์ เพราะเขาคิดว่าการพนันถ้าเล่นแล้วไม่ได้ทำให้ชีวิตของเขาดีขึ้นเลยและเป็นการเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้นำตัวแปรระดับชั้นการศึกษามาเป็นตัวแปรแบ่งกลุ่มย่อย พบผลที่สำคัญว่า นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีลักษณะบางอย่างแตกต่างกัน กล่าวคือ สำหรับกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า 1) ถ้าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย 2) มีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาต่ำร่วมกับมีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนน้อย 3) มีการยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมใส่น้อยและมีการใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมมากแล้ว นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเหล่านี้จะมีพฤติกรรมการเล่นพนันน้อย ซึ่งผลการศึกษานี้ไม่พบในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงอาจกล่าวได้ว่า กลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีความไวต่อสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเขามาก ถ้าเขาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีบรรยากาศที่ไม่ก่อให้เกิดสภาพแรงกดดันทางจิต คบเพื่อนที่ดี ส่งเสริมให้ใช้เวลาว่างในทางที่เหมาะสมและไม่มีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันแล้ว นักเรียนเหล่านี้ก็จะไม่มีพฤติกรรมการเล่นการพนัน ผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียน ม.1-ม.3 ยังอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งเป็นระยะที่เริ่มผูกมิตรให้คนรอบ ๆ ข้างรักตน ต้องการการยอมรับและยกย่องจากบิดามารดา ครูอาจารย์และเพื่อน ๆ ในขณะที่เด็กยังต้องการให้บิดามารดาควบคุมดูแลน้อยลง ให้อิสระในการคิดและกระทำมากขึ้น มีความสนใจที่จะเลือกคบเพื่อนที่มีฐานะเท่าเทียมกับตน มีรสนิยมตรงกัน เป็นเพื่อนที่ไว้วางใจได้และสามารถรับฟังปัญหาของตนได้ด้วย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2527) อิทธิพลของเพื่อน ครอบครัว และโรงเรียน จึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเล่นพนันของเด็กมัธยมศึกษาตอนต้น จากการพบผลนี้เอง จึงเป็นแนวทางสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปวางแผนในการพัฒนาเยาวชนไทยให้มีพฤติกรรมการเล่นพนันลดลง และควรเริ่มต้นพัฒนาตั้งแต่เยาวชนเหล่านี้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นดีที่สุด ถ้าพัฒนาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะช้าเกินไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์และที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการวิจัยไป ดังนี้คือ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- 1 นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเยาวชน น่าจะให้ความสนใจในการป้องกันการเกิดพฤติกรรมการพนันในอนาคต
- 2 บทบาทของสถาบันครอบครัวและโรงเรียน จากผลการวิจัยนี้พบว่าสถาบันทางสังคมทั้งสองมีความสำคัญมากต่อการป้องกันการเกิดพฤติกรรมการพนันในเด็กโดยทั้งสองสถาบันจะต้องร่วมกันให้มีตัวแบบแสดงพฤติกรรมการพนันให้เด็กเห็นน้อยที่สุด รวมทั้งต้องช่วยกันส่งเสริมให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อการพนันน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้เช่นกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสกัดกั้นไม่ให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการพนันและต้องการเรียนรู้เลียนแบบพฤติกรรมการพนันต่อไป นอกจากนี้แล้ว ทั้งสองสถาบันทางสังคมนี้จะเสริมสร้างให้เด็กมีลักษณะที่เหมาะสม คือ มีการยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลี้ยวให้น้อยที่สุด มีการส่งเสริมให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างในทางที่เป็นประโยชน์ให้มาก และเอาใจใส่ต่อการศึกษาเล่าเรียนให้มากด้วยเช่นกัน
- 3 บทบาทของสถาบันครอบครัวโดยตรง ในส่วนของการอบรมเลี้ยงดูแล้ว รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูที่ดีที่สุดในการป้องกันพฤติกรรมการพนันก็คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล จึงควรที่บิดามารดาและผู้ปกครองหันมาสนใจกับความสำเร็จของการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลนี้ให้มาก และในขณะที่ควรถือว่าความรัก ตามใจ ตลอดจนควบคุมดูแลเด็กจนเกินขอบเขต เข้าลักษณะที่สังคมไทยว่า "ประคบประหงมเหมือนไข่ในหิน" ก็อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมการพนันได้เช่นกัน
- 4 บทบาทของสถาบันทางการศึกษาโดยตรง ครู-อาจารย์ในโรงเรียนควรจะต้องให้ความรักความเข้าใจ และมีความสนใจต่อลูกศิษย์ทุกคนเสมอกัน โรงเรียนควรจะต้องปรับเปลี่ยนบรรยากาศในโรงเรียนให้นักเรียนเกิดความรู้สึกสบายใจ พอใจ เมื่อได้มาโรงเรียน พยายามลดความรู้สึกว่ามีสภาพร้ายแค้นของนักเรียนให้น้อยที่สุดให้ได้ ทั้งนี้เป็นหน้าที่ของครู-อาจารย์ทุกท่านไม่ใช่เฉพาะครูแนะแนวเท่านั้น นอกจากนี้โรงเรียนต้องมีการกวาดล้างโดยเคร่งครัดไม่ให้นักเรียนเล่นการพนันด้วย

ข้อเสนอแนะแนวทางการวิจัยต่อไป

- 1 การวิจัยนี้พบว่า ปัจจัยทางโรงเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพนันในเด็กนักเรียนชายมาก

สามารถทำนายพฤติกรรมการพนันได้ถึง 36 % ดังนั้นควรจะศึกษาตัวแปรต่าง ๆ ทางด้านนี้ให้มากขึ้น เช่น การรับรู้บรรยากาศภายในโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักเรียน เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาเรื่องทำนองนี้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีวัยใกล้เคียงกัน แต่ต่างสถานศึกษา เช่น กรมอาชีวศึกษา เป็นต้น หรือในกลุ่มเยาวชนชายที่ออกจากระบบการศึกษาไปแล้ว เพื่อทดสอบว่ากลุ่มสำคัญที่ควรเริ่มวางแผนในการพัฒนาเพื่อป้องกันพฤติกรรมการพนัน คือ เยาวชนชายที่มีอายุระหว่าง 13-15 ปี จริงหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการพนันให้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น ซึ่งงานวิจัยลักษณะนี้เป็นงานวิจัยที่สอดคล้องกับการวิจัยที่คณะกรรมการจัดวางนโยบายและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน (คณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ. 2530) ระบุไว้ว่าควรให้การสนับสนุนเพื่อนำผลไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนและดำเนินงานพัฒนาเด็กไทย

3. ยังมีตัวแปรต่าง ๆ ที่ผลวิจัยในต่างประเทศพบว่ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการพนัน ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ยังไม่มีผู้ใดนำมาศึกษาพฤติกรรมการพนันในประเทศไทยเลย เช่น ตัวแปรความหลงผิดว่าควบคุมได้ (Illusion of Control) ตัวแปรการควบคุมตนเอง (Personal Control) เป็นต้น ดังนั้นจึงควรนำตัวแปรเหล่านี้มาร่วมศึกษาพฤติกรรมการพนัน เพื่อหาแนวทางในการป้องกันพฤติกรรมการพนันในไทยต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

บรรณานุกรม

กองทุนสงเคราะห์เด็กและบุคคลวิญญู. กฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบข้อบังคับ.

นนทบุรี : สถาบันสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด, ม.ป.ป.

"กีดกัน : การพนันเป็นเส้นเลือดสำคัญหล่อเลี้ยงสนามมวยให้ฮือรูด," มติชน. 18 ตุลาคม 2532. หน้า 22.

คณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน. ปัญหาที่สำคัญของชาติ และแนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี, 2530.

คณะสังคมศาสตร์. สาเหตุของปัญหาเด็กและเยาวชนกระทำผิดภายในกรุงเทพมหานคร.

รายงานการวิจัย, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521. อัดสำเนา.

คณะกรรมการเฉพาะกิจเรื่องการเมืองและอบรม. ประมวลงานวิจัยในประเทศไทย เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2526.

คณะกรรมการฝ่ายรณรงค์และปฏิบัติการส่งเสริมวัฒนธรรมและวินัยแห่งชาติ.

การพัฒนาตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, ม.ป.ป.

จรรยา สุวรรณทัต และดวงเดือน พันธุมนาวิน. "อิทธิพลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ต่อพัฒนาการของเด็ก," ใน พัฒนาการเด็ก. หน้า 26-37. กรุงเทพฯ : สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2524.

ฉลองรัฐ อินทรี และคนอื่น ๆ. รายงานการวิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการของวัยรุ่นไทย. กรุงเทพฯ : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527 . อัดสำเนา.

ธีรวัฒน์ นิจนตร. สภาพเชิงจิต-สังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขต

กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ด กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

ดวงเดือน พิศาลบุตร. การแนะแนว. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. การวัดทัศนคติเพื่อกำหนดพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

. "จุดนัดพบของจิตวิทยา มานุษยวิทยา และสังคมวิทยาที่สาเหตุและผลของการอบรม
เลี้ยงดูเด็ก," วารสารแนะแนว. 18 (94) : 16-20 ; สิงหาคม-กันยายน 2527.

. พฤติกรรมศาสตร์เล่ม 2 : จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

ดวงเดือน พันธุมนาวินและบุญยิ่ง เจริญยิ่ง. อิทธิพลของสังคมต่อทัศนคติของวัยรุ่น : รายงาน
การวิจัยฉบับที่ 18. กรุงเทพฯ : สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าวิจัยเด็ก,
2517.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จันท์. จริยธรรมของเยาวชนไทย : รายงาน
การวิจัย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรุณรัตน์ ชูชม และงามตา วณิชทานนท์. ปัจจัยทางจิตวิทยาในเวที
ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของมารดาไทย : รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สถาบัน
วิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์ และสมศักดิ์ ศรีสันติสุข. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง
สังคมและวัฒนธรรมในหมู่บ้านอีสาน : ศึกษากรณีหมู่บ้านนาป่าหนาด. รายงานการวิจัย,
ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2529.

เดชา ศิริภัทร. "การพหุวัฒนธรรมไทยปัจจุบัน ความหวังสุดทายจากการพัฒนา," มติชนสุดสัปดาห์.
8 (398) : 18 ; 17 เมษายน 2531.

- ทนายภูธร (นามแฝง). "การพนัน," วารสารกำนันผู้ใหญ่บ้าน. 38 (8) : 58-64 ; สิงหาคม 2531
- * นพวรรณ โชติบัณฑ์. "พฤติกรรมเบี่ยงเบน : การวิเคราะห์และการป้องกัน," ใน ประมวลบทความวิชาการด้านพฤติกรรมศาสตร์. หน้า 138-150. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- ประคอง กรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. ฉบับปรับปรุงแก้ไข. ปทุมธานี : บริษัทศูนย์หนังสือ ดร. ศรีสง่าจำกัด, 2528.
- _____ . สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เจริญผล, 2525.
- ประเทิน มหาพันธ์. การศึกษากับการกระทำผิดกฎหมายของเยาวชน. ปริญญาโท กศ.ค กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา
- พจน์ีย์ เหล่าอมต. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่และการเลิกบุหรี่ของครูชาย โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- พรนิมล วรอุทัยพงศ์. "การขัดเกลาทางสังคม," ใน จิตวิทยาสังคมร่วมสมัย. หน้า 31-34. เชียงใหม่ : มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2528.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. แบบจำลองความคาดคะเนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการกระทำผิดกฎหมายของเยาวชน. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2523. อัดสำเนา.
- มนตรี อนันตวิจิตร. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติแบบควบคุมจากภายใน ภายนอกกับทัศนคติทางวิทยาศาสตร์และความเชื่อโศคลงในกลุ่มผู้มีอาชีพครู. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา, 2517. อัดสำเนา.
- ลาดทองใบ ภูภิรมย์. "การถ่ายทอดทางสังคมกับงานของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์," ใน ประมวลบทความวิชาการด้านพฤติกรรมศาสตร์. หน้า 29-45. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- _____ . บทบาทของครอบครัวในการป้องกันการติดยาเสพติด. รายงานการวิจัย, กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

ลิสสุตร ธนชัยย์. คู่มือการพินัย ประกอบภาพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงธน, 2516.

วุฒิชัย เขียนประเสริฐ และสุศุภา สัจจาสา. "ลิตเตอร์ ความร่ำรวยบนความฝันและตัวเอง,"

สารคดี. 3 (35) : 78-93 ; มกราคม 2531.

ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ. ความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท

กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

สมพร พรหมพิศาทร. คู่มือกฎหมายการพินัย. กรุงเทพฯ : รพีสาสน์, ม.ป.ป.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และคนอื่น ๆ. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม

ในชุมชนบ้านเฮอ บ้านไทยคำ และบ้านไทยลาว : การศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณี.

รายงานการวิจัย, ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2530.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และสุวรรณ บัวทวน. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในชุมชนชาติพันธุ์

สองแห่งของจังหวัดกาฬสินธุ์ : การศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณี. รายงานการวิจัย,

ขอนแก่น : ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น,

2528.

สุวิทย์ธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารสอนชุดวิชาพัฒนาการวัยรุ่นและการอบรมหน่วยที่ 1-7.

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กราฟิคอาร์ต, 2527.

สุพจน์ จักขุพันธ์. ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการประพฤติดนไม่สมควรแก่สภาพของนักเรียนระดับ

มัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521. อัดสำเนา.

สุวิทย์ ธีรศาสตร์ และสมศักดิ์ ศรีสันติสุข. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจการเมืองสังคมและ

วัฒนธรรมในหมู่บ้านอีสาน กรณีบ้านโนนตะแบก. รายงานวิจัย, ขอนแก่น : มหาวิทยาลัย

ขอนแก่น, 2529.

เสรินทร์ ปุณณะหิตานนท์. การกระทำผิดในสังคม : สังคมวิทยาอาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบน.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.

เสรีน ปุณณะหิตานนท์ และคนอื่น ๆ. การศึกษาแนวความคิดและพฤติกรรมเกี่ยวกับการพนันของเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักงานสภานายกรัฐมนตรี, 2531. อัดสำเนา.

เสาวภา วัชรกิติ. สาเหตุของปัญหาเด็กและเยาวชนกระทำผิด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521. อัดสำเนา.

อนันต์ชัย เชื้อนธรรม และคนอื่น ๆ. รายงานการวิจัยการกระทำผิดของเยาวชนในประเทศไทยและแนวทางการควบคุม. กรุงเทพฯ : บริษัททิวอลอาร์ตโปรดักชั่นส์ จำกัด, 2527.

อรัญ สุวรรณบุบผา. การศึกษาภาวะครอบครัวของผู้ต้องขัง. กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2516. อัดสำเนา.

อัษฎา ลิมป์ไพฑูรย์. ลักษณะกลุ่มเพื่อนของเด็กและเยาวชนกระทำผิดในสถานฝึกและอบรม ศึกษาเฉพาะกรณี สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน (บ้านกรวด). วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.

อุดม ตูจินดา และคนอื่น ๆ. "วิจารณ์ผลการวิจัย," ใน การกระทำผิดของเยาวชนในประเทศไทยและแนวทางควบคุม. กรุงเทพฯ : บริษัททิวอลอาร์ตโปรดักชั่นส์ จำกัด, 2527.

Albaneze, Dennis Joseph. "Leisure and the Compulsive Gambler : study," Dissertation Abstracts International. 43 (5) : 1683-A ; November, 1982.

Amati, B.H. "Juvenile Delinquency and Habit Patterns," Psychological Abstract. 72 (6) : 1624 ; June, 1985.

Bandura, Albert and Richard H. Walters. Adolescent Aggression : A Study of Child Training Practice and Family Relationships. New York : The Ronal Press Company, 1963.

Bergler, Edmund. The Psychology of Gambling. 2 nd ed. London : I.U.P. Paperback, 1974.

Black D.J. and A.J. Reiss. "Police Control Juveniles," American Sociological Review. 35 : 63-77 ; February, 1970.

- Boris, Sokolokk. The Permissive Society. New York : House, 1971.
- Brenner, Gabriell A. "Why Do People Gamble ? Further Canadian Evidence," Psychological Abstract. 75 (1) : 1260 ; January, 1988.
- Brown, R.I. "Dropouts and Continuers in Gamblers A Nonymous : III. Som Possible Specific Reasons for Dropout," Psychological Abstract. 75 (3) : 2182 ; March, 1988.
- Cohen, Albert K. Delinquent Boys. New York : Free Press, 1955.
- Congre, R.D. and others. "Perception of Child-Rearing Values, and Emotional Distress as Mediating Links between Environmental Streaaors and Observed Maternal Behavior," Child Development. 1984.
- Cordery, G. "The Gambling Grandfather in the Old Curiosity Shop," Psychological Abstract. 75 (5) : 1217 ; May, 1988.
- Dixey, Rachel. "It's a Great Felling When You Win : Women and Bingo," Psychological Abstract. 75 (9) : 2396 ; September, 1988.
- Erikson, K.T. Wayward Puritans. New York : John Wiley, 1966.
- Eynon, T.G. and W.C Reckless. "Companionship at Delinquency Onset," British Journal of Criminology. 12 : 162-170 ; October, 1961.
- * Fishbein, Martin and Icek Ajzen. Belief, Attitude, Intention and Behavior : An Introduction to Theory and Research. New York : Addison-Wesley Publishing Company, 1975.
- Foster, G.M. "Peasant Society and the Image of Limited Good," American Anthropologist. 67 : 293-315 ; 1965.
- Goode, E. Deviant Behavior : An Interactionist Approach. New York : Prentice Hall, 1978.
- Graham, John R. and Beverley H. Lowenfeld. "Personality Dimensions of the Pathological Gambler," Psychological Abstract. 74 (4) : 1089 ; April, 1987.

- Hoffman, M.L. "Moral Development in Mussen," Carnichael's Manual of Child Psychology. New York : John Wiles & Sons, 2 : 261-360 ; 1970.
- Hower, J.T. Development of Moral Reasoning. New York : Praeger, 1980.
- Joblonske, Berardo. "Locus of Control and Gambling," Psychological Abstract. 74 (1) ; January, 1987.
- Jacobs, Durand F. "A General Theory of Addictions : A New Theoretical Model," Psychological Abstract. 74 (4) : 1090 ; April, 1987
- Kaplan, H. Roy. "Lottery Winners the Myth and Reality," Psychological Abstract. 75 (9) : 2397 ; September, 1988.
- Lesieur, Henry R. and others. "Alcoholism, drug abuse and gambling," Psychological Abstract. 74 (4) : April, 1987.
- Malkin, David and Geoffrey J. Syme. "Personality and problem gambling," Psychological Abstract. 74 (7) : 1897 ; July, 1987.
- Merton, Robert K. Social Theory and Social Structure. New York : The Free Press of Glencoe, 1957.
- Philips, John Chester. "The Creation of Deviant Behavior in High Schools : An Examination of Cohen's General Theory of Subculture," Dissertation Abstracts. 35 : 5545-A ; 1975.
- Rosecrance, John. "Why Regular Gamblers Don't Quit : A Sociological Perspective. 29 (3) : 375-378 ; 1986.
- Ross, S.A. "A Test of the Generality to the Effects of Deviant Preschool Models," Developmental Psychology. 4 : 262-267 ; 1971.
- Rotter, Julian B. "Generalized Expectancies for Internal Versus External Control of Reinforcement," Psychological Monograph : General and Applied. 80 (1) : 609 ; 1966.
- Rubington, E. and M.S Weinberg. Deviance : The Interactionist Perspective. 2d ed. New York : Mcmillan, 1973.

- Schur, E.M. Labling Deviant Behavior. New York : Harper and Row, 1971.
- Scott R.A. "A Proposed Framework for Analyzing Deviance as a Property of Social Order," Theoretical Perspective of Deviance. New York : Basic Books. 1972.
- Seeman, M. "On the Meaning of Alienation," American Sociological Review. 24 : 783-791 ; December, 1959.
- Seligman, M.P. and S.F Maier. "Failure to Escape Traumatic Shock," Journal of Experimental Psychology. 74 (1) : 1-9 ; 1967.
- Solomon, D. and M.I. Oberlander. "Locus of Control in the Classroom," in Richard H. Coop and Kinnard White. (eds) Psychological Concepts in the Classroom. New York : Harper and Row Publishing, 1974.
- Staub, E. Moral Development : Current Theory and Research. New Jersey : LEA Publishers, 1975.
- Stein, G.M. and J.H. Bryan. "The Effects of a televised Model Upon Rule Adoption Behavior of Children, "Child Development. 43 : 268-273 ; 1972.
- Strickland, B.R. "Internal-External Control of Reingorcement," Personality Variables in Social Behavior. John Wiley and Sons, 1977.
- Sutherland, Edwin H and Donal R. Cressy. Principles of Criminology. Philadelphia : J.B. Lippincott, 1972.
- Williams, Lawrence K. "Some Development Correlates of Scarcity," Human Relations. 0 (1) : 51-65 ; 1973.
- Ying-Yi Hong and Chi-Yue Chiu. "Sex, Locus of Control, and Illusion of Control in Hong Kong as Correlate of Gambling Involvement," The Journal of Social Psychology. 128 (5) : 667-673 ; 1987.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แบบวัดและแบบสอบถาม

คำชี้แจงเกี่ยวกับการสอบถามเพื่อการวิจัย

นักเรียนที่รัก

แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นมาสืบหาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ว่ามีความเกี่ยวข้องกับภาระงานที่หนักน้อยเพียงใด ข้อมูลเหล่านี้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการเท่านั้น จะไม่มีผลเสียหายต่อตัวนักเรียน ดังนั้นในการตอบนักเรียนจึงไม่ต้องเขียนชื่อลงในแบบสอบถามนี้ เพียงแต่ขอความร่วมมือจากนักเรียน ให้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง หรือตามความคิดเห็นที่แท้จริงของนักเรียนเท่านั้น

ขอขอบคุณนักเรียนทุกท่านที่กรุณาสละเวลาให้แก่งานวิจัยนี้

อภิรดี จันทน์หอม

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มศว. ประสานมิตร

ตอน 1 ข้อมูลเบื้องต้น

คำแนะนำในการตอบ คำถามต่อไปนี้เป็นข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับภูมิหลังของนักเรียน
โปรดตอบทุกข้อที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

1. นักเรียนอยู่ชั้น () ม.1 () ม.4
() ม.2 () ม.5
() ม.3 () ม.6
2. ในปีการศึกษาที่ผ่านมา นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยสะสมเท่ากับ _____
3. ที่บ้านของนักเรียน (เช่น พ่อ,แม่,ญาติ,พี่น้อง ฯลฯ) มีคนที่ชอบเล่นการพนันจำนวน _____ คน
4. ที่โรงเรียนของนักเรียน (เช่น พวกเพื่อน ๆ สนิท ฯลฯ) มีคนที่ชอบเล่นการพนัน จำนวน _____ คน
5. การศึกษาสูงสุดของบิดาและมารดา คือ

บิดา

มารดา

()

()

ไม่ได้เรียน

()

()

ประถมศึกษา

()

()

มัธยมศึกษา

()

()

อาชีวศึกษา วุฒิ ปวช.

()

()

อนุปริญญา หรือวุฒิ ปวส.

()

()

ปริญญาตรี ขึ้นไป

6. อาชีพของบิดาและมารดา คือ

()

()

รับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ

()

()

ค้าขาย

()

()

รับจ้าง

()

()

เกษตรกรรม

()

แม่บ้าน

<มีต่อ>

()

()

อื่น ๆ (ระบุ).....

.....

7. ปีที่มีรายได้ _____ บาท/เดือน

มารดา มีรายได้ _____ บาท/เดือน

8. ครอบครัวของนักเรียนมีรายได้รวมโดยเฉลี่ย _____ บาท/เดือน

คำแนะนำในการตอบ

สำหรับคำถามตอนที่ 2 - 6

ให้นักเรียนอ่านข้อความช้า ๆ แล้วพิจารณาว่า ข้อความนั้นเป็นจริงหรือไม่จริงสำหรับ
นักเรียน มาก-น้อยเพียงไร แล้วเลือกตอบจาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง
ไม่จริง ไม่จริงเลย โดยขีด / ลงบนเส้นที่ขีดไว้เพียงแห่งเดียวในแต่ละข้อที่ตรงกับคำตอบที่นัก-
เรียนได้เลือกไว้แล้ว ตัวอย่างเช่น

1. ฉันชอบกินถ้วยเตี๋ยมากกว่าข้าว .

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ถ้านักเรียนอ่านประโยคนี้อแล้วมีความรู้สึกว่าเป็นจริงมากที่สุด ก็ให้กาเครื่องหมาย / ลงบน
ช่องที่ตรงกับจริงที่สุด ดังนี้ เป็นต้น

กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ตอน 2 เยาวชนกับประสบการณ์ทางบ้าน

1. แม่แสดงให้ฉันรู้ว่าท่านรักฉันมาก .

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	. ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. แม่ไม่เคยพูดหยอกล้อฉันที่เพื่อนกับฉันเลย

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	. ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ไม่ว่าแม่จะทำอะไรแม่ต้องการให้ฉันมีส่วนร่วมด้วยเสมอ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	. ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. แม่ไม่เคยสนใจทุกข์สุขของฉันเลย

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	. ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. แม่แสดงให้ฉันรู้ว่าท่านภูมิใจมากที่มีลูกอย่างฉัน.

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	. ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. แม่ไม่ชอบที่จะให้ฉันปรึกษา หรือขอคำแนะนำจากท่านเลย

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	. ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. แม่ไม่เคยพูดกับฉันด้วยเสียงอันไพเราะนุ่มนวลเลย

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	. ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. แม่สามารถช่วยให้ฉันหายกลัวใจและคลายทุกข์เสมอ

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. เป็นการยากที่จะทราบว่าแม่รักฉันมากเพียงใด

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. แม่เห็นว่าฉันดีกว่าลูกของคนอื่นเสมอ

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. แม่จะอธิบายถึงเหตุผลในการที่จะลงโทษฉันทุกครั้ง

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. แม่จะลงโทษฉันรุนแรงแค่ไหนขึ้นอยู่กับอารมณ์ของท่าน

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. แม่สนับสนุนให้ฉันทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่อธิบายเหตุผล

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. เมื่อแม่อารมณ์เสียท่านมักพาลตุ๋นหรือลงโทษฉันเสมอ

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. แม่เปิดโอกาสให้ฉันอธิบายก่อนจะลงโทษหรือลงโทษฉันเสมอ

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

16. แม่จะลงโทษฉันตามปริมาณความผิดของฉันเสมอ

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

17. แม่จะเพิกเฉยไม่ชมเชยเมื่อฉันทำความดี.

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

18. แม่ไม่เคยกล่าวคำขอโทษ เมื่อท่านคิดว่าฉันโดยเข้าใจผิด

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

19. แม่ทำให้ฉันไม่กล้าเข้าหน้า เมื่อท่านอารมณ์เสีย

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

20. แม่มักจะให้เหตุผลแก่ฉันเสมอ ก่อนจะให้สิ่งใดแก่ฉัน

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

21. แม่คอยสอดส่องดูแลความประพฤติฉันอย่างใกล้ชิด

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

22. แม่ปล่อยให้ฉันตัดสินใจเองในเรื่องส่วนตัวของฉันเสมอ

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

23. แม่ไม่ชอบให้ฉันออกจากบ้านโดยไม่มีผู้ใหญ่ควบคุม

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

24. แม่ให้ฉันเลือกแบบและสีของเสื้อผ้าของฉันเอง

_____	_____	_____	•	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

25. แม่ชอบให้ฉันทำตามที่ทำานพอใจเสมอ

_____	_____	_____	•	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

26. แม่ปล่อยให้ฉันไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ โดยที่ฉันไม่ห่วงกังวลเลย

_____	_____	_____	•	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

27. แม่ชอบบังคับฉันให้ใช้เงินตามที่ท่านเห็นสมควร

_____	_____	_____	•	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

28. แม่ต้องการให้ฉันเล่าอย่างละเอียดถึงการไปเที่ยวข้างนอกทุกครั้ง

_____	_____	_____	•	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

29. เมื่อฉันไม่ทำตามแม่บอก แม่จะโกรธฉันมาก

_____	_____	_____	•	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

30. แม่เชื่อว่าฉันดูแลรักษาตัวเองได้ เมื่ออยู่ไกลสายตาของท่าน

_____	_____	_____	•	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอน 3 เยาวชนกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชีวิตจริง

1. ฉันไม่กล้าขัดใจถ้าเพื่อนจะชวนไปไหนหรือทำอะไรที่ฉันไม่เห็นด้วย

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

2. ถ้ามีเพื่อนมาชักชวนให้ทดลองเสพยาเสพติด ฉันจะปฏิเสธ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

3. ในเรื่องการเรียน ฉันไม่เคยพึ่งพาอาศัยเพื่อน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

4. ฉันมักตามเพื่อนไปเที่ยวหาความสนุกสนานตามย่านการค้าต่าง ๆ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

5. ฉันไม่เคยหาทางบ่ายเบี่ยง ถ้าเพื่อนของฉันชวนเล่นการพนัน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

6. ฉันต้องปรึกษาเพื่อนก่อนตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

7. ฉันไม่ยอมตามใจเพื่อน ถ้าเพื่อนชวนไปก่อเหตุทะเลาะวิวาทหรือยกพวกตีกัน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

8. ฉันไม่เคยคิดว่า เพื่อนจะไม่ยอมรับเข้าเป็นพวกพ้อง

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ฉันไม่ยอมตามเพื่อนไปเที่ยวตามสถานเริงรมย์ต่าง ๆ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. เมื่อเพื่อนชวนให้ฉันหนีเรียน ฉันไม่กล้าปฏิเสธ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. เมื่อเกิดปัญหขึ้น ฉันจะต้องเล่าให้เพื่อนฟังก่อนคนอื่น

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. ฉันจะเกิดความมั่นใจ เมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนสนิท

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. เพื่อน ๆ ชวนให้ฉันทำในสิ่งไม่ดีได้สำเร็จ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. ชีวิตฉันขาดเพื่อนที่ฉันคบหาอยู่ไม่ได้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. เมื่อเพื่อนชวนสับหรี่ ฉันมักจะชักชวนพวกเขาเสมอ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอน 4 เยาวชนกับการใช้เวลาว่าง

1. ในยามว่างฉันมักเล่นการพนันประเภทต่าง ๆ (เช่น บิลเลียด, เล่นไพ่ ฯลฯ)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ในยามว่างจากการเรียน ฉันไปเที่ยวกับพ่อแม่หรือญาติ พี่ น้อง บ่อย ๆ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. หลังจากโรงเรียนเลิก ฉันหาโอกาสไปเที่ยวกับเพื่อนก่อนกลับบ้าน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันใช้เวลาว่างส่วนใหญ่อยู่กับบ้านทำงานของตนเอง หรือช่วยงานทางบ้าน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. วันหยุดประจำสัปดาห์ ฉันออกไปเที่ยวเตร่หาความสนุกสนานนอกบ้าน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ในยามว่างจากการเรียน ฉันมักทำงานอดิเรกต่าง ๆ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. เมื่อมีเวลาว่าง ฉันชอบชวนเพื่อนไปเที่ยวเตร่นอกบ้าน (เช่น ดูหนัง, ฟังเพลง)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ยามว่างฉันกับเพื่อน ๆ มักชวนกันดื่มสุรา .

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ฉันใช้เวลาว่างไปในการเล่นกีฬาหรือเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. เมื่อมีเวลาว่างจากการเรียน ฉันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยการอ่านหนังสือหรือเข้าห้องสมุด

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

คำศัพท์ในวงเล็บ

ตอนที่ 5 เยาวชนกับประสบการณ์ที่โรงเรียน

1. ฉันทราบว่า ถ้าฉันขยันเรียนหนังสืออย่างสม่ำเสมอ ฉันก็จะได้เกรดเฉลี่ยสูง ๆ

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง . ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. บางครั้งฉันได้คะแนนสูงในวิชาใดวิชาหนึ่งโดยที่ไม่ค่อยอ่านหนังสือ หรือทำงานส่งอาจารย์มากนัก

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง . ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. บางครั้งแม้ฉันจะพยายามศึกษาแล้วเรียนอย่างเต็มที่แล้ว แต่ก็รู้สึกว่าโอกาสที่จะสอบได้หรือตกมีเท่า ๆ กัน

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง . ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ในการสอบครั้งก่อนฉันรู้สึกว่าได้คะแนนต่ำมากทั้ง ๆ ที่ได้พยายามอ่านหนังสืออย่างเต็มที่แล้ว

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง . ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. ฉันรู้สึกว่าความตั้งใจที่ทุ่มเทให้กับการเรียนไม่ค่อยจะคุ้มค่ากับผลการเรียนที่ได้รับ

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง . ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. ฉันรู้สึกว่าแม้จะพยายามทำความดีขณะที่อยู่ในสถานศึกษา แต่อาจารย์ก็ไม่เคยยกย่องชมเชยหรือให้กำลังใจ

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง . ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. อาจารย์ของฉันไม่ค่อยจะตำหนิหรือยกย่องนักเรียนคนใด ไม่ว่าเขาจะประพฤติตัวอย่างไร

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง . ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. ไม่ว่าฉันจะทำตัวอย่างไร ก็จะไม่มีผลกระทบต่อผลการเรียนและคะแนนความประพฤติของฉันเลย

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. บางครั้งอาจารย์จะดุด่าและลงโทษฉัน โดยที่ฉันไม่ทราบว่าทำความผิดอะไร

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ฉันไม่ทราบว่าจะทำตัวอย่างไร จึงจะได้รับคำยกย่องชมเชยจากอาจารย์

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. บางครั้งครู-อาจารย์ก็เอาอกเอาใจฉัน โดยที่ฉันเองก็ไม่ทราบว่าป็นเพราะอะไร

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. ฉันแน่ใจว่า ถ้าทำผิดระเบียบของโรงเรียนอย่างร้ายแรง ฉันจะโดนไล่ออกจากโรงเรียน

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. ฉันไม่ทราบว่าจะเรียนหนังสืออย่างไรจึงจะสอบผ่านได้ทุกวิชา

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. ฉันแน่ใจว่าถ้าต้องการได้เกรดดี ๆ และคะแนนความประพฤติสูง ๆ ก็จะต้องขยันเรียนและประพฤติตัวให้ดี

_____	_____	_____	.	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	.	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ทศเนติ

ตอน 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพนัน

1. การพนันเป็นเครื่องมือช่วยในการเข้าสังคมได้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ถ้ามีการเปิดบ่อนการพนันอย่างถูกกฎหมาย ฉันจะเข้าไปเล่นบ่อย ๆ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันรู้สึกดีใจที่มีคนต่อต้านการเล่นการพนัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. แม้ว่าจะมีคนมาชักชวนให้เล่นการพนัน ฉันก็จะไม่ยอมเล่น

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. การพนันทำให้ผู้เล่นเสียเงินโดยไม่จำเป็น

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. การพนันทำให้คนอื่น ๆ ตู้ออกผู้เล่นการพนัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. การพนันทำให้ฉันได้เงินเพิ่ม นอกเหนือจากที่ได้รับจากผู้ปกครอง

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันพร้อมจะเล่นการพนัน ถ้ามีเพื่อนมาชวนไปเล่น

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. การพนันเป็นการฝึกเข้าปัญหาไหวพริบให้เป็นคนฉลาดมากขึ้น

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ฉันจะรู้สึกหงุดหงิด ถ้าไม่ได้เล่นการพนัน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. เมื่อมีกีฬานัดสำคัญ ๆ ฉันไม่เคยพลาดโอกาสที่จะร่วมเติมพนันกับเพื่อน ๆ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. ผู้เล่นการพนันแสดงถึงความเป็นชายชาติวีร

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. ถึงแม้โรงเรียนจะมีกฎลงโทษผู้เล่นการพนัน ฉันก็พร้อมจะเล่นการพนันเสมอ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. ผู้เล่นการพนันเป็นคนโง่

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. การเล่นการพนันมีประโยชน์ช่วยฝึกฝนความจำของผู้เล่น

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอน 7 ความคิดความเชื่อในการดำรงชีวิตประจำวัน

คำแนะนำในการตอบ

แบบสอบถามนี้แต่ละข้อจะมีประโยคอยู่ 2 ประโยค โปรดเลือกประโยคที่นักเรียนเห็นด้วยที่สุดเพียงประโยคเดียวในแต่ละข้อ กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

1. () หลายสิ่งหลายอย่างที่เกิดขึ้นในชีวิตของฉัน ฉันคิดว่าเกิดขึ้นโดยบังเอิญและไม่สามารถให้เหตุผลได้
- () ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นกับชีวิตฉัน ย่อมมีสาเหตุที่สามารถอธิบายได้เสมอ

2. () ถ้าใครประสบกับเหตุการณ์ร้ายในขณะนี้ สักวันหนึ่งบุคคลนั้นก็จะประสบกับเหตุการณ์ที่ดีแน่นอน
- () บุคคลทุกคนสามารถทำนายได้ว่าอนาคตของเขาจะเป็นอย่างไรจากการกระทำของเขาในปัจจุบัน

3. () อะไร ๆ ที่เกิดขึ้นกับฉันนั้น เป็นเพราะการกระทำของฉันเอง
- () บางทีฉันรู้สึกว่าคุณไม่สามารถลิขิตชีวิตของฉันได้

4. () เป็นไปไม่ได้หรือคงยากมากที่ประชาชนจะสามารถควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของนักการเมือง
- () เราสามารถปล้ำกับการโกงกินในบ้านเมืองเราได้ หากคนส่วนใหญ่ร่วมมือกันและใช้ความพยายามเต็มที่

5. () ถ้าขอลิขิตชีวิตตัวเองไม่เกรงดินฟ้า
- () ชีวิตของข้า ดินฟ้าเป็นผู้ลิขิต

6. () ผลของการกระทำจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสถานที่และโอกาส มากกว่าจะขึ้นอยู่กับความสามารถและความพยายามของบุคคล

() การที่เราจะมีเพื่อนรักและจริงใจต่อกันนั้น เราจำต้องมีความดีและความเป็นมิตรต่อบุคคลอื่นก่อน

7. () ประชาชนไม่สามารถทำความเข้าใจกับเหตุผลของสงครามได้ และไม่สามารถควบคุมไม่ให้เกิดสงครามได้

() ประชาชนสามารถควบคุมการกระทำต่าง ๆ ทางการเมืองของประเทศและกิจการสังคมทั้งหลายได้

8. () มีหลายครั้งที่ฉันตัดสินใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของฉันด้วยการเสี่ยงทาย เช่น การโยนหัวโขนก้อย

() ฉันเชื่อว่าโชค-เคราะห์มีผลต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของฉันน้อยมากหรือไม่มีผลเลยก็เป็นได้

9. () คนที่รู้สึกว่าตนเองอยู่อย่างเดียวดายนั้น เป็นเพราะเขาไม่พยายามทำตัวให้เป็นมิตรกับคนอื่น

() ถ้าใครเขาไม่ชอบคุณ คุณไม่ต้องพยายามเอาอกเอาใจเขาหรอก เพราะถ้าเขาไม่ชอบคุณแล้วจะไม่มีอะไร

10. () พลเมืองสามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลได้

() โลกนี้ดำเนินไปได้ด้วยคนจำนวนน้อยที่มีอำนาจ และคนน้อยคนนักที่จะมีอำนาจได้

ตอน 8 ประสพการณ์เกี่ยวกับการเล่นการพนัน

คำแนะนำในการตอบ

ภายใน 2 เดือนก่อนตอบแบบวัดนี้ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพนันแต่ละประเภทบ้างหรือไม่ และมากน้อยเพียงไร สำหรับผู้ที่เคยเล่นโดยไม่ได้เอาเงินหรือของมีค่า แต่เล่นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน โปรดเลือกตอบเฉพาะคำตอบที่ระบุว่า "ไม่เคย" เท่านั้น

โปรดตอบทุกข้อ

1. ในการเล่นเกมของเด็ก ๆ โดยทั่วไป เช่น ลูกหิน เป่ากบ ร้อนรูป เล่นว่าว ฯลฯ นักเรียนเคยพนันเอาของที่ใช้เล่นหรือพนันเอาเงินบ้างหรือไม่ (นักเรียนเล่นเกมเองหรือเป็นผู้ดูก็ได้)

ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง . เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง เล่นเป็นประจำ

2. ในการเล่นเกมระหว่างบุคคล เช่น หมากกระดาน ปิงปอง วิ่งแข่ง ฯลฯ นักเรียนเคยพนันหรือวางเดิมพันเอาเงินหรือของมีค่า บ้างหรือไม่ (นักเรียนเล่นเกมเองหรือเป็นผู้ดูก็ได้)

ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง . เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง เล่นเป็นประจำ

3. ในการเล่นกีฬาที่แข่งขันเป็นทีม เช่น ฟุตบอล ตะกร้อ วอลเลย์บอล ฯลฯ นักเรียนเคยพนันหรือวางเดิมพันเอาเงินหรือของมีค่า บ้างหรือไม่ (นักเรียนเล่นเกมเองหรือเป็นผู้ดูก็ได้)

ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง . เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง เล่นเป็นประจำ

4. ในการนำสัตว์มาต่อสู้กัน เช่น กัดจิ้งหรีด กัดปลา ตีไก่ ชนกว่าง ฯลฯ นักเรียนเคยพนันหรือวางเดิมพันเอาเงินหรือของมีค่า บ้างหรือไม่ (นักเรียนเป็นเจ้าของสัตว์เองหรือเป็นผู้ดูก็ได้)

ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง . เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง เล่นเป็นประจำ

5. นักเรียนเคยพนันขันต่อหรือวางเดิมพันในกิจกรรมที่ผู้อื่นจัดให้หรือไม่ เช่น การแข่งขันฟุตบอล มวย กีฬา ฯลฯ บ้างหรือไม่

ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง . เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง เล่นเป็นประจำ

6. นักเรียนเคยพนันขันต่อหรือวางเดิมพันในเกมบดเสียด สุนัขเกอร์ บ้างไหม

ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง . เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง เล่นเป็นประจำ

7. นักเรียนเคยเสี่ยงโชคโดยการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลบ้างหรือไม่

ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง . เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง เล่นเป็นประจำ

8. นักเรียนเคยเสี่ยงโชคโดยการซื้อสลากกินรวบหรือหวยใต้ดินบ้างหรือไม่

ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง . เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง เล่นเป็นประจำ

9. นักเรียนเคยเสี่ยงโชคในรูปของหวยปิงปอง หวยซอง ฯลฯ บ้างหรือไม่

ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง . เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง เล่นเป็นประจำ

10. นักเรียนเคยเสี่ยงโชคในรูปของการซื้อของเพื่อจับรางวัล บ้างหรือไม่

ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง . เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง เล่นเป็นประจำ

11. นักเรียนเคยเสี่ยงโชคโดยวางเงินแท่งภาพ, ไพ่ 3 ใบ ฯลฯ บ้างหรือไม่

ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง . เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง เล่นเป็นประจำ

12. นักเรียนเคยเสี่ยงโชคในรูปของสล็อตมาซันบ้างหรือไม่

ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง . เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง เล่นเป็นประจำ

13. นักเรียนเคยเล่นเกมตู้ไฟฟ้าแบบต่าง ๆ ฟุตบอลโต๊ะ บ้างหรือไม่

_____ . _____
 ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง . เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง เล่นเป็นประจำ .

14. นักเรียนเคยเล่นไพ่เอาเงินบ้างหรือไม่

_____ . _____
 ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง . เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง เล่นเป็นประจำ

15. นักเรียนเคยเล่นการพนันที่ใช้ลูกเต๋าเป็นเครื่องมือในการเล่นบ้างหรือไม่

_____ . _____
 ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง . เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง เล่นเป็นประจำ

16. นักเรียนเคยเล่นการพนันที่ใช้เงินเหรียญเป็นเครื่องมือในการเล่นบ้างหรือไม่

_____ . _____
 ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง . เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง เล่นเป็นประจำ

17. นักเรียนเคยเล่นปิงปองเอาสตางค์บ้างหรือไม่

_____ . _____
 ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง . เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง เล่นเป็นประจำ

18. นักเรียนเคยทายเลขท้ายรถเอาสตางค์บ้างหรือไม่

_____ . _____
 ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง . เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง เล่นเป็นประจำ

19. นักเรียนเคยใช้ไฟนรกกระจอกเป็นอุปกรณ์ในการเล่นเพื่อเอาเงินบ้างหรือไม่

_____ . _____
 ไม่เคยเล่น เล่นครั้งเดียว เล่น 2 ครั้ง . เล่น 3 ครั้ง เล่น 4 ครั้ง เล่นเป็นประจำ

ภาคผนวก ข

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียด

ตาราง 1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางของคะแนนพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตามการ
อบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสันนและการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ในกลุ่มรวม

แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	एमเอฟ	เอฟ
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสันน (ก)	1	36.56	<1
การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	1079.27	3.05
ก x ข	1	934.74	2.64
ส่วนที่เหลือ	427	353.50	-
รวม	430	355.81	-

ตาราง 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการพนัน โดยพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบรัก
สับสันนและแบบควบคุม เฉพาะกลุ่มที่ติดตามมีการศึกษาระดับต่ำ

กลุ่มเปรียบเทียบ							
			ค่าเฉลี่ย	29.16	33.66	37.09	37.15
รักสันน	ควบคุม						
น้อย	มาก	29.16	-	4.5	7.93	7.99*	
มาก	น้อย	33.66		-	3.43	3.49	
น้อย	น้อย	37.09			-	0.06	
มาก	มาก	37.15				-	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ

ตาราง 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการพนัน โดยพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบ
 ริกส์นับสนุนและแบบควบคุม เฉพาะกลุ่มที่มารดามีการศึกษาระดับต่ำ

กลุ่มเปรียบเทียบ		ค่าเฉลี่ย	32.69	35.04	36.96	39.54
ริกส์นับสนุน	ควบคุม					
น้อย	มาก	32.69	-	2.35	4.27	6.85*
มาก	น้อย	35.04		-	1.92	4.50
มาก	มาก	36.96			-	2.58
น้อย	น้อย	39.54				-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 4 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการพนัน โดยพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบ
 ริกส์นับสนุนและแบบควบคุม ในกลุ่มบิดาประกอบอาชีพค้าขาย

กลุ่มเปรียบเทียบ		ค่าเฉลี่ย	31.50	32.40	43.89	53.88
ริกส์นับสนุน	ควบคุม					
น้อย	มาก	31.50	-	0.9	12.39	22.38*
มาก	น้อย	32.40		-	11.49	21.48*
มาก	มาก	43.89			-	9.99
น้อย	น้อย	53.88				-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 5 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการเล่น โดยพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบ
รักสันทิสน์และแบบควบคุม ในกลุ่มมารดาประกอบอาชีพค้าขาย

กลุ่มเปรียบเทียบ		ค่าเฉลี่ย	31.83	33.04	42.43	42.56
รักสันทิสน์	ควบคุม					
น้อย	มาก	31.83	-	1.21	10.6	10.73*
มาก	น้อย	33.04		-	9.39	9.52
น้อย	น้อย	42.43			-	0.13
มาก	มาก	42.56				-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 6 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการเล่น โดยพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ใช้เหตุผล และจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ในกลุ่มบิดามีการศึกษาลูก

กลุ่มเปรียบเทียบ		ค่าเฉลี่ย	27.11	35.18	49.83	63.95
ใช้เหตุผล	บุคคลใกล้ชิด					
มาก	น้อย	27.11	-	8.07	22.72**	36.84*
น้อย	น้อย	35.18		-	14.65	28.77*
น้อย	มาก	49.83			-	14.12
มาก	มาก	63.95				-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 7 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการพนัน โดยพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ใช้เหตุผล และจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ในกลุ่มมารดาที่มีการศึกษาระดับสูง

กลุ่มเปรียบเทียบ		ค่าเฉลี่ย	24.96	35.76	44.38	65.08
ใช้เหตุผล	บุคคลใกล้ชิด					
มาก	น้อย	24.96	-	10.8	19.42	40.12*
น้อย	น้อย	35.76		-	8.62	29.32*
น้อย	มาก	44.38			-	20.70
มาก	มาก	65.08				-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการพนัน โดยพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ใช้เหตุผล และจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ในกลุ่มบิดาประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

กลุ่มเปรียบเทียบ		ค่าเฉลี่ย	26.67	32.00	46.65	63.95
ใช้เหตุผล	บุคคลใกล้ชิด					
มาก	น้อย	26.67	-	5.33	19.98*	37.28*
น้อย	น้อย	32.00		-	14.65*	31.95*
น้อย	มาก	46.65			-	17.30*
มาก	มาก	63.95				-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 9 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการเล่น โดยพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ใช้เหตุผล และจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ในกลุ่มครอบครัวที่มีรายได้สูง

กลุ่มเปรียบเทียบ		ค่าเฉลี่ย	28.48	34.82	51.57	62.62
ใช้เหตุผล	บุคคลใกล้ชิด					
มาก	น้อย	28.48	-	6.34	23.09*	34.14*
น้อย	น้อย	34.82		-	16.75*	27.80*
น้อย	มาก	51.57			-	11.05
มาก	มาก	62.62				-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการเล่น โดยพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ใช้เหตุผล และจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ในกลุ่มนักเรียนที่มีบุคคลใกล้ชิดในบ้านเล่นการพนัน
จำนวนมาก

กลุ่มเปรียบเทียบ		ค่าเฉลี่ย	30.41	37.00	53.78	61.90
ใช้เหตุผล	บุคคลใกล้ชิด					
มาก	น้อย	30.41	-	6.59	23.37*	31.49*
น้อย	น้อย	37.00		-	16.78*	24.90*
น้อย	มาก	53.78			-	8.12
มาก	มาก	61.90				-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 11 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการเล่น โดยพิจารณาการรับรู้สภาพร่างกาย
ทางจิตในสถานศึกษา และจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

กลุ่มเปรียบเทียบ		ค่าเฉลี่ย				
		26.62	29.47	39.58	55.90	
สภาพร่างกาย บุคคลใกล้ชิด						
ต่ำ	น้อย	26.62	-	2.85	12.96*	29.28*
สูง	น้อย	29.47	-	-	10.11*	26.43*
ต่ำ	มาก	39.58	-	-	-	16.32*
สูง	มาก	55.90	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการเล่น โดยพิจารณาตามการรับรู้สภาพร่างกาย
ทางจิตในสถานศึกษาและจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ในกลุ่มบัณฑิตมีการศึกษาระดับสูง

กลุ่มเปรียบเทียบ		ค่าเฉลี่ย				
		29.63	32.33	46.17	66.15	
สภาพร่างกาย บุคคลใกล้ชิด						
ต่ำ	น้อย	29.63	-	2.70	16.54	36.52*
สูง	น้อย	32.33	-	-	13.84	33.82*
ต่ำ	มาก	46.17	-	-	-	19.98*
สูง	มาก	66.15	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 13 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการพนัน โดยพิจารณาตามการรับรู้สภาพร้านค้า
ทางจิตในสถานศึกษาและจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ในกลุ่มครอบครัวรายได้ระดับสูง

กลุ่มเปรียบเทียบ		ค่าเฉลี่ย				
		31.42	32.00	47.95	65.45	
สภาพร้านค้า	บุคคลใกล้ชิด					
ต่ำ	น้อย	31.42	-	0.58	16.53 [*]	34.12 [*]
สูง	น้อย	32.00		-	15.95 [*]	33.54 [*]
ต่ำ	มาก	47.95			-	17.59 [*]
สูง	มาก	65.54				-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 14 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการพนัน โดยพิจารณาตามการรับรู้สภาพวันเดินทางจิตใน
สถานศึกษา ความเชื่ออำนาจในตน และทัศนคติต่อการพนัน ในกลุ่มมารดาที่มีการศึกษาระดับสูง

กลุ่มเปรียบเทียบ											
สภาพ	เชื่ออำนาจ	ทัศนคติ	ค่าเฉลี่ย	22.75	25.82	27.10	31.40	36.50	53.86	54.08	69.67
สูง	สูง	น้อย	22.75	-	3.07	4.35	8.65	13.75	31.11	31.33	46.92*
ต่ำ	สูง	น้อย	25.82		-	1.28	5.58	10.68	28.04	28.26	43.85
ต่ำ	ต่ำ	น้อย	27.10			-	4.30	9.40	26.76	26.98*	42.57
ต่ำ	สูง	มาก	31.40				-	5.10	22.46	22.68	38.27
สูง	ต่ำ	น้อย	36.50					-	17.36	17.58	33.17
สูง	สูง	มาก	53.86						-	0.22	15.81
สูง	ต่ำ	มาก	54.08							-	15.59
ต่ำ	ต่ำ	มาก	69.67								-

* มีนัยสำคัญระดับ .05

ตาราง 15 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการพนัน โดยพิจารณาตามการรับรู้สภาพวันเดินทางจัดใน
สถานศึกษา ความเชื่ออำนาจในตน และทัศนคติต่อการพนัน ในกลุ่มมารดาประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

กลุ่มเปรียบเทียบ			สภาพฯ	เชื่ออำนาจ	ทัศนคติฯ	ค่าเฉลี่ย	22.75	27.27	27.44	32.67	34.60	56.14	65.83	83.00
สูง	สูง	น้อย	22.75	-	4.52	4.69	9.92	11.85	33.39	43.08	60.25*			
ต่ำ	ต่ำ	น้อย	27.27		-	0.17	5.40	7.33	28.87	38.56	55.73			
ต่ำ	สูง	น้อย	27.44			-	5.23	7.16	28.70	38.39*	55.56			
ต่ำ	สูง	มาก	32.67				-	1.93	23.47	33.16	50.33			
สูง	ต่ำ	น้อย	34.60					-	21.54	31.23	48.40			
สูง	สูง	มาก	56.14						-	9.69	26.86			
สูง	ต่ำ	มาก	65.83							-	17.17			
ต่ำ	ต่ำ	มาก	83.00								-			

* มีนัยสำคัญระดับ .05

ตาราง 16 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมภาพนั้น โดยพิจารณาตามการรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตในสถานศึกษา และทัศนคติต่อการพิน ในกลุ่มมารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำ

กลุ่มเปรียบเทียบ		ค่าเฉลี่ย	26.60	31.78	45.01	48.04
สภาพแวดล้อมทางจิต	ทัศนคติต่อการพิน	ค่าเฉลี่ย	26.60	31.78	45.01	48.04
ต่ำ	น้อย	26.60	-	5.18	18.41*	21.44*
สูง	น้อย	31.78	-	-	13.23*	16.26*
สูง	มาก	45.01	-	-	-	3.03
ต่ำ	มาก	48.04	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 17 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมภาพนั้น โดยพิจารณาตามการรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตในสถานศึกษา และทัศนคติต่อการพิน ในกลุ่มมารดาประกอบอาชีพค้าขาย

กลุ่มเปรียบเทียบ		ค่าเฉลี่ย	28.79	33.97	46.11	57.71
สภาพแวดล้อมทางจิต	ทัศนคติต่อการพิน	ค่าเฉลี่ย	28.79	33.97	46.11	57.71
ต่ำ	น้อย	28.79	-	5.18	17.32*	28.92*
สูง	น้อย	33.97	-	-	12.14*	23.74*
สูง	มาก	46.11	-	-	-	11.60
ต่ำ	มาก	57.71	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 18 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการพนัน โดยพิจารณาตามการรับรู้สภาพร้านค้า
ทางจิตในสถานศึกษา และทัศนคติต่อการพนัน ในกลุ่มครอบครัวมีรายได้ต่ำ

กลุ่มเปรียบเทียบ		ค่าเฉลี่ย	25.64	31.39	42.30	45.43
สภาพร้านค้า	ทัศนคติต่อการพนัน					
ต่ำ	น้อย	25.64	-	5.75	16.66*	19.79*
สูง	น้อย	31.39		-	10.91	14.04*
สูง	มาก	42.30			-	3.13
ต่ำ	มาก	45.43				-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 19 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการพนัน โดยพิจารณาตามการรับรู้สภาพร้านค้า
ในสถานศึกษา และทัศนคติต่อการพนัน ในกลุ่มนักเรียนที่มีบุคคลใกล้ชิดในบ้านเล่นการพนัน
จำนวนน้อย

กลุ่มเปรียบเทียบ		ค่าเฉลี่ย	25.94	29.20	36.98	42.14
สภาพร้านค้า	ทัศนคติต่อการพนัน					
ต่ำ	น้อย	25.94	-	3.26	11.04*	16.20*
สูง	น้อย	29.20		-	7.78*	12.94*
สูง	มาก	36.998			-	5.16
ต่ำ	มาก	42.14				-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 20 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการพนัน โดยพิจารณาตามการรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตในสถานศึกษา และทัศนคติต่อการพนัน ในกลุ่มนักเรียนที่มีบุคคลใกล้ชิดในโรงเรียนเล่นการพนันจำนวนน้อย

กลุ่มเปรียบเทียบ						
สภาพแวดล้อมทางจิตในสถานศึกษา	ทัศนคติต่อการพนัน	ค่าเฉลี่ย	33.53	38.57	58.27	62.80
ต่ำ	น้อย	33.53	-	5.04	24.74*	29.27*
สูง	น้อย	38.57		-	19.70*	24.23*
สูง	มาก	58.27			-	4.53
ต่ำ	มาก	62.80				-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ในกลุ่มย่อย 23 กลุ่ม

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	एमएस	เอฟ
มัธยมศึกษาตอนต้น	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุน (ก)	1	400.58	1.69
	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	1095.07	4.62*
	ก x ข	1	1822.39	<1
	ส่วนที่เหลือ	211	236.90	-
	รวม	214	241.13	-
มัธยมศึกษาตอนปลาย	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุน (ก)	1	53.12	<1
	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	254.53	<1
	ก x ข	1	1129.88	2.68
	ส่วนที่เหลือ	212	421.43	-
	รวม	215	422.31	-
บัณฑิตมีการศึกษาระดับต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุน (ก)	1	289.75	1.01
	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	177.72	<1
	ก x ข	1	1637.31	5.73*
	ส่วนที่เหลือ	198	285.78	-
	รวม	201	292.02	-

ตาราง 21 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	एमएस	เอฟ
บิดามิการศึกษา	การอบรมเลียงคูปแบบรักสันนิบสนน (ก)	1	593.86	1.90
ระดับปานกลาง	การอบรมเลียงคูปแบบควบคุม (ข)	1	357.15	1.14
	ก x ข	1	5.33	<1
	ส่วนที่เหลือ	129	312.43	-
	รวม	132	313.02	-
บิดามิการศึกษา	การอบรมเลียงคูปแบบรักสันนิบสนน (ก)	1	138.76	<1
ระดับสูง	การอบรมเลียงคูปแบบควบคุม (ข)	1	726.33	1.35
	ก x ข	1	55.96	<1
	ส่วนที่เหลือ	92	539.64	-
	รวม	95	533.12	-
มารคามิการศึกษา	การอบรมเลียงคูปแบบรักสันนิบสนน (ก)	1	5.13	<1
ระดับต่ำ	การอบรมเลียงคูปแบบควบคุม (ข)	1	346.73	1.137
	ก x ข	1	1342.81	4.40 [*]
	ส่วนที่เหลือ	277	304.88	-
	รวม	280	307.67	-

ตาราง 21 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	เอ็มเอส	เอฟ
มารตามีการศึกษา	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิบาต (ก)	1	0	0
ระดับปานกลาง	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	155.76	<1
	ก x ข	1	221.86	<1
	ส่วนที่เหลือ	83	376.86	-
	รวม	86	368.10	-
มารตามีการศึกษา	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิบาต (ก)	1	192.53	<1
ระดับสูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	1013.08	1.82
	ก x ข	1	640.63	1.15
	ส่วนที่เหลือ	59	557.99	-
	รวม	62	564.37	-
บิดาประกอบอาชีพ	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิบาต (ก)	1	124.62	<1
รับราชการหรือ	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	214.28	<1
รัฐวิสาหกิจ	ก x ข	1	745.43	1.80
	ส่วนที่เหลือ	152	414.49	-
	รวม	155	413.46	-

ตาราง 21 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	เอ็มเอส	เอฟ
บิดาประกอบ	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนัยสนุน (ก)	1	310.21	<1
อาชีพค้าขาย	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	463.49	1.26
	ก x ข	1	5427.43	14.80***
	ส่วนที่เหลือ	72	366.63	-
	รวม	75	434.14	-
บิดาประกอบ	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนัยสนุน (ก)	1	450.94	1.71
อาชีพรับจ้าง	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	220.20	<1
	ก x ข	1	255.40	<1
	ส่วนที่เหลือ	109	263.20	-
	รวม	112	263.50	-
บิดาประกอบ	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนัยสนุน (ก)	1	395.97	1.23
อาชีพเกษตรกร	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	208.60	<1
	ก x ข	1	382.89	1.19
	ส่วนที่เหลือ	61	322.84	-
	รวม	64	321.58	-

ตาราง 21 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	เอ็มเอส	เอฟ
มารดาประกอบ	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสลับสนุน (ก)	1	43.75	<1
อาชีพรับราชการ	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	469.79	<1
หรือรัฐวิสาหกิจ	ก x ข	1	1.24	<1
	ส่วนที่เหลือ	53	618.47	-
	รวม	56	597.07	-
มารดาประกอบ	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสลับสนุน (ก)	1	36.14	<1
อาชีพค้าขาย	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	13.44	<1
	ก x ข	1	2946.38	9.17**
	ส่วนที่เหลือ	113	321.33	-
	รวม	116	338.83	-
มารดาประกอบ	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสลับสนุน (ก)	1	272.60	1.06
อาชีพรับจ้าง	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	3154.38	12.24***
	ก x ข	1	15.30	<1
	ส่วนที่เหลือ	63	257.68	-
	รวม	66	299.77	-

ตาราง 21 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	เอ็มเอส	เอฟ
มารดาประกอบ	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิบาสน (ก)	1	130.98	<1
อาชีพเกษตรกร	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	0.39	<1
	ก x ข	1	26.21	<1
	ส่วนที่เหลือ	61	271.24	-
	รวม	64	261.08	-
มารดาประกอบ	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิบาสน (ก)	1	3.65	<1
อาชีพแม่บ้าน	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	2.07	<1
	ก x ข	1	1.83	<1
	ส่วนที่เหลือ	116	335.54	-
	รวม	119	340.89	-
ครอบครัวมี	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิบาสน (ก)	1	2.90	<1
รายได้ต่ำ	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	326.51	1.18
	ก x ข	1	578.95	2.10
	ส่วนที่เหลือ	281	275.94	-
	รวม	284	276.22	-

ตาราง 21 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	เอ็มเอส	เอฟ
ครอบครัว	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุน (ก)	1	18.70	<1
รายได้สูง	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	1164.97	2.35
	ก x ข	1	411.07	<1
	ส่วนที่เหลือ	142	495.81	-
	รวม	145	496.52	-
มีคนใกล้ชิดใน	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุน (ก)	1	1.68	<1
บ้านเล่นการพนัน	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	0.81	<1
จำนวนน้อย	ก x ข	1	93.43	<1
	ส่วนที่เหลือ	252	212.16	-
	รวม	255	210.04	-
มีคนใกล้ชิดใน	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุน (ก)	1	686.18	1.50
บ้านเล่นการพนัน	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	2494.60	5.46*
จำนวนมาก	ก x ข	1	889.50	1.95
	ส่วนที่เหลือ	171	456.57	-
	รวม	174	472.00	-

ตาราง 21 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	एमएस	เอฟ
มีคนใกล้ชิดใน	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสลับสับเปลี่ยน (ก)	1	182.34	1.05
โรงเรียนเล่น	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	174.10	1.00
การพินิจจำนวน	ก x ข	1	191.56	1.10
น้อย	ส่วนที่เหลือ	303	173.63	-
	รวม	306	173.74	-
มีคนใกล้ชิดใน	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสลับสับเปลี่ยน (ก)	1	11.92	<1
โรงเรียนเล่น	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ข)	1	107.37	<1
การพินิจจำนวน	ก x ข	1	651.03	1.34
มาก	ส่วนที่เหลือ	120	486.64	-
	รวม	123	481.04	-

***, **, * มีนัยสำคัญที่ระดับ .001, .01 และ .05 ตามลำดับ

ตาราง 22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ในกลุ่มย่อย 23 กลุ่ม

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	एमएस	เอฟ
มัธยมศึกษาตอนต้น	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	3.17	<1
	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	13158.90	73.12***
	ก x ข	1	218.36	1.21
	ส่วนที่เหลือ	211	179.97	-
	รวม	214	241.13	-
มัธยมศึกษาตอนปลาย	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	264.90	<1
	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	22861.10	72.01***
	ก x ข	1	634.06	1.99
	ส่วนที่เหลือ	212	371.46	-
	รวม	215	422.31	-

ตาราง 22 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	एमएस	เอฟ
บิดามีการศึกษา	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	395.86	<1
ระดับต่ำ	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	14106.62	62.94***
	ก x ข	1	53.84	<1
	ส่วนที่เหลือ	198	224.11	-
	รวม	201	292.02	-
บิดามีการศึกษา	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	38.51	<1
ระดับปานกลาง	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	12153.16	55.06***
	ก x ข	1	118.80	<1
	ส่วนที่เหลือ	129	220.75	-
	รวม	132	313.02	-
บิดามีการศึกษา	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	19.31	<1
ระดับสูง	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	1675.11	49.11***
	ก x ข	1	2500.37	7.33**
	ส่วนที่เหลือ	92	341.11	-
	รวม	95	533.12	-

ตาราง 22 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	เอ็มเอส	เอฟ
มารตามีการศึกษา	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	280.22	1.25
ระดับต่ำ	จำนวนบุคคลิกัลชีวิตที่เล่นการพนัน (ข)	1	24012.68	107.35***
	ก x ข	1	28.56	<1
	ส่วนที่เหลือ	277	223.68	-
	รวม	280	307.67	-
มารตามีการศึกษา	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	0.26	<1
ระดับปานกลาง	จำนวนบุคคลิกัลชีวิตที่เล่นการพนัน (ข)	1	9873.79	39.05***
	ก x ข	1	894.21	3.58
	ส่วนที่เหลือ	83	249.56	-
	รวม	86	368.10	-
มารตามีการศึกษา	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	8.99	<1
ระดับสูง	จำนวนบุคคลิกัลชีวิตที่เล่นการพนัน (ข)	1	10371.20	28.65***
	ก x ข	1	3249.07	8.98**
	ส่วนที่เหลือ	59	362.01	-
	รวม	62	564.37	-

ตาราง 22 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	เอ็มเอส	เอฟ
บิดาประกอบ	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	42.35	<1
อาชีพรับราชการ	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	20777.06	80.43***
หรือรัฐวิสาหกิจ	ก x ข	1	4039.31	15.64***
	ส่วนที่เหลือ	152	258.32	-
	รวม	155	413.46	-
บิดาประกอบ	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	13.61	<1
อาชีพค้าขาย	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	13765.53	53.14***
	ก x ข	1	150.95	<1
	ส่วนที่เหลือ	72	258.92	-
	รวม	75	434.14	-
บิดาประกอบ	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	101.60	<1
อาชีพรับจ้าง	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	6545.09	31.49***
	ก x ข	1	29.35	<1
	ส่วนที่เหลือ	109	207.87	-
	รวม	112	263.50	-

ตาราง 22 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	เอ็มเอฟ	เอฟ
บิดาประกอบ	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	1375.10	5.42*
อาชีพเกษตรกรรม	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	3563.32	14.04***
	ก x ข	1	753.78	2.97
	ส่วนที่เหลือ	61	253.83	-
	รวม	64	321.58	-
มารดาประกอบ	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	433.99	<1
อาชีพรับราชการ	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	8710.57	19.91***
หรือรัฐวิสาหกิจ	ก x ข	1	1220.07	2.79
	ส่วนที่เหลือ	53	437.59	-
	รวม	56	597.07	-
มารดาประกอบ	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	56.21	<1
อาชีพค้าขาย	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	10226.15	41.19***
	ก x ข	1	875.06	3.52
	ส่วนที่เหลือ	133	248.30	-
	รวม	116	338.83	-

ตาราง 22 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	เอ็มเอส	เอฟ
มารดาประกอบ	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	18.53	<1
อาชีพรับจ้าง	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	5575.32	24.78***
	ก x ข	1	2.26	<1
	ส่วนที่เหลือ	63	225.04	-
	รวม	66	299.77	-
มารดาประกอบ	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	472.35	2.29
อาชีพเกษตรกร	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	3692.34	17.91***
	ก x ข	1	185.95	<1
	ส่วนที่เหลือ	61	206.16	-
	รวม	64	261.08	-
มารดาประกอบ	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	32.69	<1
อาชีพแม่บ้าน	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	15441.92	78.12***
	ก x ข	1	452.76	2.29
	ส่วนที่เหลือ	116	197.67	-
	รวม	119	327.15	-
ครอบครัวมี	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	371.16	1.87
รายได้ต่ำ	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	21928.92	110.21***
	ก x ข	1	8.89	<1
	ส่วนที่เหลือ	281	198.97	-
	รวม	284	276.22	-

ตาราง 22 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	เอ็มเอส	เอฟ
ครอบครัวมี	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	22.35	<1
รายได้สูง	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	21670.10	64.20***
	ก x ข	1	2388.10	7.08**
	ส่วนที่เหลือ	142	337.56	-
	รวม	145	496.52	-
มีคนใกล้ชิดใน	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	484.17	2.87
บ้านเล่นการพนัน	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	9913.58	58.79***
จำนวนน้อย	ก x ข	1	347.06	2.06
	ส่วนที่เหลือ	252	168.64	-
	รวม	255	210.04	-
มีคนใกล้ชิดใน	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	3.10	<1
บ้านเล่นการพนัน	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	24692.99	76.68***
จำนวนมาก	ก x ข	1	2308.85	7.17**
	ส่วนที่เหลือ	171	322.04	-
	รวม	174	472.00	-
มีคนใกล้ชิดใน	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	1132.02	6.96**
โรงเรียนเล่น	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	2811.79	17.28***
การพนันจำนวน	ก x ข	1	12.69	<1
น้อย	ส่วนที่เหลือ	303	162.71	-
	รวม	306	173.74	-

ตาราง 22 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	เอ็มเอส	เอฟ
มีคนใกล้ชิดใน	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ก)	1	557.88	1.16
โรงเรียนเล่น	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	1068.15	2.22
การพนันจำนวน	ก x ข	1	52.18	<1
มาก	ส่วนที่เหลือ	120	480.55	-
	รวม	123	481.04	-

***, **, * มีนัยสำคัญที่ระดับ .001, .01 และ .05 ตามลำดับ

ตาราง 23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางของคะแนนพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตามระดับการรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตในสถานศึกษา และจำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน ในกลุ่มย่อย 23 กลุ่ม

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	एमएस	เอฟ
มัธยมศึกษาตอนต้น	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	1541.06	9.24**
	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	12704.42	76.19***
	ก x ข	1	1468.67	8.81**
	ส่วนที่เหลือ	211	166.75	-
	รวม	214	241.13	-
มัธยมศึกษาตอนปลาย	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	960.39	3.04
	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	22426.32	70.89***
	ก x ข	1	175.42	<1
	ส่วนที่เหลือ	212	316.35	-
	รวม	215	422.31	-
บัณฑิตศึกษาระดับต่ำ	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	1140.92	5.18*
	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	14049.05	63.73***
	ก x ข	1	36.14	<1
	ส่วนที่เหลือ	198	220.44	-
	รวม	201	292.02	-

ตาราง 23 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	เอ็มเอส	เอฟ
บัณฑิตมีการศึกษา	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	348.01	1.59
ระดับปานกลาง	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	12419.55	56.74 ^{**}
	ก x ข	1	48.11	<1
	ส่วนที่เหลือ	129	218.90	-
	รวม	132	313.12	-
บัณฑิตมีการศึกษา	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	1612.90	4.82 [*]
ระดับสูง	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	13508.93	40.36 ^{***}
	ก x ข	1	1492.13	4.46 [*]
	ส่วนที่เหลือ	92	334.75	-
	รวม	95	533.12	-
มารดาที่มีการศึกษา	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	1841.43	8.46 ^{**}
ระดับต่ำ	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	23868.14	109.60 ^{***}
	ก x ข	1	99.23	<1
	ส่วนที่เหลือ	277	217.78	-
	รวม	280	307.67	-

ตาราง 23 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	เอ็มเอส	เอฟ
มารดาที่มีการศึกษา	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	56.02	<1
ระดับปานกลาง	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	9781.66	39.12***
	ก x ข	1	797.13	3.19
	ส่วนที่เหลือ	83	250.06	-
	รวม	86	368.10	-
มารดาที่มีการศึกษา	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	1371.14	3.53
ระดับสูง	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	7615.92	19.61***
	ก x ข	1	331.41	<1
	ส่วนที่เหลือ	59	388.38	-
	รวม	62	564.37	-
บิดาประกอบ	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	1048.99	3.78
อาชีพรับราชการ	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	19146.94	69.12***
หรือรัฐวิสาหกิจ	ก x ข	1	192.71	<1
	ส่วนที่เหลือ	152	277.01	-
	รวม	155	413.46	-

ตาราง 23 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	เอ็มเอส	เอฟ
บิดาประกอบ	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	243.56	<1
อาชีพค้าขาย	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	12623.94	49.35***
	ก x ข	1	143.21	<1
	ส่วนที่เหลือ	72	255.83	-
	รวม	75	434.14	-
บิดาประกอบ	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	265.39	1.29
อาชีพรับจ้าง	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	6937.79	33.76***
	ก x ข	1	122.59	<1
	ส่วนที่เหลือ	109	205.51	-
	รวม	112	263.50	-
บิดาประกอบ	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	608.24	2.18
อาชีพเกษตรกรรม	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	2736.22	9.82**
	ก x ข	1	3.60	<1
	ส่วนที่เหลือ	61	278.70	-
	รวม	64	321.58	-

ตาราง 23 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	เอ็มเอส	เอฟ
มารดาประกอบ	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	2321.18	5.58*
อาชีพรับราชการ	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	7294.61	17.55***
หรือรัฐวิสาหกิจ	ก x ข	1	494.78	1.19
	ส่วนที่เหลือ	53	415.67	-
	รวม	56	597.07	-
มารดาประกอบ	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	252.25	1.00
อาชีพค้าขาย	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	10244.38	40.62***
	ก x ข	1	235.46	<1
	ส่วนที่เหลือ	113	252.22	-
	รวม	116	338.83	-
มารดาประกอบ	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	622.05	2.98
อาชีพรับจ้าง	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	5687.70	27.24***
	ก x ข	1	423.46	2.03
	ส่วนที่เหลือ	63	208.76	-
	รวม	66	299.77	-

ตาราง 23 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	एमएस	เอฟ
มารดาประกอบ	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	441.16	2.11
อาชีพเกษตรกรรม	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	3265.42	15.58***
	ก x ข	1	9.10	<1
	ส่วนที่เหลือ	61	209.57	-
	รวม	64	261.08	-
มารดาประกอบ	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	381.10	1.93
อาชีพแม่บ้าน	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	14988.86	76.04***
	ก x ข	1	168.86	<1
	ส่วนที่เหลือ	116	197.11	-
	รวม	119	327.15	-
ครอบครัวมี	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	1932.59	9.94**
รายได้ต่ำ	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	22165.73	114.57***
	ก x ข	1	1.30	<1
	ส่วนที่เหลือ	281	193.48	-
	รวม	284	276.22	-

ตาราง 23 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	एमएस	เอฟ
ครอบครัวมี	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	1391.87	4.23*
รายได้สูง	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	18704.49	56.82***
	ก x ข	1	2208.56	6.71*
	ส่วนที่เหลือ	142	329.18	-
	รวม	145	496.52	-
มีคนใกล้ชิดใน	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	469.47	2.78
บ้านเล่นการพนัน	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	10140.74	60.10***
จำนวนน้อย	ก x ข	1	340.20	2.02
	ส่วนที่เหลือ	252	168.72	-
	รวม	255	210.04	-
มีคนใกล้ชิดใน	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	1551.79	4.76*
บ้านเล่นการพนัน	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	24305.16	74.59***
จำนวนมาก	ก x ข	1	106.40	<1
	ส่วนที่เหลือ	171	326.86	-
	รวม	174	472.00	-

ตาราง 23 (ต่อ)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	ดีเอฟ	एमएस	เอฟ
มีคนใกล้ชิดใน	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	672.79	4.11 [*]
โรงเรียนเล่น	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	2310.53	14.12 ^{***}
การพนันจำนวน	ก x ข	1	195.43	1.19
น้อย	ส่วนที่เหลือ	303	163.62	-
	รวม	306	173.74	-
มีคนใกล้ชิดใน	การรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิตฯ (ก)	1	3994.40	8.83 ^{**}
โรงเรียนเล่น	จำนวนบุคคลใกล้ชิดที่เล่นการพนัน (ข)	1	719.73	1.59
การพนันจำนวน	ก x ข	1	19.61	<1
มาก	ส่วนที่เหลือ	120	452.18	-
	รวม	123	481.04	-

***, **, * มีนัยสำคัญที่ระดับ .001 .01 และ .05 ตามลำดับ

ตาราง 24 ค่าเอฟในตารางวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการพนัน เมื่อพิจารณาตาม
การยอมรับอิทธิพลของเพื่อน (ก) การใช้เวลาว่าง (ข) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ค) ในกลุ่ม
ย่อย 23 กลุ่ม

กลุ่ม	ปฏิสัมพันธ์ 2 ทาง			ปฏิสัมพันธ์ 3 ทาง			
	ก	ข	ค	ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค
ม. ต้น	2.65	18.60 ^{***}	8.86 ^{**}	4.25 [*]	<1	<1	<1
ม. ปลาย	3.83	20.22 ^{***}	9.39 ^{**}	<1	<1	1.36	<1
บิดาก.ศ.ต่ำ	5.04 [*]	9.25 ^{**}	13.36 ^{***}	1.20	<1	3.84	<1
บิดาก.ศ.ปานกลาง	1.42	19.96 ^{***}	1.69	1.18	<1	<1	<1
บิดาก.ศ.สูง	5.12 [*]	13.12 ^{***}	17.33 ^{***}	2.43	<1	<1	<1
มารดาก.ศ.ต่ำ	2.68	22.35 ^{***}	20.00 ^{***}	<1	<1	1.19	<1
มารดาก.ศ.ปานกลาง	7.29 ^{**}	14.67 ^{***}	<1	5.16 [*]	<1	<1	<1
มารดาก.ศ.สูง	1.01	7.99 ^{***}	15.25 ^{***}	<1	<1	2.55	<1
บิดา-รับราชการฯ	6.39 [*]	27.21 ^{***}	16.21 ^{***}	2.98	<1	3.43	<1
บิดา-ค้าขาย	<1	1.60	5.47 [*]	<1	2.49	<1	1.39
บิดา-รับจ้าง	1.07	16.96 ^{***}	2.28	1.17	<1	<1	<1
บิดา-เกษตรกรรม	<1	4.19 [*]	10.75 ^{**}	<1	<1	4.97 [*]	<1
มารดา-รับราชการฯ	1.45	11.01 [*]	15.61 ^{***}	1.86	<1	10.05 ^{**}	<1
มารดา-ค้าขาย	3.07	5.43 [*]	5.09 ^{**}	<1	2.12	<1	<1
มารดา-รับจ้าง	<1	11.19 ^{***}	4.17 [*]	<1	<1	<1	<1

ตาราง 24 (ต่อ)

กลุ่ม	ปฏิสัมพันธ์ 2 ทาง			ปฏิสัมพันธ์ 3 ทาง			
	ก	ข	ค	ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค
มารดา-เกษตรกรรม	<1	<1	12.48***	<1	<1	1.98	<1
มารดา-แม่บ้าน	6.55*	23.38***	2.35	1.54	1.31	<1	<1
ครอบครัวชาวใต้ต่ำ	6.87**	22.49***	17.87***	3.84	<1	2.37	<1
ครอบครัวชาวใต้สูง	2.50	19.74***	10.83***	<1	<1	<1	<1
คนในบ้านเล่นการพนันน้อย	2.92	10.96***	27.03***	2.41	2.03	1.33	<1
คนในบ้านเล่นการพนันมาก	5.51*	25.92***	3.58	3.09	1.08	<1	<1
คนในร.ร.เล่นการพนันน้อย	1.99	22.33**	19.48***	2.50	1.34	5.67	<1
คนในร.ร.เล่นการพนันมาก	6.73*	10.58**	<1	<1	2.46	<1	<1

*, **, *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01 และ .001 ตามลำดับ

ภาคผนวก ค.

รายชื่อโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือในการศึกษานักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือในการศึกษานักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

1. โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย
2. โรงเรียนบุญวัฒนา
3. โรงเรียนบุญเหลือวิทยานุสรณ์
4. โรงเรียนโคราชวิทยาคม
5. โรงเรียนสุรธรรมพิทักษ์
6. โรงเรียนมหินทราธิปไตย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวอภิรดี ชื่อสกุล จันทน์หอม

เกิดวันที่ 24 เดือนมีนาคม พุทธศักราช 2503

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 652 ถนนจอมพล ตำบลในเมือง

อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1

สถานที่ทำงาน โรงเรียนบุญเหลือวิทยานุสรณ์

ถนนสุรนารายณ์ ตำบลโคกสูง อำเภอเมือง

จังหวัดนครราชสีมา 30310

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2519 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.ศ.3) จากโรงเรียนสุรนารีวิทยา

พ.ศ. 2521 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.ศ.5) สายศิลป์-คำนวณ

จากโรงเรียนสุรนารีวิทยา

พ.ศ. 2525 วท.บ. (จิตวิทยา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

พ.ศ. 2535 วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกาพนันของนักเรียนชาย
ระดับมัธยมศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

บทคัดย่อ

ของ

อภิรัตน์ จันทน์หอม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

มีนาคม 2535

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ ต้องการค้นหาตัวแปรสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพนัน จากตัวแปรที่เป็นปัจจัยทางครอบครัว ปัจจัยทางโรงเรียน และปัจจัยลักษณะของบุคคล

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 432 คน แบ่งเป็นชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 216 คน และมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 216 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามพฤติกรรมการพนัน การอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ คือ รักสันนิบาต ใช้เหตุผล และควบคุม การยอมรับอิทธิพลของเพื่อน การใช้เวลาว่าง การรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษา ความเชื่ออำนาจในตน และทัศนคติต่อการพนัน การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง แบบสามทาง เมื่อพบนัยสำคัญทางสถิติจะทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ และใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิเคราะห์มีดังนี้ คือ

1. นักเรียนที่มีบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนน้อย มีการรับรู้สภาพแรงกดดันทางจิตในสถานศึกษาน้อย มีการยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลี่ยน้อย มีการใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมมาก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และมีทัศนคติที่ดีต่อการพนันน้อย นักเรียนกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ มีพฤติกรรมการพนันน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก และมีจำนวนบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนน้อย มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย และมีจำนวนบุคคลใกล้ชิดเล่นการพนันจำนวนมาก

3. นักเรียนที่มีการยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลี่ยน้อย และมีการใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมมาก มีพฤติกรรมการพนันน้อยกว่านักเรียนที่มีการยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลี่ยน้อย และใช้เวลาว่างในทางเหมาะสมน้อย

4. ตัวแปรปัจจัยทางครอบครัว ปัจจัยทางโรงเรียน และปัจจัยส่วนบุคคล ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการพนันได้ 54 %

BEHAVIORAL SCIENCE VARIABLES CONCERNING GAMBLING BEHAVIOR OF
SECONDARY SCHOOL MALE STUDENTS IN MUANG DISTRICT,
NAKHON RATCHASIMA

AN ABSTRACT

BY

APIRADEE CHANHOM

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Science degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University

March 1992

The purpose of this study was to find out what important variables were involved in gambling behavior. The variables were divided into three parts : family variables, school variables and personal variables.

The sample consisted of 432 Mathyom Suksa 1-6 male students (216 lower secondary students and 216 upper secondary students)

The instruments used were background questionnaire, gambling behaviors questionnaire, bringing up test (love-oriented, reasoning-oriented and control-oriented), friends' influence acceptance test, leisure time spending test, psychological scarcity in school test, internal-external locus of control test, gambling attitude test.

Statistical techniques used in this study were two-way ANOVA, three-way ANOVA using Scheffe for multiple comparisons and Multiple Regression.

The findings revealed that:

1. Students whose close persons with gambling behaviors were few, whose perception of psychological scarcity in school was low, whose acceptance of friends' influence in a bad way was low, who spent their leisure time appropriately more, who had high academic achievement, who had in gambling, had significantly less gambling behaviors.

2. Students who were brought up in more reasonable ways and had few close gambling persons had significantly less gambling behaviors than the ones who were brought up in less reasonable ways and had more close gambling friends.

3. Students who accepted friends' influence in a bad way less and spent their leisure time appropriately more had significantly less gambling behaviors than the ones who accepted friends' influence in a bad way more and spent their leisure time appropriately less.

4. Family variables, school variables and personal variables could predict gambling behaviors up to fifty four percent.